

111E JAARGANG — NO.: 304 ZATERDAG 31 DECEMBER 1994

AMIGOE

Prèke

'n Knallend uiteinde maar verknal 1995 niet

Financial Times: 1994 is jaar van corruptie

.ONDEN - 1994 Is het jaar an de corruptie gewrden. Dat is althans de tellige overtuiging van le gerenommeerde Britse rant Financial Times. In ijn vrijdageditie werd en pagina ingeruimd om og eens haarfijn uit de oeken te doen hoe het fgelopen jaar kranten in le gehele wereld voltonden met verhalen ver corruptie- en omkoopchandalen en over het rootschalig machtsmisruik van politici.

e tijd is voorbij, aldus de inancial Times, dat eweerd kon worden dat coruptie een kwaal was van ntwikkelingslanden en nauelijks nog voorkwam in de ogenaamd geciviliseerde anden. Want de schandalen aren wereldwijd. Van apan, China en India tot talië, Groot-Brittannië, rankrijk en Spanje, de voormalige communistische ereld, de Verenigde Staten, razilië en Mexico. Corruptie estaat al zolang er macht wordt verdeeld. Maar volgens de Financial Times heeft zij nog nooit op zodanige wijze het politieke stelsel ondermijnd als in 1994.

UITSCHIETER

Uitschieter was natuurlijk Italië. De onderzoeksrechters in Milaan beroofden Italië van zijn gehele politieke elite en brachten duizenden zakenmensen en ambtenaren in diskrediet.

De krant onderscheidt twee periodes. De eerste fase eindigde in maart met de ineenstorting van de oude politieke partijen en het succes van Silvio Berlusconi's Forza Italia. Toen werd de corrupte relatie tussen de politiek en het bedrijfsleven in Italië blootgelegd. Ondernemingen subsidieerden met geheime fondsen, veelal via Zwitserse banken, politieke partijen. In ruil daarvoor kregen ze staatssubsidies en overheidscontracten en werden ze beschermd tegen concurrenten.

In de tweede fase bonden Di Pietro c.s. de strijd aan tegen Berlusconi, de nu demissionaire premier, die corruptiepraktijken in zijn bedrijf Fininvest zou hebben toegelaten.

Ook Japan is het afgelopen jaar door een corruptieschandaal weer een premier armer geworden. Morihiro Hosokawa sneuvelde door de beschuldiging dat hij geld had geleend van een pakketdienst die banden zou hebben met de Japanse maffia.

Aversie tegen de bestaande politiek was in 1994 ook in de Verenigde Staten goed merkbaar. De verkiezingen van november brachten een aardverschuiving teweeg. Volgens veel deskundigen was dat het gevolg van de algehele stemming onder de bevolking dat de politici in Washington slecht omgaan met gemeenschapsgeld en te druk bezig zijn met het spekken van hun eigen portemonnee.

ZWAARGEWICHTEN

Twee politieke zwaargewichten gingen het afgelopen jaar voor de bijl. Congreslid Dan Rostenkowski en de minister van Landbouw Mike Espy. Rostenkowski, die al decennia lang afgevaardigde was voor Chicago en die gold als een van de belangrijkste steunpilaren van president Clinton in het Huis van Afgevaardigden, moest zijn invloedrijke positie opgeven als voorzitter van commissie voor *"Ways and means"*, die de begroting van het Huis controleert. Hij werd ervan beschuldigd fondsen van het Congres te hebben misbruikt. Uiteindelijk werd hij bij de verkiezingen in november weggestemd. Espy moest aftreden omdat hij kaartjes voor een belangrijke sportwedstrijd had aangenomen van een groot agrarisch bedrijf dat hij als minister moest controleren.

Het ziet er niet naar uit dat het in 1995 in de VS beter zal worden. Met een meederheid van Republikeinen in zowel het Huis als de Senaat zal de Whitewater-affaire niet verdwijnen. Bovendien lijkt ook de grote overwinnaar van de verkiezingen Newt Gingrich niet zonder smet. De nieuwe voorzitter van het Huis van Afgevaardigden zou regels voor de campagnefinanciering hebben overtreden.

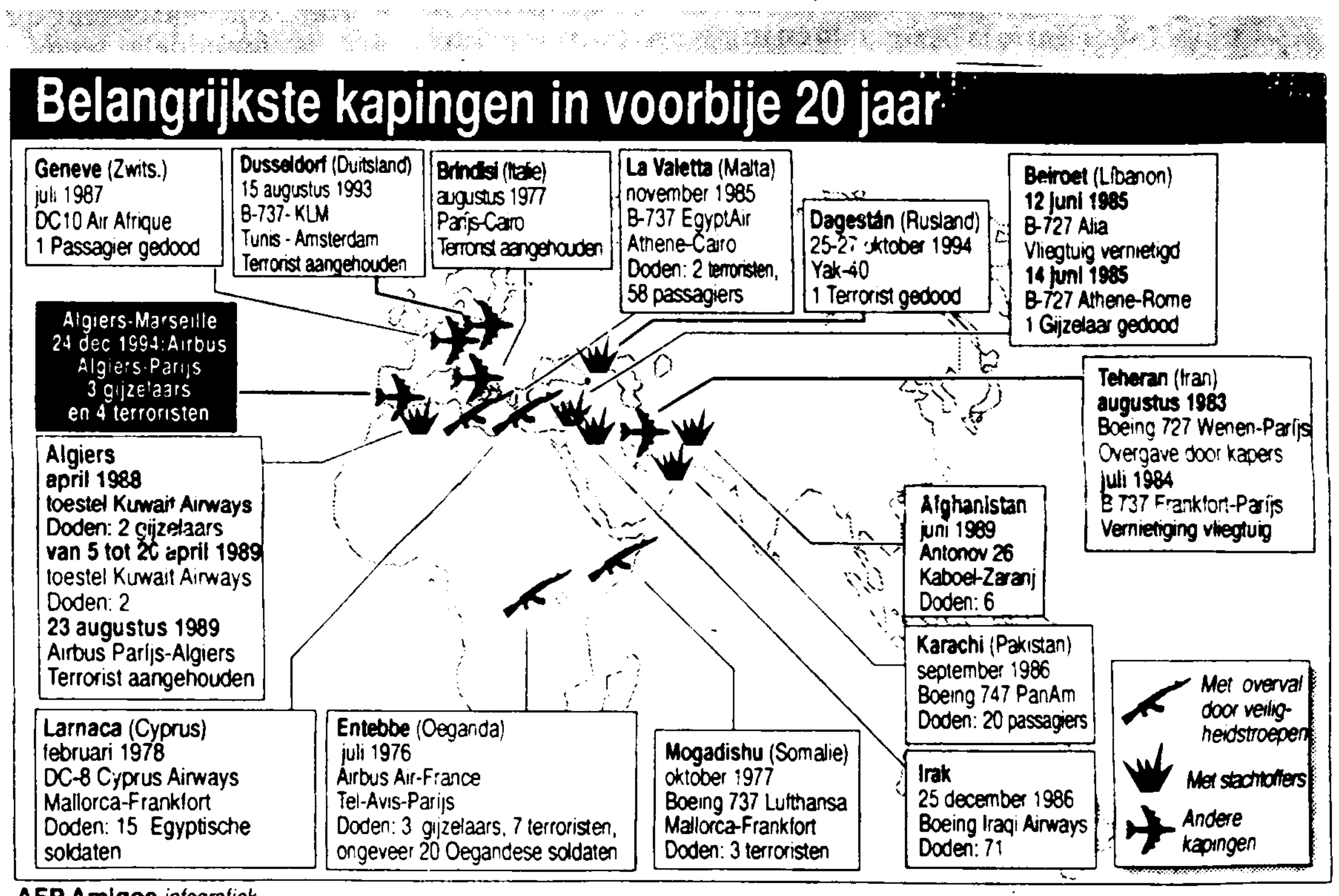
■ *LIMA - De voormalige 'eerste dame' van Peru, Susana Higuchi, begroet aanhangers van de partij Armonia Siglo 21 Frempol (Frente Militar Policial). Dit gebeurde bij de opening van het partijbureau in de hoofdstad Lima. De ex-echtgenote van president Alberto Fujimori heeft tot 9 januari de tijd om de lijst van deze partij aan te bieden aan het Peruaanse parlement. Volgens mevrouw Higuchi is de echtscheiding nu officieel aangevraagd.*

(AFP-satellietfoto)

Hulp Tsjetsjeense vluchtelingen volgens VN moeilijke zaak

GENEVE/GROZNY - Het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen UNHCR, de organisatie voor de vluchtelingen van de VN, is bezig de leverantie van voedsel te organiseren aan de naar schatting honderdduizend mannen, vrouwen en kinderen die inmiddels op de vlucht zijn geslagen voor de gevechten in de autonome republiek Tsjetsjenië.

Samen met andere VN-organisaties probeert de UNHCR voedselvoorraden en andere hulpgoederen te lokaliseren en vliegtuigen te charteren. Woordvoerster Sylvana Foa noemde het "een groot logistiek probleem waar nog wel het hele weekeinde aan zal worden gewerkt". Volgens haar is er behoefte aan dekens, dekzeilen, kachels, medicijnen, hoogwaardige biscuits en keukensets. Begin volgende week zal ook een onderzoeksmissie naar de regio afreizen.

AFP Amigoe *infografiek*

Volgens Washington gaat het om honderden miljoenen dollars:

Handelsoorlog dreigt tussen VS en China over illegale CD's

WASHINGTON — De Verenigde Staten dringen al maanden tevergeefs bij China aan de verkoop aan banden te leggen van zogenaamde illegale cd's waarvoor bij voorbeeld geen auteursrechten of octrooigelden zijn betaald. De VS schermen met economische sancties, hetgeen een Chinese woordvoerder donderdag een scherpe veroordeling ontlokte.

De politie zit de verkopers in Peking wel steeds meer op de huid. "De politie komt steeds langs", zei donderdag een handelaar, die op een steenworp afstand van het Amerikaanse visumbureau een zak met compact discs laat zien. "Als ze me betrappen, krijg ik een boete." Die boete varieert van enkele honderden yuans tot 10.000 yuan (ongeveer Nf 2000).

Als gevolg van de verhoogde politie-activiteit durven de verkopers de cd's niet meer op het trottoir uit te stallen. Klanten worden aangeschoten en meegenomen naar een stille plek, zoals de achteruitgang van een supermarkt, om een blik te werpen in zakken met schijfjes. In een geval kosten ze 15 yuan (Nf 3) per stuk, maar er circuleren cd's die een derde goedkoper zijn.

GEVARIEERD AANBOD

Het aanbod varieert van westerse klassieke muziek tot het jongste album *Voodoo Lounge* van de Rolling Stones, die aftrek vinden bij gegoede Chinezen en buitenlanders. Maar de straathandel lijkt een aflopende zaak. "Koop nu, over een maand zijn ze niet meer te krijgen", aldus een Britse zakenman op bezoek in Peking.

Veel straathandelaren doen het erbij naast een officiële baan. Een van hen vertelde dat hij een baan had die slechts 200 yuan (Nf 40) opbracht. Wat hij verdiende met de verkoop van cd's, wilde hij niet zeggen.

De VS dreigen met ruim achthonderd miljoen dollar aan importheffingen op Chinese goederen wegens schending van Amerikaanse patenten en octrooien. Die zouden dan in februari ingaan. Volgens zegslieden in Washington wordt de laatste hand gelegd aan de lijst.

De onderhandelingen over de piraterijpraktijken werden 14 december afgebroken. Volgens Washington heeft China sindsdien geen serieus aanbod gedaan. Er zijn ook geen nieuwe gesprekken voorzien voor wanneer een Amerikaans ultimatum afloopt.

Vermiste Nederlandse kustvaarder gevonden

REYKJAVIK - De IJslandse kustwacht heeft vrijdagmidag de Nederlandse kustvaarder Hendrik B. drijvend aangetroffen op vijftig mijl van de plaats waar de opvarenden het schip donderdagmiddag tijdens zwaar weer hadden verlaten. Er is inmiddels een sleepboot in de buurt. Die gaat proberen zaterdag bij beter weer een bemanning aan boord van de kustvaarder te brengen die het schip naar een haven moet brengen.

In Boston:

Twee doden door schutter bij abortusklinieken

BOSTON - Een in het zwart geklede schutter heeft vrijdag in Boston het vuur geopend op bezoekers en medewerkers van twee abortusklinieken. Twee vrouwen kwamen om het leven, tenminste vijf mensen raakten gewond.

Het is de vijfde maal binnen enkele maanden dat het vuur werd geopend op abortusklinieken in de Verenigde Staten. Behalve de nu doodgeschoten vrouwen in Boston (Massachusetts) verloren eerder al drie cliënten van abortusklinieken in Florida door aanslagen het leven. De twee klinieken waar vrijdag werd geschoten liggen vlak bij elkaar in de wijk Brookline. Directeur Nicki Campbell van de kliniek waar de doden vielen, zei dat de dader de hal was binnengekomen met een tas. "Is dit de abortuskliniek" had hij gevraagd. Toen het personeel 'Ja' zei, haalde hij een jachtgeweer uit de tas en begon in het wilde weg om zich heen te schieten.

Knallend afscheid van 1994

■ *WILLEMSTAD — Gistermiddag werd het traditionele vuurwerk afgestoken op Pietermaai. Werkend Curaçao begon in de loop van vrijdagmiddag het jaar af te sluiten onder daverend geknal.*

Ton Colombiaanse coca via Spanje naar Amsterdam:

Familie Surinaamse minister opgepakt in grote drugszaak

DEN HAAG/PARAMARIBO - Onder de 24 mensen die het afgelopen weekeinde in Amsterdam zijn aangehouden wegens de smokkel van duizend kilo cocaïne, bevinden zich de dochter en schoonzoon van de Surinaamse minister van Sociale Zaken, Willi Soemita. De minister heeft dat vrijdag in Paramaribo bevestigd.

Hij gaf geen mening over de aanhouding. "Het recht moet zijn loop hebben", aldus Soemita. De minister ontkende geruchten dat hij zelf in de woning van zijn schoonzoon J.B. en zijn dochter S.B. was op het moment dat de politie daar zaterdag een inval deed. De bewindsman was vorige week in Nederland voor besprekingen met zijn collega van Ontwikkelingssamenwerking.

De partij cocaïne, verpakt in vaten fruitpulp, kwam vorige week woensdag vanuit Colombia via Spanje in Nederland aan. De arrestanten zouden behoren tot een organisatie die banden heeft met het Cali-drugskartel.

Maandag grootste drugszaak voor Amsterdams hof

AMSTERDAM - "Ik kan niets verklaren, want de gevolgen zijn voor mij niet te overzien", zei de 42-jarige Helman in april van dit jaar tijdens de behandeling van zijn strafzaak voor de Amsterdamse rechtbank.

Helman wordt verdacht van het leiding geven aan een hasjorganisatie, de zogeheten Coral Sea-bende, die qua omvang zijn weerga in de Nederlandse drugsgeschiedenis niet kent. Een internationale smokkelbende, waarin Justitie al vanaf 1988 haar tanden heeft gezet. Helmans mededeling was de reactie op een laatste uitnodiging van de rechtbank om uit te leggen hoe de vork in de steel zat, in wiens opdracht Helman de hasjorganisatie draaiende had gehouden. Maandag staat Helman in hoger beroep terecht, voor het gerechtshof in Amsterdam. In eerste instantie is hij veroordeeld in april tot vier jaar cel. Hij moet echter ook nog een oude straf wegens heroïnehandel (negen jaar) uitzitten, die hij in 1985 eigenhandig onderbrak door met geweld uit de Bijlmerbajes te ontsnappen. In oktober van dit jaar probeerde hij opnieuw te ontkomen uit de Bijlmerbajes, met behulp van explosieven. Deze poging mislukte.

Volgens Amerikaanse rechter:

Schadeclaim uit slaventijd niet ontvankelijk

RICHMOND — Een rechter in Richmond in de Amerikaanse staat Virginia heeft de schadeclaim van een zwarte Amerikaan verworpen, die geëist had dat de Amerikaanse regering de verhuiskosten zou betalen van hem en zijn gezin.

Kari Abayomi, een computerdeskundige, had in januari een klacht ingediend waarin hij de Amerikaanse regering verantwoordelijk stelde voor het ontvoeren en blootstellen aan slavernij van zijn voorvaderen. Abayomi had aanvankelijk twee miljoen dollar smartegeld geëist, maar liet dat bedrag later zakken tot 25.000 dollar, zijnde de verhuiskosten voor zijn familie van vijf personen.

Ook vroeg hij 'officiele excuses voor de misdaden welke begaan zijn jegens de zwarte Amerikaanse gemeenschap'.

Rechter Robert Payne liet in zijn vonnis echter weten dat de Verenigde Staten niet ontvankelijk zijn voor dergelijke klacht. "Er wordt geen inbreuk gemaakt op welke passage uit de grondwet dan ook, als de staat weigert de terugkeer voor zijn rekening te nemen van Amerikaanse staatsburgers van Afrikaanse origine." Aldus de rechter.

Liberio Stroop laakt bureaucratie wijkwerk

"Randgroepjongere komt niet als hij per se gewassen moet zijn"

= door Sonia Tjin-Kon-Fat =

WILLEMSTAD — "Het voorgenomen wijkbeleid dreigt een politieke issue te worden. Politieke partijen verdringen elkaar om de eerste plaats. Dit is geen gezonde ontwikkeling. We mogen dit niet toestaan".

Aan het woord is Liberio Stroop, een bekende in de jongeren-hulpverlening. Hij doet jeugdwerk bij de sectie jeugdzaken van het eilandgebied, heeft een voortrekkersrol in het buurtwerk van Wishi/Marchena en is tevens woordvoerder van de onlangs opgerichte wijkorganisatie Unidat dit Bario. Stroop verklaarde dat hij zich met deze uitspraken een heleboel ellende op de hals haalt, 'maar wat gezegd moet worden, moet gezegd worden.'

Naar zijn mening loopt het werk in de wijken allesbehalve gesmeerd, al doet de overheid pogingen om coördinatie in het geheel te brengen. Zoals het stafbureau dat in het kader van het Nieuw Beleid bezig is om met een nieuwe aanpak de wijken in te gaan.

Welzijnswerker Stroop ergert zich aan de zogenaamde professionals die de randgroepjongeren als een bedreiging zien en liever vanaf een afstand werken, zo van: 'Ik wil wel hulp verlenen, maar dan moeten die jongens niet te dicht bij me komen.' Stroop: 'Ik heb er juist voor gekozen om dicht bij deze jongeren te zijn."

De Unidat di Bario is bezig de bewoner het besef van wijkbelang bij te brengen. In Mundo Nobo bij voorbeeld is men al aardig op weg. Met Wishi/Marchena zijn al diverse positieve dingen bereikt. De bewoners zullen ook dit komend carnavaljaar hun beste beentje voorzetten om van 'hun' wijk een mooie *carnaval city* te maken.

De situatie in de wijk Seru Fortuna is echter verre van rooskleurig. Het gaat slecht met het wijkwerk. Jongeren die het meest aangewezen zijn op de hulp, blijven door bepaalde bureaucratische regels van zorg verstoken.

'Als je als regel stelt dat men niet op sloffen, ongewassen of met ongekamd haar een buurtcentrum binnen mag komen wandelen, dan bereik je deze problematische groep niet. En juist deze jongeren hebben de hulp hard nodig. De hulpverleners zijn natuurlijk niet te kwader trouw, maar zitten nog te veel vast in het geijkte (oude) patroon dat niet genoeg aangepast is aan de huidige problemen en waarvoor intensieve hulp nodig is. Daarbij moet men niet vergeten dat de preventie niet uit het oog verloren mag worden.

De stigmatisering van de bewoners van Seru Fortuna vindt Stroop schrijnend. Vrouwen vertellen hun trieste verhaal van afwijzing als huishoudelijke hulp door werkgevers. "In hun plaats neemt men liever iemand van een andere wijk of buitenlanders." Deze vrouwen hebben veelal een getekend leven achter de rug, als kind al kregen ze het negatieve etiket van de wijk opgeplakt. Deze problemen beginnen generaties te overbruggen, aldus Stroop.

Een instituut als bij voorbeeld het streetcornerwerk ofwel straathoekwerk is nauwelijks bekend op Curaçao. Beleidsmakers schermen zo nu en dan over straathoekwerk maar daadwerkelijk gebeurt er niets. Het inzetten van VKC'ers als buitengewone agent van politie om de criminaliteit te helpen bestrijden is een exact voorbeeld van symptoom-bestrijding, wilde Stroop nog kwijt. 'Het helpt even. Op de lange duur heeft het geen effect."

Jeremi over twee weken weer open

■ *WILLEMSTAD — Playa Jeremi zal binnen twee weken weer toegankelijk zijn. Gedeputeerde Pikerie gaat dan speciaal de mensen van Bandabou uitnodigen die tegen de sluiting protesteerden. Het strand zal worden beheerd door de dienst Landbouw, Veeteelt en Visserij. Jeremi was de vaste plek van enkele vissers.*

De gedeputeerde tekende onlangs officieel het koopcontract. Over de aankoop van strand en toegangsweg is maanden lang onderhandeld met Jimmy de la Fuente. Hoewel deze bereid was tevens een groot stuk natuurgebied te verkopen, bleken gedeputeerde en Eilandsraad hierin niet geïnteresseerd.

Op de foto Jimmy de la Fuente, gedeputeerde Pikerie, notaris Roos en het hoofd van de dienst Domeinbeheer, Delanooy.

Capriles over criminaliteit en SMP

"Wel moord en brand schreeuwen maar niet willen bijdragen"

WILLEMSTAD —"Zodra er een moord of brute overval gepleegd wordt schreeuwt iedereen moord en brand. Maar als de bedrijven wordt gevraagd om samen de criminaliteit aan te pakken geeft niemand thuis. Na een week is alles weer vergeten totdat het volgende slachtoffer valt."

Dat is de uitgesproken mening van bankier Lio Capriles op de golf van verontwaardiging die door de zakenwereld trekt na de moord op winkelier Prem Khemlani.

De voorzitter van de Stichting Maatschappij en Politie (SMP) heeft weinig goede woorden over voor de zakenwereld. Enkele maanden geleden begon de SMP en ambitieus project om 2,4 miljoen gulden in te zamelen voor de automatisering van het politiekorps en de Vreemdelingendienst. Van de 154 aangeschreven bedrijven reageerden slechts 31 positief, hetgeen de bankier diep teleurstelde.

Capriles: "We moeten beseffen dat het bestrijden van de criminaliteit niet alleen een kwestie is van de overheid. We moeten samen de handen ineen slaan om een einde te maken aan dit probleem. Iedereen voert nu het hoogste woord, maar weinigen willen financieel bijdragen tot de bestrijding van de criminaliteit."

Het automatiseringsproject is inmiddels reeds op gang gebracht. Begin volgend jaar treedt de eerste fase in werking. Op de vraag of SMP nu weer bedrijven zal vragen om een financiële bijdrage antwoordde Capriles ontkennend. "Voorlopig speelt dat niet."

De SMP heeft nog enkele andere projecten in voorbereiding. Capriles: "Met grote vreugde hebben wij vernomen dat sport, maatschappijleer en godsdienst weer op de scholen geïntroduceerd zullen worden. Vanaf juli 1993 hebben we hieraan gewerkt en eindelijk is het zover. Het is leuk dat we hieraan een steentje hebben kunnen bijdragen. Volgend jaar beginnen we ook met het project zelfredzaamheid in de wijken."

De bankier is ook fel voorstander van het verruimen van de bevoegdheden van de politie en het VKC. "Meer agenten op straat vergroten de veiligheid, maar dat is nog lang niet alles. De milities moeten vergaande bevoegdheden krijgen om de illegaliteit uit te bannen. Kijk maar naar Brazilië waar de criminaliteit sterk is afgenomen na het inzetten van het leger. Alle wijken moeten systematisch worden aangepakt en alle huizen moeten worden gecontroleerd op illegaal wapen- en drugsbezit. De jeugd beschikt te gemakkelijk over wapens en dat is één van de grootste problemen."

ABVO-voorzitter:

Referendumwet aanpassen aan de moderne tijd

WILLEMSTAD — Een vonnis uit 1980 geeft aan dat de kwestie van de referendumwet al langer speelt dan nu. Volgens ABVO-voorzitter Hubert (Bébé) Rojer weten velen dit nog niet.

Door de vele onduidelijkheden in deze wet dringt ook de ABVO er bij de minister van Arbeid aan op wijzigingen, die beter passen in de huidige arbeidsrealiteit. Rojer: "Ze moet minder ingewikkeld worden zodat ze beter interpreteerbaar wordt voor alle sociale partners."

In die rechtszaak van ruim veertien jaar geleden, sleepte een ontslagen werkneemster met succes de Landsbemiddelaar voor de rechter omdat deze haar van de lijst van stemgerechtigde aan het referendum geschrapt had. Voorts werd het ontslag door de rechtbank nietig verklaard.

De werkneemster werd één dag voordat het referendum in het bedrijf plaatsvond, door haar werkgever op staande voet ontslagen. Hierna werd ze door de Landsbemiddelaar, onder wiens toezicht het referendum werd gehouden, van de lijst geschrapt. Opmerkelijk detail was dat met haar stem erbij de vakbond een meerderheid gekregen zou hebben.

Rojer verklaarde dat dit vonnis aantoont dat de referendumwet wel vaker verkeerd geïnterpreteerd werd. Hoewel de Landsbemiddelaar een grote rol speelt en bijna de hele organisatie van het referendum onder haar valt, wordt haar bevoegdheid via dezelfde wetgeving begrensd. De toenmalige Landsbemiddelaar Eelco Karel kreeg dan ook van de rechtbank een flinke tik op de vinger. De rechter noemde zijn handeling behalve onbevoegd, 'riskant met verstrekkende gevolgen'.

In de loop der jaren hebben zich ook bij Setel problemen voorgedaan over het referendum. Toen bleek dat ruim 300 werknemers op de ABVO stemden, tegenover slechts 20 op de moederbond had je de poppen aan het dansen. Uiteindelijk gelukte het de ABVO toch om in het bedrijf binnen te komen.

De referendumwet is vastgelegd in artikel 21 van de Landsverordening Arbeidsgeschillen (P.B. 1946 no. 119)

Tweede kwartaal daling inkomsten winstbelasting

WILLEMSTAD — Het eilan gebied Curaçao had in h tweede kwartaal van 19 een tekort van 53,9 miljo gulden. In dezelfde perio van het jaar daarvoor w dat 16,6 miljoen. De ve slechtering is te wijten a de verminderde inkomst uit winstbelasting en e verhoging van de uitgaven

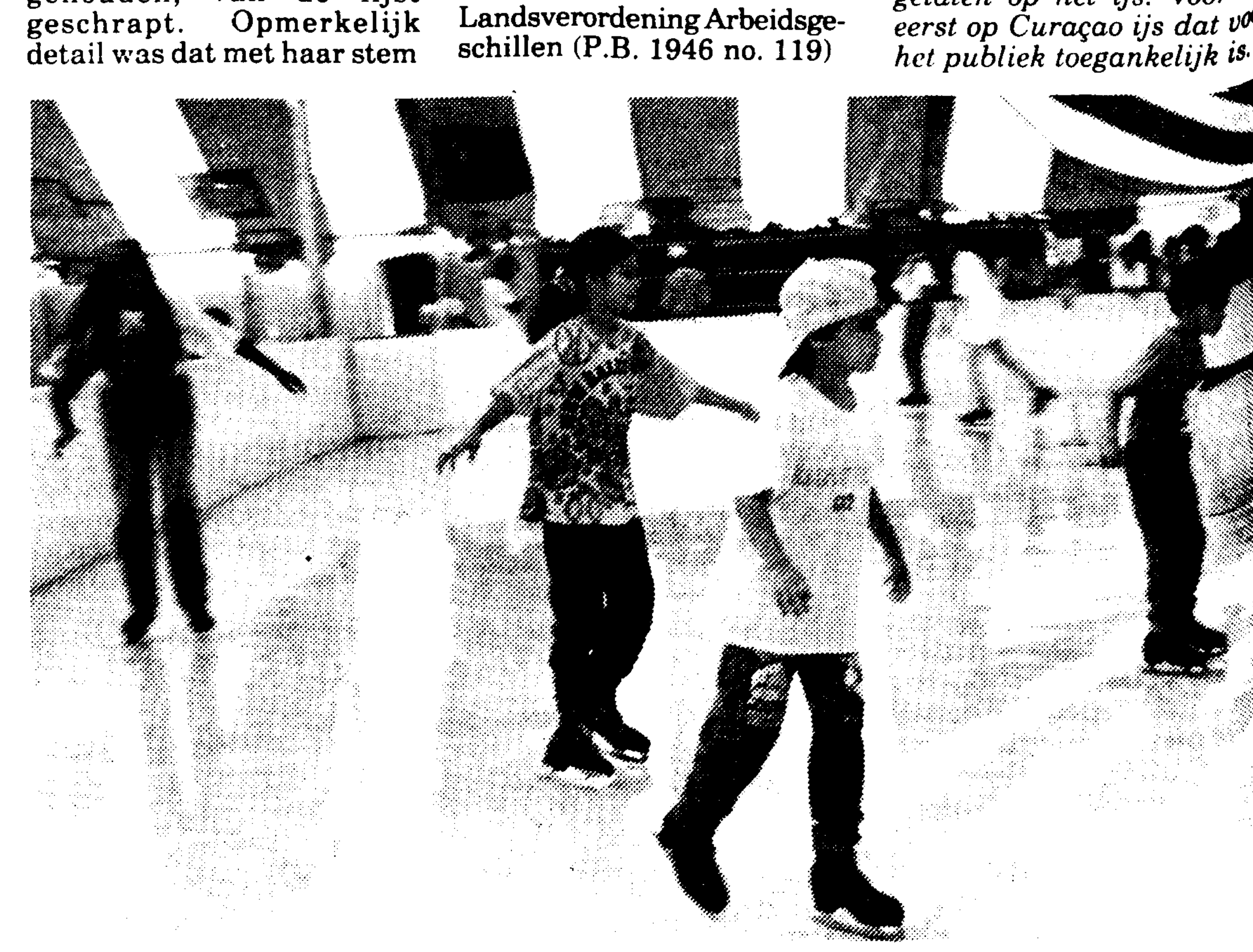
Dat blijkt uit het verslag v het tweede kwartaal 19 van de Centrale Bank.

In het tweede kwarta van '93 werden nog 179 m joen gulden aan inkomst genoteerd; een jaar later dat tot 146,7 miljoen g lonken. De totale inkomst daalden met 32,3 miljo gulden, wat volledig op co komt van de verminder belastingopbrengst (38,1 m joen). Daarvoor kunnen m name de lagere inkomst uit winstbelasting worden aa gewezen. In 1993 werd n 75 miljoen geïnd; in h tweede kwartaal over dit ja daalden de inkomsten t 44,2 miljoen. (In 1993 we met de intensieve inhaalsl op de winstbelasti begonnen.) De revenuen u inkomstenbelasting en loo belasting daalden licht te opzichte van vorig jaar.

In genoemde periode we in totaal vijf miljoen guld meer uitgegeven, wat ve klaard kan worden uit d hogere rente-aflossingen e meer geld voor sociale- e investeringsprojecten.

De verslechtering van d algemene overheidsfinanci (een combinatie van centra overheid en Curaçaose ov heidsfinanciën) kan gehe worden toegeschreven a het gerezen tekort va Curaçao, aldus het kwartaa verslag.

■ *WILLEMSTAD — IJspr De ijsbaan nabij het Rijk eenheidsmonument is een da rend succes. Per half uur worden schaatsfanaatjes los gelaten op het ijs. Voor he eerst op Curaçao ijs dat vo het publiek toegankelijk is.*

OPINIE

door Ronnie Rens Sr.

ZIJN HET IN Ruanda eerst de Hutu's geweest die de Tutsi's vermoordden, waarna de Tutsi's de macht overnamen en op hun beurt zich aan slachtpartijen van Hutu's schuldig maakten, of omgekeerd? Ik moet het eerlijk bekennen: hoe afschrikwekkend dat bloedbad dit jaar daar ook is geweest, het interesseert me eigenlijk niet. Wat moet je nu aan met een en hetzelfde volk, dat zo bezeten is van een afschuwelijke haat dat ze massaal met kapmessen op elkaar inhakken? Het zijn bovendien geen heidenen: tachtig procent van de Ruandezen is christen.

Ook het voormalige Joegoslavië kan me nauwelijks meer beroeren. Weliswaar zijn er ook in dit geval sterke, uiteenlopende etnische verschillen tussen de diverse bevolkingsgroepen, maar als je voor eeuwig naast en met elkaar moet wonen, is het een even onbegrijpelijke als onvergeeflijke zaak om raketten, kanonnen en geweren op landgenoten af te vuren en jouw eigen land daardoor in elk denkbaar opzicht naar de bliksem te helpen.

In voormalige Sovjet-Republieken vechten Russen tegen Russen, in Peru Peruanen tegen Peruanen, in Algerije Algerijnen tegen Algerijnen, het is een lange lijst die kan worden opgesomd. Sedert het einde van de Koude Oorlog vechten nu 'broeders' van eenzelfde land tegen elkaar. Er wordt gemoord op een schaal en met een wreedheid, die in de geschiedenis — met uitzondering van de twee wereldoorlogen — nauwelijks eerder is voorgekomen.

Waarom zou ik me eigenlijk druk maken als de wereld ook zo onrechtvaardig is. Neem opnieuw Ruanda. De Hutu's, die de eerste slachtpartijen aanrichtten en naar schatting meer dan een half miljoen Tutsi's vermoordden, bevinden zich nu in vluchtelingenkampen in buurlanden. Ze zijn bang voor represailles en willen daarom niet naar hun land terug. Maar het zijn deze moordenaars, onder wie al die leiders die de opdracht gaven tot de massamoorden die nu van voedsel worden voorzien door rijke westerse landen en de Verenigde Naties, terwijl de slachtoffers die in Ruanda achterbleven, nu honger lijden. Neem een man als Raul Cedras, die verantwoordelijk is voor de moord op een groot aantal Haïtianen. Hij woont nu als vrij man in Panama en geniet van de miljoenen, die hij van de staat heeft gestolen toen hij junta-leider van Haïti was. Zo scheef zit de hedendaagse wereld in elkaar, dat mensen schijnen te worden beloond voor de misdaden die zij hebben begaan of daartoe opdracht hebben gegeven.

Beruchte drugdealers leven in enorme weelde, terwijl zij via hun handlangers drugs aan onze kinderen aan de man proberen te brengen en daardoor hun hele toekomst en leven kunnen verpesten.

Het is vandaag Oudjaar en dus een dag om terug te blikken. Doet U dat maar een keertje niet. Vergeet al die narigheid. Het hele jaar door zijn we al genoeg geestelijk gemarteld om op deze laatste dag van het jaar onszelf daar nogmaals mee te confronteren. Pak een borrel, desnoods llen en geniet in de beslotenheid van Uw huis, tussen gezin, familie en vrienden van desnoods de karigheden die het leven U heeft geschonken. Dat biedt de meeste bevrediging, schenkt de grootste trots en dwingt toch de hoogste eerbied af. Dat het U ook in 1995 goed mag gaan!

Römer benieuwd naar opleiding VKC'ers

WILLEMSTAD — PNP-statenlid Suzy Römer heeft enkele kritische vragen gesteld over de beëdiging van 87 VKC'ers tot buitengewoon agent van politie. Alhoewel Römer het eens is met de beslissing van minister van Justitie Pedro Atacho wil zij toch enige duidelijkheid.

Onder meer wil mevrouw Römer weten wat voor opsporingsbevoegdheid de VKC'ers hebben. Verder wil zij weten of de VKC'ers zijn doorgelicht, zowel fysiek, psyhologisch als justitieel. Ook vraagt zij zich af of de procureur-generaal, de korpschef en de commissaris van politie van Curaçao om advies is gevraagd en zo ja wat dit advies precies inhoudt.

Römer wil verder weten wat voor opleiding de VKC'ers hebben gevolgd en hoelang de beëdiging geldt. Ook wil zij van minister Atacho weten of de VKC'ers individueel zullen opereren of slechts in samenwerking met politieagenten, hoeveel dagen per week zij in actie komen en de kosten die met het project gepaard gaan. Tot slot wil Römer weten hoeveel buitengewone agenten van politie er zijn.

In een andere brief spreekt Römer de hoop uit op korte termijn een nota te ontvangen van minister Atacho over de in te voeren kustwacht. In de nota ziet zij graag enkele punten vermeld. Onder meer dringt zij aan op een definitie van de kustwacht. Verder wil zij uitleg over de samenwerking tussen de drie koninkrijksdelen in de praktijk en ziet zij graag vermeld hoe de autoriteit verdeeld en de kosten gedeeld worden.

Lonen Setel-personeel aangepast aan kosten levensonderhoud

WILLEMSTAD — Het Setel-personeel krijgt per januari 1995 een aanpassing van haar lonen op grond van de gestegen kosten van levensonderhoud. De uitbetaling geschiedt met terugwerkende kracht tot 1 augustus 1994. Dit schrijft Setel-directeur Julio Constansia aan de bond voor overheidspersoneel.

Hiermee worden cao-afspraken nagekomen. In deze collectieve arbeidsovereenkomst die nog steeds als trendsetter dient, werd bepaald dat de aanpassing zou geschieden telkens wanneer de kosten van levensonderhoud tussen de 2 en 6 procent stijgen.

De stijging van het prijsindexcijfer was per 1 juli 1993 ten opzichte van 1 juli 1992 gestegen met 2.03%. De salarissen werden op grond daarvan per 1 juli 1993 geïndexeerd.

5 januari
MOZART PLUS FESTIVAL
Tel: 606342 - 375075

Tromp: macro-economisch beleid is geboden

Centrale Bank: overheid moet broekriem blijven aanhalen

WILLEMSTAD — De overheid boekte naar de mening van de Centrale Bank in het tweede kwartaal van 1994 te weinig vooruitgang in het terugdringen van de structurele uitgaven. Bankdirecteur Emsley Tromp roept de overheid op haar uitgaven streng te bewaken en niet af te wijken van het ingeslagen bezuinigingspad.

Dat zegt directeur Emsley Tromp in het tweede kwartaalverslag 1994 van de Bank van de Nederlandse Antillen.

Verder merkt hij op dat een strak monetair beleid alleen niet voldoende is om een duurzaam herstel van de economie te bewerkstelligen. Er zal een macro-economisch beleid aan te pas moeten komen om onder meer de exportsector te versterken. De uitvoer van goederen en diensten stimuleren zal wel gepaard dienen te gaan met een matige loonontwikkeling gezien de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse Antillen.

Consumenten- en hypotheekkredieten werden in het tweede kwartaal meer verstrekt dan de periode daarvoor. Ook de private sector leende meer geld. De overheid sluit de rij met meer leningen als gevolg van het begrotingstekort. De hogere kredietvraag heeft, zo vervolgt Tromp, geresulteerd in een grotere discrepantie tussen binnenlandse gegenereerde deviezen en de groei van de economie.

De kredietverhoging moet gecontroleerd blijven gezien de matige zakelijke activiteit, de toegenomen tekorten van de overheid en de achterblijvende importdekking, aldus de bankdirecteur. Om die reden heeft de bank haar kredietbeperkende maatregel sinds 1 oktober weer ingesteld, wat inhoudt dat de kredietgroei van de commerciële banken niet meer dan 5 procent mag bedragen.

ZWAK

Tromp spreekt over een zwakke prestatie van de economie in de periode april tot en met juni waarin de economische activiteit licht daalde (-0,6). Dat valt ten dele te wijten aan verminderde export en binnenlandse vraag. De inflatie bleef evenwel bescheiden (0,4%), dankzij een beheerste prijsontwikkeling in het verkeer met de belangrijkste handelspartners. Op jaarbasis kan de inflatie echter gaan uitkomen op 1,8%.

De economische activiteit nam voornamelijk af als gevolg van internationale ontwikkelingen in de financiële en zakelijke sector, de olieraffinage en de scheepsreparatie. Dit wordt deels gecompenseerd door een verdere groei van het toerisme en groei van de havenactiviteiten: meer bunkerverkoop en vrachtafhandeling.

De zwakke exportprestatie baart de bankdirecteur zorgen. Dat resulteerde in een groot tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans. De afname van de internationale reserves als gevolg daarvan werd evenwel verzacht door een overschot op de kapitaalrekening. Die is te danken aan de inkomsten uit ontwikkelingsgelden. De verslechterde positie van de betaalbalans heeft een negatief effect gehad op de buitenlandse deviezenpositie, aldus de directeur van de Centrale Bank.

De druk op de betaalbalans is mede veroorzaakt door het begrotingstekort van de overheid, wat samenhangt met de verminderde opbrengst aan directe belastingen. In het tweede kwartaal werden minder achterstalige belastingen geïnd.

Zie voor jaaroverzicht pagina's 8 en 9

Willy Neef (CTDB) sceptisch:

Charters voordelig voor Aruba, niet voor Curaçao

DEN HAAG/WILLEMSTAD — De partcharters van de KLM, die elke maandag worden uitgevoerd door Holland International, Arke Reizen en Indigo Tours bieden Aruba na een lange periode van constante daling van bezoekersaantallen eindelijk groeikansen. Willy Neef, directeur van het Curaçao Toeristen Bureau Europa ziet de toekomst somberder in. "Die charters mogen misschien goed zijn voor Aruba, maar zeker niet voor Curaçao."

Volgens de overeenkomst met de KLM nemen de drie touroperators elke maandag 275 stoelen af. De Aruba Tourism Authority (ATA) denkt aan een toename van vijf tot tien procent. Het afgelopen jaar bezochten 34.500 Nederlanders Aruba. René Nieuwkerk, directeur van ATA verwacht dat de partcharters mensen over de streep zullen trekken. "Extra business dus. Het is niet de bedoeling dat mensen die al naar Aruba gaan, goedkoper gaan vliegen."

Nieuwkerk ziet de prijzenslag in de regio verscherpen, maar verklaarde dat Aruba niet van plan is hieraan mee te doen. "Wij blijven ons eiland verbeteren en profileren als een kwaliteitsbestemming." Hij wijst op de acties die zijn ingezet om het zwerfvuil op het eiland — met name op de stranden —op te ruimen en de verbetering van de luchthaven van Aruba. "Het is de bedoeling dat de reiziger na aankomst in dertig minuten in zijn hotel is. Misschien bereiken we dat volgend jaar al."

Willy Neef staat sceptisch tegenover de twee 'kampen' die door de partcharter ontstaan zijn. Neef: "De touroperators die buiten de boot zijn gevallen zijn nu ontevreden. De partcharters zijn niet goed voor Curaçao."

Eén van de deelnemers aan de partcharters is Indigo Tours. Manager Hans van Wamel is nog niet zo overtuigd van het succes ervan. Hij wijst op het feit dat de partcharter waarschijnlijk in stoelen wordt teruggebracht. "Er zijn nu afspraken over 275, maar er wordt reeds gesproken over 200 stoelen. Dat wil toch wat zeggen als drie grote touroperators zo'n moeite hebben om die stoelen vol te krijgen." Hij schat dat de KLM-charter de markt voor de Antillen toch met zo'n 2000 tot 3000 passagiers per jaar kan laten groeien.

Van Wamel voorziet een fikse concurrentie van het Caribisch gebied met het Verre Oosten, maar gelooft ondanks dat toch in de toekomst van het Caribisch gebied. "Van de Antillen verwacht ik het meest, vanwege de historische markt. Ook Cuba, Barbados, Jamaica, Margarita en de Dominicaanse Republiek doen het goed. Verder verwachten we veel van Bermuda."

Rob de Bruijn, produktmanager van Arke Reizen is van mening dat de Antillen met de partcharter een aardige push hebben gekregen. "Maar het echte succes komt pas volgend jaar. Want het gekke is dat wij Nederlanders in de winter niet zo geneigd zijn de verre bestemmingen als hoogseizoen te zien. Wij zoeken ook de verre zon toch vooral in de zomer op. De prijzen spelen ook mee. In de winter is het Caribisch gebied duurder."

Bij Holand International loopt het wel storm. "Voor deze winter zijn nu al drie keer zoveel Antillen-reizen geboekt als vorig jaar", aldus verkoopleider Herman Bies. "De overige Caribische eilanden lopen nog ver achter bij de Antillen."

Does Travel and Cadushi Tours ziet het somber in voor de Antillen. "De West-Caribbean, de Engelstalige eilanden, daar zie ik goede kansen", aldus Frank Does. "Laten we eerlijk zijn, Barbados is een stuk groener en natuurlijker dan Curaçao of Aruba."

Volgens Martin van der Spruit, directeur van de Nederlandse touroperator Caribbean Discovery zijn de groeimarkten in het Caribisch gebied duikreizen en incentives. Bij de laatste categorie is met name de combinatie Antillen/Venezuela in opkomst. "Het probleem met incentives naar de Antillen is niet de accommodatie, maar het gebrek aan activiteiten. De combinatie met Venezuela levert een goede incentive op."

Deze winter zoeken 330.000 Nederlanders de zon op. Een stijging van tien procent vergeleken met de vorige winter. Sinds enkele jaren is er een sterke stijging van het aantal winterzonvakanties. Tot de winter van '91/92 schommelde dat aantal rond de 100.000, maar vorige winter was dat al opgelopen tot 300.000.

Ongeveer de helft van de Nederlandse zonzoekers kiest voor een vakantie in Spanje. Het buurland Portugal heeft een marktaandeel van circa 10 procent. Ook de Nederlandse Antillen, Mexico en andere bestemmingen in het Caribisch gebied krijgen deze winter meer Nederlandse vakantiegangers.

Nieuwe pensioenwet Nederland: forse gevolgen voor Antillen

WILLEMSTAD — Rond de pensioen-bv hangt in Nederland al jaren een smoezelige sfeer. Het zou een handigheidje zijn voor kapitaalkrachtge lieden om de lange arm van de fiscus te ontlopen. Vanaf 1 januari gelden nieuwe regels. die naar het oordeel van belastingadviseurs oneigenlijk gebruik redelijk afdekken. In Nederland gespaard pensioen wordt in Nederland belast. De nieuwe wet heeft voor de Antillen verstrekkende gevolgen. De Antillen zijn de favoriete vestigingplaats van pensioen-bv's.

Een beperkt aantal Nederlanders heeft niets te maken met pensioenfondsen en verzekeraars, maar mag zelf voor de oudedagsvoorziening zorgen. Dat zijn directeuren/grootaandeelhouders, ondernemers die voor minstens tien procent eigenaar zijn van een vennootschap, waar zij tegelijkertijd in loondienst zijn als directeur.

De pensioen-bv is een voertuig voor kapitaalkrachtige Nederlanders om de fiscus te ontwijken. De verdenking is dat ondernemers gedeeltelijk op kosten van de fiscus een reserve voor de oude dag opbouwen, maar het geld bij het naderen van de pensioendatum buiten het bereik van de belastinginspecteur brengen, bij voorbeeld naar de Antillen. De Nederlandse fiscus vist achter het net als het pensioen uiteindelijk wordt uitgekeerd.

Het bedrag dat de Nederlandse schatkist misloopt als gevolg van de ontwijking via de pensioen-bv is onbekend. Er is wel eens een bedrag genoemd van enkele honderden miljoenen per jaar, maar die schatting is zeer omstreden.

Zeker is dat een directeur/grootaandeelhouder met een salaris van 1,5 tot 2 ton per jaar een reserve moet opbouwen van een kleine twee miljoen gulden om — inclusief AOW — verzekerd te zijn van een pensioen van zeventig procent van het salaris.

Het aantal pensioen-bv's wordt geschat op 25.000. Bij een gemiddelde inleg van een half miljoen komt het totaal op 12,5 miljard gulden. Een flink bedrag maar desondanks slechts twee procent van de 600 miljard gulden die de Nederlandse pensioenfondsen beheren.

ARUBA
AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE:
open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; za. gesloten.

TELEFOONS:
24333. Voor **spoedgevallen** na kantoortijd. **21639, 22316 en 24508. Pageboy** 127-0379.

FAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

* * * * * * * *

ZOEKERTJES verschijnen op di. en vr. en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op za. Alleen zoekertjes, die op ma. en do. vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus di. en vr.) verschijnen.

* * * * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
31 december-1 januari;
Oranjestad: dokter J. van Veen via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrale (115).
San Nicolas: dokter Br. Every via Centro Medico Dr. Rudi Engelbrecht (San Nicolas; tel.: 48833) of via Alarmcentrale (115).

* * * * * * * *

BOTICA
(nachtdienst)
Kibrahacha, Havenstraat 30 (Oranjestad). Tel.: 34908.

* * * * * * * *

STICHTING
WIT GELE KRUIS ARUBA
ZUIGELINGENBUREAU
Voor informatie in alle districten kan men van ma. t/m vr. tussen 11.00-12.00/15.30-16.30 uur bellen. Openingstijdenzuigelingenbureaus (volgens afspraak): Oranjestad (tel.: 23168): do. van 08.00-12.00 uur; Savaneta (tel.: 47020): do. van 08.00-12.00 uur; Noord (tel.: 73425): di. van 08.00-12.00 uur; San Nicolas (tel.: 45906): di. van 08.00-12.00 uur; Santa Cruz (tel.: 58288): di. van 08.00-11.00 uur en wo. van 08.0-12.00 uur; Dakota (tel.: 29008): wo. van 08.00-12.00 uur; Braziel (tel.: 48301): di. van 08.00-12.00 uur; Paradera (tel.: 25543): ma. van 08.00-12.00 uur.

* * * * * * * *

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. **Bel 37687.**

* * * * * * * *

HOME NURSING BUREAU ARUBA
Tel.: 34321.

* * * * * * * *

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van ma. t/m vr. van 08.30-11.30 uur - Spinozastraat 9.

* * * * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel. 38989 (24 uur per dag).

* * * * * * * *

AIDS-HOTLINE
Tel. 23040/27352 (tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur).

* * * * * * * *

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van ma. tot en met vr. van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * * *

FUNDACION RESPETA MI
(stichting tegen seksueel misbruik van minderjarigen)
Spinozastraat 9 (Oranjestad). Tel.: 24433.

* * * * * * * *

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
Tel. 22318.

* * * * * * * *

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor **spoedgevallen** buiten kantooruren tel.: 115.

* * * * * * * *

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
di.avond om 19.30 uur speelavond. Voor opgave/informatie **tel.: 24953.**

* * * * * * * *

PARKE TIRAKOCHI
(Kinderpark te Savaneta, achter kleuterschool Promé Paso)
Geopend van ma. t/m zo. van 16.00-18.30 uur voor kinderen van 1-13 jaar.

* * * * * * * *

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
(Goletstraat 5-A, Oranjestad)
Aanvangstijden van de diensten: wo. en za. om 19.00 uur.

* * * * * * * *

FUNDACION DIABETICO ARUBANO
(J. Irausquinplein z/n, Oranjestad)
Voor informatie: **tel. 21215.**

* * * * * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

* * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
PIEDRA PLAT: 31 dec.: 22.30.

Somber verslag derde kwartaal
CBA waarschuwt regering voor effecten sociale maatregelen

ORANJESTAD — De Centrale Bank van Aruba (CBA) is zo vlak voor het einde van 1994 in haar verslag van het derde kwartaal alles behalve positief over de economie en het regeringsbeleid. Met betrekking tot de sociale maatregelen van het kabinet-Eman II, merkt de CBA op dat deze 'ernstige ongunstige effecten hebben op de reeds oververhitte economie en de fundamenteel zwakke financiële positie van de overheid'. De bank bepleit deze maatregelen geleidelijk in te voeren en 'pas nadat de bestedingen zijn verlaagd, in het bijzonder door het afvloeien van overtollig overheidspersoneel'.

Verslagen van de Centrale Bank zijn haast nooit juichend. Ook het kwartaalverslag van juli, augustus en september 1994 is bepaald niet jubelend. De bank zet kritische kanttekeningen bij het recente regeringsbeleid: hogere uitkeringen Algemene Ouderdoms Verzekering (AOV); het samenvoegen van de tweede categorie minimumloon met de substantieel hogere eerste categorie, waarna deze vervolgens met 7,5 procent werd verhoogd; het voornemen de bijstandsuitkering te verhogen; een pensioenplan voor de private sector en een algemene ziektekosten verzekering voor de gehele bevolking.

De CBA vindt weliswaar dat deze maatregelen 'vanuit sociaal oogpunt als zeer gewenst kunnen worden aangemerkt', maar waarschuwt voor mogelijke negatieve gevolgen. Daarnaast merkt de bank ten aanzien van de per 1 november met 3,5 procent verhoogde verzekeringspremie op dat het 'nog niet duidelijk is of genoemde premieverhoging voldoende zal zijn om de hogere uitkeringen te kunnen financieren'.

"Intussen heeft de overheid de in juli 1993 geïntroduceerde 5 procentpunten stijging van de invoerrechten afgeschaft om de inflatie te bestrijden," zo vervolgt het verslag. En dan: "Het lijkt er echter eerder op dat dit voornamelijk de handelssector ten gunste zal komen". De bank heeft ook een positief woord over voor de regering.

De CBA 'juicht de serieuze inspanningen ter verkrijging van gegevens over haar uitgaven toe'. Verder is de overheid begonnen — zij het nog in beperkte mate — met het verlagen van haar uitgaven.

Over de algemene economie heeft de CBA eveneens haar reserves. "De bestedingen van buitenlanders toonden een gematigde ontwikkeling, mede door de tegenvallende ontwikkeling in de toeristensector als gevolg van de economische problemen in Venezuela en sterke concurrentie van andere toeristische bestemmingen".

De private consumptie en investeringen, met name in de bouw, bleven hoog. Hierdoor 'verergerden de bestaande knelpunten aan de aanbodzijde van de economie', voornamelijk in de arbeids- en woningmarkt. De geldhoeveelheid bleef groeien, wat de inflatie aanwakkerde.

De kredietverlening van de handelsbanken is drastische gestegen. "De handelsbanken overschreden de toegestane groei in het kredietvolume weer," constateert de CBA.

Na verkrachting
Zedenpolitie zoekt dader

ORANJESTAD — In de nacht van donderdag op vrijdag vond er een misdrijf plaats bij de vuurtoren te Westpunt. Een vrouw van 22 jaar werd die nacht mishandeld en verkracht.

De jonge vrouw verliet in de nachtelijke uren Club Visage en kreeg een lift van een man. De dader brachten haar vervolgens tegen haar wil in naar de California Lighthouse, waar hij haar onder dreiging van een mes ontdeed van haar kleding en verkrachtte. Zij hield later, in deplorabele toestand, een taxichauffeur staande die haar naar de politiewacht bracht.

Eman in eindejaarsrede:
Commissie informeert regering over hotels

ORANJESTAD — Binnen afzienbare tijd in het volgende jaar zal de regering-Eman bekendmaken voor welke 'oplossingen' zij heeft gekozen met betrekking tot de twee niet voltooide hotels. Vrijdag liet minister Tico Croes premier Henny Eman weten dat de speciaal hiermee belaste commissie tot een eindconclusie is gekomen ten aanzien van Ramada en Beta Hotel. Aldus premier Henny Eman in zijn nationale rede voor de televisie gisteravond.

Belangrijk in zijn eindejaarstoespraak was de oproep tot toenadering en verzoening aan het adres van de oppositie; om in 1995 samen aan tafel plaats te nemen en na te gaan waarin men elkaar kan vinden, ondanks de verschillen van mening.

Eman begon zijn rede met de opsomming van wat er —naast alle ellende in de wereld — dit jaar op internationaal gebied bereikt is. Hij noemde de hernieuwde betrekkingen tussen Israël, de PLO en Jordanië; het verdrag over het verwijderen van nucleaire wapens door de Verenigde Staten en Rusland; de afschaffing van de apartheid in Zuid-Afrika en de overwinning van Nelson Mandela en — dichter bij huis — het opnieuw aantreden van president Jean Bertrand Aristide op Haïti.

Ook op kleinere schaal, op Aruba, wil de regering rust en vrede bewerkstelligen. "Met veel energie heeft de nu vier maanden regerende AVP/OLA-coalitie al heel wat bereikt." De vijf procentregeling is afgeschaft, de pensioenen zijn verdubbeld, de minimumlonen verhoogd, met het *Plan Nacional pa Vivienda* hoopt de regering ieder van een gewenste woonruimte te voorzien en het economisch en toeristisch plan heeft reeds zijn vruchten afgeworpen met een nagenoeg volledige hotelbezetting.

Ook de 'historische ondertekening' van de samenwerking met de Amerikaanse douane mag men niet vergeten. Het is de bedoeling dat dit een bijdrage levert in de bestrijding en preventie van drugshandel. "Want in deze moderne wereld zullen wij moeten vechten voor onze kinderen en hen vijwaren van drugs."

Eman doet een beroep op de bevolking om 'onze waarden en normen' te waarborgen. "Daaronder vallen het bewaken van de eigen identiteit, het schoonhouden van de buurten en wegen, bestijding van criminaliteit, corruptie en fraude."

Terugblik ARMA:
Een succesvol jaar maar het kan beter

ORANJESTAD — De vereniging van kleinhandelaren, ARMA (Aruba Retail Merchants Association), heeft een 'heel succesvol jaar' achter de rug. Ondanks dat spreekt zij de hoop uit dat het met de te verwachten ontwikkelingen in het toerisme, in 1995 nog beter zal gaan. ARMA blikt terug en maakt de balans op van alles dat volgens het bestuur in 1994 zo positief was.

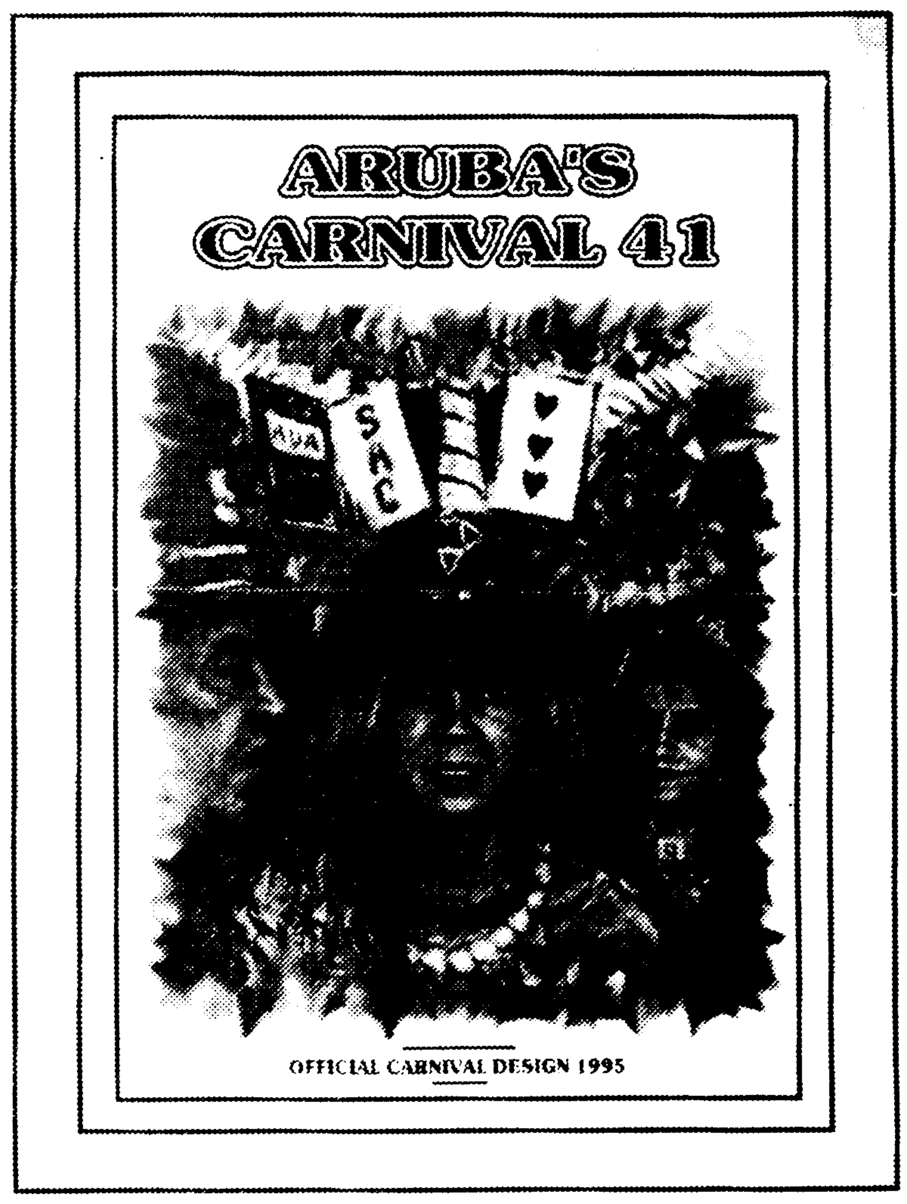
Zo is de dienstverlening voor het winkelend publiek verbeterd door toiletten in beheer te nemen achter Penha. Ook de afspraken voor het afsteken van vuurwerk op de laatste dag van het jaar vóór drie uur, behoort tot de extra serviceverlening. Voorts heeft de ARMA het afgelopen jaar verschillende evenementen gesponsored. En er is samen met de bankiersvereniging een oplossing gevonden voor het probleem van de ongedekte checks, waarvan het aantal nu is teruggelopen.

Met sommige kwesties is de vereniging nog bezig. De besprekingen voor het oplossen van het parkeerprobleem zijn nog in volle gang. En ook is er veel vergaderd met andere werkgeversorganisaties om een oplossing te vinden voor onder andere het 'stromanschap', de oververzadiging in de verschillende sectoren, verdubbeling van de Algemene Ouderdoms Verzekering (AOV), de Algemene Ziektekosten Verzekering (AZV) en de verhoging van het minimumloon.

Maandelijks worden er besprekingen gehouden met de minister van Economische Zaken en Toerisme, Tico Croes. Het cruisetoerisme neemt toe en de ARMA is steeds aanwezig wanneer een schip voor het eerst de haven binnen komt om het winkelen te stimuleren.

De vereniging van kleinhandelaren eindigt haar terugblik met de hoop uit te spreken dat de maatregelen die de minister van Economische Zaken treft met betrekking tot het vestigingsbeleid, een halt zal toeroepen aan de grote toename van winkels. Want deze toename betekent voor de bestaande zaken dat de spoeling steeds dunner wordt.

Carnaval Aruba 1995

■*ORANJESTAD — Volgend jaar wordt voor de 41e keer carnaval op Aruba gevierd. Binnenkort wordt de nieuwe poster gepresenteerd.*

SEPA-leider Wolff kijkt negatief terug op 1994

ORANJESTAD — De vakbond SEPA noemt 1994 het jaar van de verwarring. In 1995 hoopt men dat de democratie zal zegevieren. De grootste verandering die afgelopen jaar plaatsvond, is de politieke ommekeer. Maar van echte verandering is er volgens de SEPA geen sprake. "De genomen stappen hebben alleen nog maar een psychologisch effect gehad", zo zegt voorzitter Gregorio Wolff.

Veel werknemers hebben al vanaf 1983 geen enkele compensatie gekregen voor de stijgende kosten voor levensonderhoud. Bovendien hebben velen geen kerstbonus gehad.

Ook de pensioenregeling voor 1500 ambtenaren is een farce volgens de SEPA. Slechts tien tot vijftien procent van de 1500 werknemers kan gebruik maken van de lumpsum-regeling. "Volgens welke regeling wil de regering de resterende vijfentachtig procent met pensioen laten gaan?" vraagt Wolff zich af.

De SEPA laat toch ook nog een positief geluid horen. De vakbond is blij met de verhoging van de ouderdomspensioenen, hoewel deze verhoging tegen alle professionele adviezen indruist. Ook is de vakbond blij met de positieve ontwikkelingen rond de AZV. Zelfs degenen die het meest tegen waren, zijn nu van mening veranderd.

"Alom verwarring rond de berichten over de bestijding van criminaliteit en drugsproblematiek", zo meent de SEPA. Een voorbeeld hiervan is de kritiek aan het adres van de Veiligheidsdienst en het Openbaar Ministerie. "Er is een kleine groep die zich over de ruggen van de slachtoffers verrijkt."

Ondanks de wekelijkse gesprekken van de vakbond met de regering, worden enkele ministers toch 'selectief luisteren' en 'geen ruimte voor dialoog' verweten. "De gesprekken hebben weinig opgeleverd en van echte deelname was geen sprake", aldus de voorzitter van de vakbond.

De SEPA wil graag verandering van mentaliteit in 1995, waardoor er van echte democratie sprake kan zijn. Een verandering met als gevolg een vrije dialoog op niveau. "Het scheppen van verwarring, dubbele boodschappen, manipulatie, slogans en emotionele aantijgingen moeten tot het verleden gaan behoren", zegt Wolff.

De status aparte en onze staatkundige verhoudingen moeten waargemaakt worden tegenover Nederland en andere landen.

Ambtenaren 2 januari vrije dag

ORANJESTAD — Op maandag 2 januari zijn alle overheidsinstanties gesloten en hebben de ambtenaren een vrije dag. Dat laat de regering middels een speciale mededeling weten.

Ook directeur Greg Peterson van directie Posterijen Aruba kondigde aan dat maandag de gehele dag alle kantoren voor het publiek gesloten zullen zijn.

Dit in tegenstelling tot een groot deel van het bedrijfsleven dat maandag weer vol goede moed het nieuwe jaar begint.

Nieuwjaars-wens van vakbond FTA

ORANJESTAD — De vakbond FTA (Federacion di Trahadornan di Aruba) bestond in 1994 dertig jaar. Vol goede moed beginnen zij in 1995 met een boodschap aan de leden: "Als werknemer, volwassene en burger zal vooral de taak als ouder niet vergeten mogen worden. Dit omdat elke dag weer, onze kinderen met allerlei problemen te maken krijgen."

De verklaring vervolgt: "Ouders moeten meer tijd aan hun kinderen besteden. Want zij zijn degenen die ons eiland in de toekomst moeten leiden." Iedere werknemer heeft het recht voor zichzelf op te komen, maar anderzijds moet men zich ook 'bij het vervullen van zijn taak kunnen neerleggen'.

De FTA eindigt haar wens met de oproep dat alle leden actief participeren aan vakbondsactiviteiten, zodat de FTA kan bijven voortbestaan.

Verzoek afgewezen
Radio-traditie wordt vervolgd

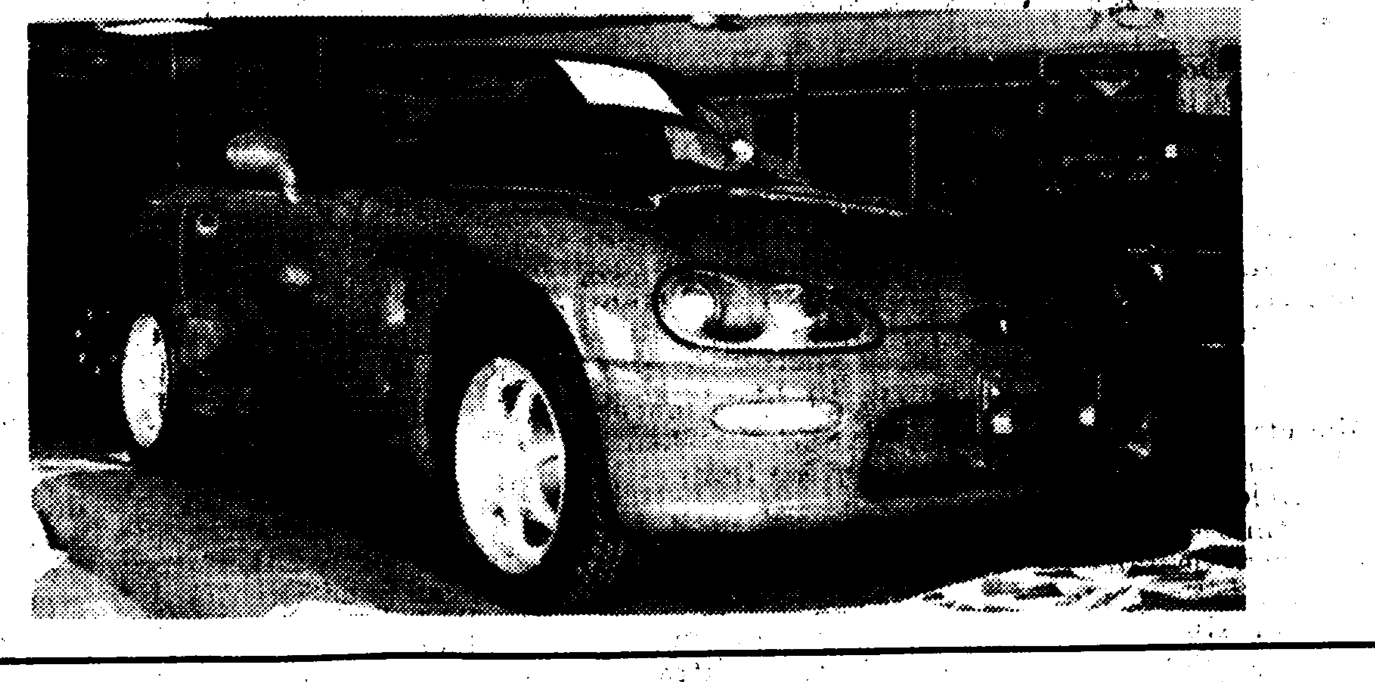
ORANJESTAD — Het kort geding dat Adriaan 'Janchi' Arends tegen de overheid aanspande, is door hem verloren. Arends spande een rechtszaak aan omdat de overheid toestemming verleende aan de radiostations Voz di Aruba en Canal 90 FM om vuurwerk af te steken voor het gebouw aan de Van Leeuwenhoekstraat.

Al jaren ondervindt Arends, die tegenover de radiostations woont, last van dit 'knallende' festijn. Zijn tuin en woning lopen elk jaar weer beschadigingen op.

Rechter Vroom wees het verzoek van Arends af omdat het al vijftien jaar traditie is dat de radiostations met rechtstreekse uitzendingen, muziek en vuurwerk het jaar beëindigen. Bovendien is volgens de rechter de vergunning op juiste wijze aan de radiostations verleend.

VATICAANSTAD — Paus Johannes Paulus II, onlangs door het Amerikaanse blad *Time* uitgeroepen tot Man van het jaar 1994, krijgt het druk volgend jaar. Op zijn programma staan onder meer een oecumenische topontmoeting, minstens zes buitenlandse reizen, diverse vredesinitiatieven en een encycliek over de bescherming van het leven.
Een van de hoogtepunten moet het bezoek van patriarch Bartolomeus I aan het Vaticaan worden.

Bocauce is Vuurwerkhoofdstad bij Manilla

BOCAUCE — De enorme hoeveelheid vuurwerk, die met de jaarwisseling het Filipijnse luchtruim wordt ingeschoten, vergt talrijke mensenlevens en veroorzaakt duizenden gewonden, maar in Bocauce, iets ten noorden van de hoofdstad Manilla, betekent vuurwerk vooral werk. Het bijna afgelopen jaar belooft voor Bocauce een topjaar te worden.

Cecilia Borja, die in de zelfbenoemde 'Pyrotech-hoofdstad' van het land een vuurwerkwinkel heeft, is tevreden: "Alleen vandaag al hebben we vijftigduizend pesos verdiend." Het bedrag komt overeen met ongeveer 3500 Nederlandse guldens.

Rotjes worden het meest verkocht, per rol van honderd stuks voor Nf 1,75. Volgens Borja gaat 1994 alle verkooprecords slaan. Haar voorraad was voor de Kerst al uitverkocht. Sindsdien loopt ze de vuurwerkfabriekjes af om de aanhoudende vraag bij te houden.

Borja heeft zelf twee van haar vier kinderen verloren door een ongeluk met vuurwerk. Elf jaar geleden had ze in huis haar eigen vuurwerkfabriek nog die op een kwade dag ontplofte. Uit voorzorg heeft ze nu een kind naar familie ver van Bocauce gestuurd. "Als er iets met dit kind gebeurd dan heb ik er ten minste nog één over", stelt Borja zakelijk vast.

De burgemeester van de 75.000 inwoners tellende stad, Serafin de la Cruz, zegt dat de mensen weinig keus hebben in Bocauce. Er is weinig ander werk in de stad te vinden.

"Het is weliswaar seizoenswerk, maar dat deert de meesten niet. Ze zijn maandenlang arm, maar in december worden ze snel weer rijk. Ze weten dat het gevaarlijk is maar ze blijven het doen", aldus De la Cruz. Hij heeft een stuk of twaalf fabrieken zien ontploffen en schat dat daarbij honderden doden en gewonden zijn gevallen.

De ziekenhuizen op de Filipijnen zijn voor de jaarwisseling in staat van paraatheid. Behalve voor brandwonden zijn de artsen [illegible] gevallen van tetanus.

Sommige producenten in de 'Pyrotech-sector' verwerken besmette dierlijke uitwerpselen in het vuurwerk, omdat die de explosieve werking zouden bevorderen.

Oud en Nieuw op Aruba

Oliebollen, dandé en soppi cabrito

Een lekkere oliebol, appelbeignet of kopje soppi cabrito, het hoort allemaal bij de viering van Oud en Nieuw op Aruba. Speciale gerechten voor kerst- en Oud en Nieuwviering horen bij de cultuur van een land, evenals de gewoonten en het bijgeloof. Ooit gehoort van boyo, een zoete cake die bij het hoofdgerecht gegeten wordt?

De populaire ayaca heeft iedereen vast wel eens geproefd. Het is een typisch Zuidamerikaans gerecht, waarvan de ingrediënten per land verschillen. Op Aruba wordt de vulling van de ayaca meestal met kip en fijngesneden varkensvlees gemaakt. De pruimen en cashewnoten geven aan deze vulling de speciale smaak, evenals het maïsdeeg. Het geheel wordt in bananenbladeren verpakt. Bijna alle traditionele Arubaanse gerechten worden met schape- of geitevlees gemaakt. Vroeger was er namelijk niet zoveel keus.

Even overstappen naar de viering van Oud en Nieuw in Nederland. In een oud kookboek staan de recepten van borstplaat, speculaas, sneeuwballen en Nieuwjaarsrolletjes gebroederlijk naast die van paasgerechten als kukelhaantjes en duivelskater. De meeste mensen houden het echter bij de vette, maar oh, zo lekkere oliebol of appelflap. Lang niet iedereen bakt zelf, maar ze zijn op diverse plaatsen te koop. In het nieuwe jaar gaan we op dieet!

TRADITIES

Tradities en bijgeloof bij het vieren van Oud en Nieuw zijn in Nederland jammer genoeg vrijwel geheel verdwenen, op een enkel gebruik als bijvoorbeeld het midwinterhoornblazen in Twente na. De Nieuwjaarsconférence op de televisie de 31e is ondertussen wel standaard geworden, maar wordt lang niet door iedereen gewaardeerd.

Op Aruba leven tradities nog, en hoé. Het brandschone, pas geschilderde huis wordt gemopt met *awa di suerte*, te koop bij de botica. Het is een gekleurd watertje dat zeker geluk zal brengen. *Awa di suerte* komt in allerlei variaties: je kan flesjes kopen om meer geld is een schoonmaakmiddel dat heel zoet ruikt. Het mopwater moet wel ver van het huis in de tuin worden weggegooid, anders bestaat de kans dat het ongeluk van het voorgaande jaar blijft.

ONDERGOED

Er zijn nog talloze voorbeelden van bijgeloof, zoals het springen over brandend wierook voor het huis, het ophangen van een kleine aloëplant boven de deur en het dragen van gele kleding of ondergoed. Ook wordt het ondergoed vaak binnenstebuiten gedragen om de levensgezel ook dit jaar te kunnen behouden. De aanschaf van nieuwe kleren, naar de kapper en het wassen van de auto, alsook het vlak voor middernacht hoort er ook bij.

Een kalender mag niet worden opgehangen voor de 1e januari, en na het slaan van de klok van twaalf uur, moeten er twaalf druiven gegeven worden. Eén voor elke maand, en er moet een wens per maand gedaan worden. Ook worden vaak pinda's op de 31e gegeten, voor *good luck*.

Arubanen zullen niet binnenblijven als het nieuwe jaar ingaat: net voor middernacht gaan zij met wat geld in de linkerhand naar buiten. Na twaalf uur kunnen zij hun huis weer binnengaan; de rechterhand is nog steeds leeg, want die geeft het geld uit, maar het nieuwe jaar wordt mét geld begonnen.

En besef goed: de eerste persoon die het huis binnenkomt in het nieuwe jaar om een gelukkig nieuw jaar te wensen zal de schuld krijgen als het niet een goed jaar wordt. Daarom wordt hiervoor meestal een jong kind daarvoor uitgekozen, die nog onschuldig is en vast veel *suerte* zal brengen.

DANDE

Dandé is een echt Arubaans gebruik, dat niet in de Antillen voorkomt. Een klein groepje muzikanten komt zingend de beste wensen voor het nieuwe jaar brengen. Er wordt flink wat geïmproviseerd, en het refrein is *An-i-nobe*, wat verbasterd Spaans is voor 'het nieuwe jaar is hier'.

te krijgen, geluk in de liefde of gezondheid.

Ook wordt er wel eens een *lamoenchi* in vieren gesneden en het citroensap in de emmer met mopwater gegooid, waar *Florida water* in is gegoten. Florida water

De muziekinstrumenten die bij dandé gebruikt worden zijn de cuatro, de tambor (een drum) de gitaar en de rasp. Dandé was bijna uitgestorven op Aruba, maar kent nu een enorme populariteit. Gisteren werd er nog een festival gehouden bij de Trappersclub in Santa Cruz, waar twintig dandé-groepen aan meededen.

Het afsteken van vuurwerk is eigenlijk een Chinees gebruik: de boze geesten (*fucu*) worden door het lawaai verjaagd. Overal ter wereld is [illegible] overgenomen. Hoewel de pagara's en ander vuurwerk dat hier volop wordt afgestoken, in Nederland verboden zijn omdat het zo gevaarlijk is, wordt er op Aruba legaal heel wat afgeknald en gerateld.

De pagara's die men in Nederland achter in een Chinees groentenwinkeltje stiekum kan kopen, worden daar wel gewoon op straat open en bloot afgestoken. Ze komen meestal uit België illegaal het land binnen, en vinden gretig aftrek.

We eten nog een kopje *soppi di bestia chikitu*, een *ayaca* en een appelflap en om twaalf uur roepen we *An-i-Nobe, bon aña nobo, happy new year* en een heel gelukkig nieuw jaar!

BELGRADO - Het gerechtshof in de Servische hoofdstad Belgrado heeft de uitgeverij van de onafhankelijke krant Borba gesloten.
Volgens de autoriteiten heeft de uitgever niet de juiste papieren om een krant te runnen. De tweehonderd redacteuren en medewerkers van het dagblad zijn ontslagen, maar ze zullen volgende week een nieuwe krant uitbrengen onder de naam Nasa Borba (Onze strijd).

Beroemde sporters op lijst

Veel sportsuccessen door dopinggebruik getekend

DEN HAAG Doping blijft een monster in de sport. Het jaar 1994 leverde opnieuw een groot aantal positieve controles op. Het betekent dat de strijd tegen het gebruik van verboden middelen, hoewel de internationale sportbonden het tegendeel willen doen geloven, nog lang niet is gewonnen. Het bijna afgelopen jaar gaf vooral het demasqué van de Chinese zwemsport te zien. In 1994 kwamen bovendien enkele wereldberoemde namen op de lijst van betrapten.

De Argentijnse voetballer Diego Maradona reageerde bij het WK voetbal positief bij een controle na de wedstrijd Argentinië - Brazilië. Drie wielrenners, de Italiaan Gianni Bugno, de Spanjaard Miguel Indurain en de Zwitser Tony Rominger, kwamen negatief in het nieuws maar vonden genade.

Bugno dreigde nadat hij op het gebruik van cafeïne was gepakt en twee jaar geschorst, met wielrennen te stoppen. Hij won een beroep bij de Wereldwielrenunie en kwam eraf met de lichtste straf: Drie maanden, nog wel buiten het wegseizoen. Indurain (Tour de l'Oise) en Rominger (Tour de France) gingen vrijuit nadat was aangetoond dat zij het anti-astmamiddel Salbutamol therapeutisch hadden gebruikt. Dat vond de UCI geen doping.

ABORTUS

Schokkend was de bekentenis van de Russische exturnster Olga Kovalenko dat in de voormalige Sovjetunie topsporters zwanger dienden te raken en vervolgens na tien weken een abortus ondergingen. Ondanks het afbreken van de zwangerschap zou geruime tijd de produktie van het mannelijk hormoon testosteron door het lichaam worden voortgezet. Kovalenko maakte in 1968 bij de Olympische Spelen in Mexico als Olga Karasjova deel uit van de Sovjet-ploeg die het goud in de landenwedstrijd veroverde. Haar in tranen voor een Duitse televisiezender gedane bekentenis, bevestigde de geruchten die al jaren vooral in de atletiekwereld over deze dopingmethode gingen.

Voor Groot-Brittannië werd 1994 het jaar van 'dope and glory'. Onder druk van sir Arthur Gould bracht de IAAF tijdens het bij het WK van 1991 in Tokyo gehouden congres de maximale straf voor het gebruik van spierversterkende middelen op vier jaar. Gelijktijdig werd de strafmaat bij het gebruik van amfetamine-achtige stoffen bij eerste overtreding teruggebracht tot drie maanden in plaats van twee jaar. Liefst vijf Engelse atleten werden betrapt op het gebruik van verboden middelen. Van dat vijftal zijn 800 meter-loopster Diane Modahl en kogelstoter Paul Edwards de bekendsten. Modahl bepleitte voor een commissie van onderzoek haar onschuld. Het resultaat van de controle die in juni in Portugal werd uitgevoerd riep ook internationaal de nodige vraagtekens op. Een laboratorium in Lissabon had een nog nooit voorgekomen (wan)verhouding testosteron-epitestosteron van 42:1 aangetroffen.

DOOFPOT

De Engelse dopingdeskundige professor Arnold Beckett en de Amerikaan Craig Kamerer, adjunct-directeur van het laboratorium dat bij de Olympische Spelen van 1984 in Los Angeles de urinemonsters analyseerde, zorgden in september voor opschudding. Zij verklaarden dat destijds in Los Angeles negen positieve gevallen in de doofpot verdwenen.

Professor Beckett verdween na de spelen van Barcelona uit de medische commissie van het IOC waarvan hij sedert 1966 lid was. De Brit had de nationale en internationale sportbonden verweten geen serieuze dopingcontroles te doen. Ook beschuldigde hij de Duitse professor Manfred Donike van onwetenschappelijke controle van urinemonsters.

Donike kreeg begin februari ook uit de Duitse politiek kritiek. Leonhard Kuckart, woordvoerder voor Sport van de CDU-fractie in Nordrhein-Westfalen, verklaarde het steeds meer als onverdraaglijk te ervaren "dat professor Donike met zijn urinestalen zonder enige vorm van tegenspraak over het lot en de toekomst van sporters en sinds kort ook over hele takken van sport beslist." Donike kwam begin december opnieuw in het nieuws toen hij verklaarde dat in de Chinese sport systematisch gebruik wordt gemaakt van verboden middelen. De dopingonderzoeker verklaarde dat bij de analyses van de urinemonsters van de Chinese sporters die bij de Aziatische Spelen werden betrapt 'een leek had kunnen zien dat dehydrotestosteron was gebruikt'.

De strafmaatregelen die na de 'Chinese affaire' volgden, toonden opnieuw de discrepantie aan tussen de sancties die de diverse sportbonden hanteren. De betrapte leden van de Chinese zwemploeg onder wie de wereldkampioenen Bin Lu (200 m. wisselslag) en Aihua Yang (400 m. wisselslag) zijn door de wereldzwembond FINA voor twee jaar uitgesloten. De atlete Hang Qing werd door de IAAF met vier jaar bestraft. De Wereldatletiekfederatie overweegt de straf voor het gebruik van spierversterkende middelen echter terug te brengen tot de voor januari 1992 geldende twee jaar.

Ultimatum bond:

16 januari uiterste datum start ijshockeycompetitie

NEW YORK — Het bestuur van de NHL (National Hockey League) heeft de Amerikaanse ijshockeyers en clubeigenaren een ultimatum gesteld. De profcompetitie moet uiterlijk op 16 januari van start gaan. Mocht er op die datum nog steeds geen akkoord zijn in het salaris-conflict, dan wordt de competitie definitief afgeblazen.

Clubeigenaren en spelers staan al maanden lijnrecht tegenover elkaar over de wijze van salariëring. De eigenaren willen een verkapt salaris-plafond instellen om de hoge schuldenlast enigszins in te tomen. De spelers weigeren met die maatregel in te stemmen. Het laatste gesprek om tot een oplossing te komen dateert inmiddels al van 6 december. Beide partijen hebben ondanks het ultimatum nog geen nieuwe stappen ondernomen om uit de impasse te komen. Eerder leidde een soortgelijk geschil in de Amerikaanse honkbalwereld tot het schrappen van de competitie.

Het seizoen van de ijshockeyers omvat normaliter 84 competitiewedstrijden. Als gevolg van het conflict is dat aantal al teruggebracht naar maximaal zestig. Maar ook dat streefgetal staat onder druk. Het bestuur van de NHL stelde in een eerder stadium, dat vijftig wedstrijden het absolute minimum is voor het laten doorgaan van de competitie.

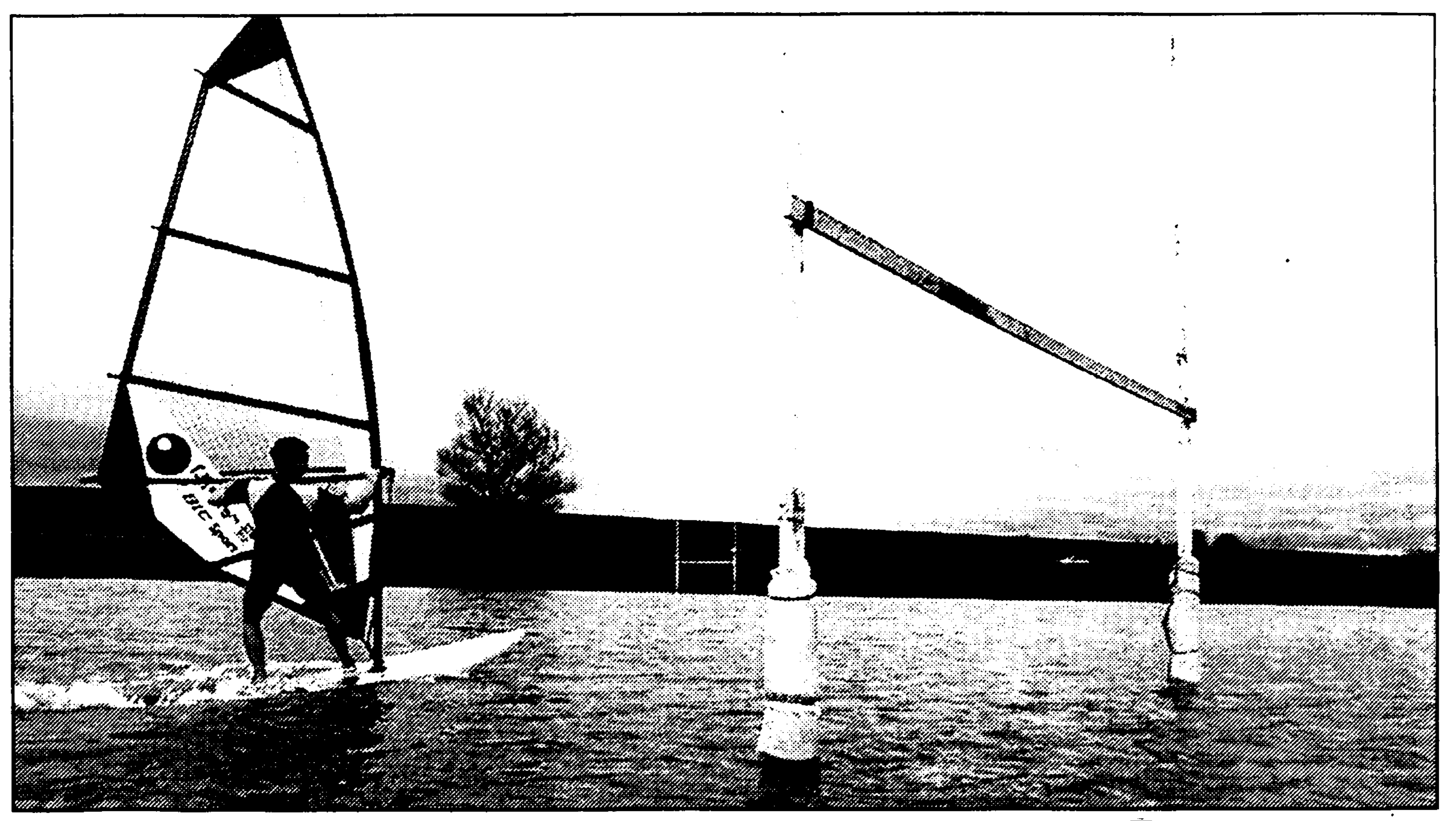
Die ondergrens is door de aanhoudende ruzie inmiddels dicht genaderd.

De laatste 5 winnaars

Heren		Dames
1993	Simon Chemwoyo (*Kenya*)	Hellen Kimaio (*Kenya*)
1992	Simon Chemwoyo (*Kenya*)	María del Cármen Díaz (*Mexico*)
1991	Arturo Barrios (*Mexico*)	María Luisa Servin (*Mexico*)
1990	Arturo Barrios (*Mexico*)	María del Cármen Díaz (*Mexico*)
1989	Rolando Vera (*Ecuador*)	María del Cármen Díaz (*Mexico*)

31 December is de datum voor de traditionele Sylvesterloop. Deze voert door de straten van Sao Paolo. Het is een niet meer weg te denken atletiek-traditie, waarvoor internationaal grote belangstelling bestaat.

■ *BRISTOL — Een windsurfer probeert te zeilen op een ondergelopen rugbyveld. Hevige regens teisterden deze week het zuiden van Engeland. De wateroverlast veroorzaakte veel chaos.*

"Als het stadion vol is heb je kippevel tot onder je oksels"

Leo Beenhakker enthousiast bij 'Las Aguilas' in Mexico

MEXICO CITY — Via de Arabische woestijn, vervolgens van thuis in Nederland ineens naar Mexico. Naar Club America, ook wel Las Aguilas. Leo Beenhakker moet de Adelaars in het wereldberoemde Estadio Azteca weer laten vliegen. Het gaat de goede kant op. Sinds juli van dit jaar is hij weer de statige *Don Leo*, zoals hij dat eerder was tijdens zijn periode bij Real Madrid.

Mexico mag dan niet meer gebukt gaan onder de Spaanse overheersing, dankzij de geweldadige historie is het immense Middenamerikaanse land nog altijd in belangrijke mate Spaans georiënteerd en Spaanstalig, dus een aanspreektitel was snel gevonden. En de trainer voelt zich er thuis, de dagelijkse communicatie is geen probleem. Spaans glijdt bij Beenhakker wat soepeler over de tong dan Arabisch. "Ja, dat maakt het natuurlijk allemaal wel wat prettiger. Je voelt je automatisch sneller op je gemak. Er ontgaat je minder. En voor de spelers is het natuurlijk ook prettiger als je rechtstreeks met hen kunt praten. Als je moet werken met een tolk, zoals in Saudi-Arabië, is het contact veel minder direct."

Officieel is Leo Beenhakker *director tecnico* van Club de Football America, zijn tiende club in de ruim 25 jaar dat hij als trainer werkzaam is. Eerder stond hij onder contract bij Veendam, Cambuur, Go Ahead Eagles, Feyenoord, Ajax (2x), Real Zaragoza, Volendam, Real Madrid (2x) en Grashoppers Zürich. Verder fungeerde hij nog tweemaal als bondscoach van Oranje en heel even van Saudi-Arabië.

MAGISCH

Mexico heeft voor de voetballiefhebber iets magisch. Niet dat het land zelf ooit tot de hogeschool der voetbalkunsten werd toegelaten, maar wie herinnert zich niet het WK van 1970 met Pele, waar Brazilië voor de derde keer in twaalf jaar wereldkampioen werd, en tien jaar later Maradona met Argentinië. Beenhakker was toen in Mexico op zijn top.

Beenhakker: "Dit is een voetballand, zonder meer. Kwalitatief gezien niet van het niveau Italië of Spanje, maar qua beleving vergelijkbaar. Ze hebben hier alleen last van een soort minderwaardigheidscomplex. Ze kijken nogal op tegen Europa, terwijl ze hun eigen mogelijkheden onderschatten. Er is hier een enorm potentieel, ongeveer 120 miljoen inwoners, maar tegelijkertijd die 'Latijnse lacune', om het zo maar eens uit te drukken. En dan bedoel ik vooral het gebrek aan organisatie, ze hebben weinig oog voor een structurele aanpak van hoofdzaken. Het hoort ook een beetje bij de landsaard dat improvisatie het meestal wint van organisatie. Het heeft ook z'n charme natuurlijk, maar als Europeaan sta je wel eens raar te kijken."

De trainer moet glimlachen bij het Estadio Azteca, dat plaats biedt aan 120.000 toeschouwers. "Absoluut één van de mooiste stadions ter wereld. Als het vol zit en je staat daar op het veld, dan heb je het kippevel tot onder je oksels. Nee, het zit niet bij iedere thuiswedstrijd vol, maar dat komt ook doordat de meeste wedstrijden live op tv worden uitgezonden."

SYSTEEM

Club America doet het waar het resultaten betreft niet slecht. Negentien punten uit de eerste dertien wedstrijden met 38 doelpunten voor en 19 tegen. "Nee, de resultaten op zichzelf zijn oké, maar het zegt allemaal weinig, omdat we hier zo'n belachelijke competitie hebben, waarin de algemene ranglijst eigenlijk niet meetelt. Het is niet eens fatsoenlijk uit te leggen. Net alsof je eerst 38 wedstrijden voor de kat z'n viool speelt, want daarna volgen er play-off-duels voor de bovenste tien ploegen met een *knock out*-systeem waaruit dan twee finalisten tevoorschijn komen. Begrijp jij het? Ik heb verdomd veel moeite met dat systeem. Je kunt na 38 wedstrijden tiende staan en toch kampioen worden. Je kunt ook de hele reeks bovenaan staan en vervolgens bij de eerste de beste tussenronde op je sodemieter krijgen. Dàg seizoen."

"Ik heb daar op mijn manier al een paar keer iets van gezegd, net zoals van die snode plannen van de bond om er in januari met de nationale ploeg lekker een paar weken tussenuit te knijpen. En dan de competitie gewoon door te laten gaan...Ik heb zes internationals lopen zeg, die zou ik dan zo drie of vier wedstrijden moeten missen. Kom nou, zo regelen we dat niet. Waren ze vreselijk boos bij de bond. Moest ik op het matje komen, maar ik heb verder niks meer gehoord. Geen straf, een paar klappen op m'n schouders. 'Misschien heeft u toch wel een beetje gelijk señor Beenhakker, we zullen ons er nog eens over buigen'.

TACTISCH

Dat hun baas niet in Mexico is om te *freewheelen* weten de spelers ook. Het gaat er fel aan toe op de training en Beenhakker spreekt al z'n verbale kwaliteiten aan om de oefensessies te laten verlopen zoals hij dat wil. Er moest het een en ander aan tactisch inzicht worden bijgeschaafd. "Wat je hier veel ziet is de klassieke fout. Verdedigers die alleen hun directe tegenstanders uitschakelen. Fixatie op de aanvaller, maar in balbezit nul komma nul."

Heel langzaam sluipen de patronen erin en het positiespel gaat vooruit. "En ik heb natuurlijk die twee Afrikanen, Omam Biyik en Bwalya Kalusha, die een belangrijke rol spelen. Die Biyik is een absolute kanjer, hij heeft er geloof ik al vijftien inliggen en Kalusha is min of meer de vormgever en scoort zelf ook nog veel. Iedereen heeft nu een vrij positief gevoel. Hopelijk kunnen we dat zo houden tot het eind van het seizoen."

Vojvodina naar Nederland

OUDERKERK AAN DEN AMSTEL — Vojvodina Novi Sad maakt als een van de eerste voetbalclubs gebruik van het opheffen van het embargo dat de Verenigde Naties hadden opgelegd aan het voormalige Joegoslavië. De lijstaanvoerder in de competitie van Servië en Montenegro speelt begin januari drie wedstrijden in Nederland.

Vojvodina neemt in het donderdag 5 januari in Katwijk op tegen Quick Boys. Twee dagen later is Holland uit Utrecht de tegenstander. Dinsdag 10 januari speelt de voormalige Joegoslavische club op het Nieuwjaarstoernooi van Cambuur. Volgens de coach van Vojvodina zijn de wedstrijden bedoeld meer inzicht te krijgen in de positie die zijn team inneemt na drie jaar van het internationale toneel te zijn weggeweest.

De eerste seizoenshelft van de gecombineerde competitie in Servië en Montenegro sloot Vojvodina als koploper af voor gerenommeerde clubs zoals Rode Ster en Partizan uit Belgrado. De drie verenigingen leverden acht spelers aan de selectie van Klein-Joegoslavië die met de Kerst op toernee was door Zuid-Amerika. Vojvodina telt drie internationals: Doelman Kosic, verdediger Saula en middenvelder Govedarica.

Arbiters Bundesliga tegen profstatus

NEUSS — Zestien van de 27 scheidsrechters uit de Bundesliga hebben zich in een enquête van het Duitse blad Fussball Magazin uitgesproken tegen een profstatus. Onder de tegenstemmers bevond zich ook Helmut Krug, die deze zomer actief was in de eindronde om de Wereldtitel.

De internationale voetbalbond FIFA is van plan het komend jaar een categorie voor professionele scheidsrechters in te voeren. Dat had eigenlijk al voor het WK van dit jaar zijn beslag moeten krijgen. Momenteel werkt de FIFA aan een concept om de technische voorzieningen voor de beoogde scheidsrechters veilig te stellen.

"Het is de bedoeling dat elke bond er een pensioenfonds op nahoudt, waarin verenigingen en arbiters geld moeten storten zei FIFA-woordvoerder Guido Tognoni donderdag. "Als een scheidsrechter bij een leeftijd van 45 jaar volgens de regels moet stoppen, zal de betreffende bond er op moeten toezien dat hij in de sport of op een andere manier weer aan de slag komt."

Aanvaller op proef bij RKC

ZANDVOORT — RKC heeft in een oefenwedstrijd tegen amateurclub Zandvoort Meeuwen de aanvaller Hadoaoui Riffi getest. De 23-jarige voetballer van B'35 Kopenhagen, uitkomend in de op één na hoogste Deense divisie, scoorde tweemaal. RKC won met 5-0. Alle doelpunten werden na rust gemaakt.

SCHOONSPRINGEN — De internationale zwemfederatie (FINA) heeft voor de Wereldbeker schoonspringen in 1995 een prijzengeld van ruim **55.000 gulden** uitgetrokken. De eerste aflevering van het evenement vindt plaats van 13 tot 15 januari in Perth (Aus). Voor de winnaar van de 3-meterplank en het torenspringen ligt een bedrag van bijna 9000 gulden klaar. De nummer twee moet zich met 3500 gulden tevreden stellen. Voor de nummer drie resteert 1750 gulden.

*****

MOTORSPORT — Het Nederlandse Docshop-raceteam neemt komend seizoen met twee coureurs deel aan de strijd om de **wereldtitel** in de **250cc-klasse**. Behalve de Nederlander Patrick van den Goorbergh, die afgelopen jaar als zestiende in het WK eindigde, heeft het team ook de Brit Niall MacKenzie gestrikt. MacKenzie is afkomstig uit de 500cc-klasse. Afgelopen jaar sloot hij als vijfde rijder de wereldtitelstrijd als tiende af. In 1990 was hij al eens vierde van de wereld in de halve-literklasse. Beide coureurs kunnen in 1995 beschikken over fabrieksmateriaal van Aprilia.

HGC kampioen zaalhockey

AMSTERDAM — De hockeyers van HGC zijn donderdag Nederlands kampioen in de zaal geworden. In de finale won de Wassenaarse ploeg met 10-7 van gastheer Amsterdam.

De eindstrijd bood bijzonder spektakel. Amsterdam begon zwak en gaf HGC alle gelegenheid door binnen een kwartier uit te lopen tot 5-1. Bij rust was het 7-2, doordat HGC het wat kalmer aan deed en Amsterdam de kansen bleef missen.

In de tweede helft werd binnen de lijnen duidelijk wat coach Hendriks zijn ploeg in de kleedkamer had toegevoegd. De titelverdediger hockeyde als herboren, stoorde vroeg en haalde op tot 7-7. Toen alles weer mogelijk was stokte echter de produktie. Het gaf Tycho van der Meer in de slotfase de gelegenheid HGC in veilige haven te schieten.

In de halve finale had HGC zonder moeite met 16-7 gewonnen van Bloemendaal. Daar hielp ook de laatste hulp van Bovelander, die een jaar naar de Verenigde Staten gaat voor z'n studie, niet aan. Amsterdam ontdeed zich in de herhaling van de eindstrijd van vorig jaar van Tilburg: 10-8. Bij rust stond Tilburg nog voor.

Protest Napoli tegen zege Eintracht

NAPELS — Napoli heeft bij de Europese Voetbalunie (UEFA) protest aangetekend tegen de overwinning van Eintracht Frankfurt vorige maand in de derde ronde van het UEFA-bekertoernooi. Volgens Napoli stelden de Duitsers tijdens de tweede wedstrijd vier buitenlanders op. De UEFA staat drie buitenlanders toe. Het probleem spitst zich toe omtrent het inzetten van Komljenovic bij Eintracht. De verdediger komt uit Servië maar speelt al meer dan vijf jaar in Frankfurt en is volgens de UEFA-reglementen Duitser. Komljenovic speelde de afgelopen dagen echter mee in het nationale team van Joegoslavië, dat tegen Brazilië en Argentinië oefende. "Daardoor is hij zijn status van voetbal-Duitser weer kwijt", aldus Giuseppe Iodice, secretaris van Napoli.

Eintracht Frankfurt stelde tegen Napoli behalve Komljenovic de Pool Furtok, de Ghanees Yeboah en de Nigeriaan Okocha op. De Duitsers wonnen zowel de thuis- als uitwedstrijd met 1-0 en bereikten de kwartfinales.

*****

VOETBAL — Hamburger SV heeft de Duitse spits **Frank Ordenewitz** voor een miljoen D-mark van de Japanse club United Ichihara overgenomen. De oud-international tekende een contract met een looptijd tot 30 juni 1997.

*****

ALGEMEEN — Het Rotterdams Dagblad wordt met ingang van 1 januari sponsor van **Rotterdam Topsport**, het eerste Olympische steunpunt van NOC/NSF.

Curaçaose gemeenschap ernstig verontrust

Criminaliteit veelvuldig voorpaginanieuws in 1994

WILLEMSTAD — De sterke toename van de criminaliteit heeft dit jaar tot ernstige verontrusting geleid onder de bevolking. Niet alleen gingen de meeste misdrijven met steeds meer geweld gepaard, maar tevens waren de daders vaak jongeren, zoals het geval was afgelopen donderdag toen tijdens een overval een zakenman werd gedood. Minister Pedro Atacho heeft dit jaar een ambitieus criminaliteitsbestrijdingsplan opgesteld om een einde te maken aan de grote mate van onveiligheid, die onder de bevolking heerst. Meer agenten op straat moeten op korte termijn het gevoel van veiligheid en rust terugbrengen. Op langere termijn zijn plannen bedacht om de criminaliteit effectief te bestrijden.

Moorden, drugs, autodiefstallen, inbraken en overvallen beheersten het politienieuws dit jaar. Gezien de statistieken was er ook sprake van voortreffelijk werk door de politie. Alle veertien moorden werden opgelost en het aantal autodiefstallen is drastisch afgenomen. Alleen het grote aantal diefstallen en inbraken baart de bevolking nog veel zorgen. Ook voor de drugsproblematiek, dat echter vooral een sociaal probleem is, is nog geen afdoende oplossing gevonden.

De moord op Pizzahut-eigenaar Marshall Godschalk trok dit jaar het meeste nieuws en leidde tot een golf van verbijstering door het land. Allerlei organisaties trokken zich de bestrijding van de criminaliteit aan en symposia werden georganiseerd. Zelfs de doodstraf werd ter sprake gebracht; een handtekeningenactie werd gehouden door de Democratische Partij, die weinig resultaat opleverde en officier van justitie Gorsira werd publiekelijk afgevallen door het Openbaar Ministerie na zijn pleidooi voor de invoering van de doodstraf tijdens de Pizzahut-rechtszaak.

MOORDEN De moord op Godschalk was slechts één van de veertien waarmee de Curaçaose samenleving dit jaar geconfronteerd werd. Wat te denken van de carnavalsmoord te Otrabanda, de crime passionel te Fort Nassau waarbij een vrouw werd vermoord en de dader zichzelf daarna doodschoot, de man die dood werd gevonden in een kast te Muizenberg, de executie van een drugsdealer op de Balkanweg, de moord op een vrouw te Buena Vista waarbij de werkster het brein achter de moord bleek, de zakenman Khemlani die drie dagen geleden te Scharloo werd vermoord, de jongen die te Bonam dood werd aangetroffen op een bed nadat hij door een vriend, die hij een week tevoren had mishandeld, was bewerkt met een kapmas, de man die in de Comanchestraat een ander doodschoot, die even tevoren zijn vuurwapen had gestolen, de Sithoc-voetballer die voor zijn Mavo-school aan de Garipitoweg werd doodgestoken, de moord bij de Sotosnack waarbij het slachtoffer met een kapmes doodgeslagen werd, de woordenwisseling te Seru Fortuna over drugs die eindigde in de dood van één van de ruziemakers, de choller te Rooi Santoe die dood werd geslagen door twee mannen in wiens woning hij de nacht tevoren had ingebroken, de man die te Dokterstuin dood werd geslagen met een stuk hout en tenslotte de man die werd mishandeld met een steen en enkele weken later overleed aan zijn verwondingen. Hier is wel een goed woord voor de politie op zijn plaats, want alle veertien zaken werden door de recherche opgelost.

Ook enkele misdadigers verloren dit jaar het leven door een politiekogel. Een choller werd door een politieagente te Montagne Abou doodgeschoten toen hij amok maakte en met een stuk hout insloeg op een politieagent. In november verloor de zware misdadiger Buga Poulina het leven toen hij in Dominguito na een wilde achtervolging werd getroffen door een schot uit een politiepistool.

KRITIEK De kritiek op de politie nam dit jaar ook toe. Vooral door het grote aantal gewapende overvallen, inbraken en autodiefstallen. Per maand wordt van ongeveer 250 gevallen van diefstal aangifte gedaan bij de politie; vele slachtoffers nemen echter niet eens de moeite meer om naar het politiebureau te gaan. Gezien het oplossingspercentage van iets meer dan tien procent leeft bij de bevolking het gevoel dat de politie er of niets aan doet of machteloos er tegenover staat.

Positiever in het nieuws verscheen de politie toen zij een halt wist toe te roepen aan de sterke stijging van autodiefstallen. Vooral begin dit jaar liep het de spuigaten uit. Na het oprollen van enkele bendes is dit sterk afgenomen, alhoewel er nog steeds gevallen van joyriding voorkomen (niet in zijn geheel te voorkomen. Wel opvallend was het grote aantal overvallen dat dit jaar gepleegd werd met gestolen auto's.

Slecht in het nieuws verscheen de politie toen een groep van 22 onder-inspecteurs een brief schreef aan minister van Justitie Pedro Atacho waarin zij haar bezorgdheid uitte over de criminele gedragingen van een groot aantal politieagenten. Met de brief was een bijlage verstuurd met daarin de namen van een zeventiental agenten, die dit jaar betrapt werden op het plegen van misdrijven. De gevallen liepen uiteen van cocaïnesmokkel, drugsgebruik, zware mishandeling, fraude tot diefstal van geld, vuurwapens en sieraden.

ONAANVAARDBAAR Concluderend kan toch gezegd worden dat de verharding waarmee de criminaliteit gepaard gaat alsmede de blijkbare afwezigheid van normbesef — vervuiling van openbare wegen en verkeersdelicten zijn aan de orde van de dag — onaanvaardbare proporties hebben aangenomen. In dat kader is dit jaar het criminaliteitsbestrijdingsplan 'Di awe pa majan' opgesteld door het ministerie van Justitie.

In het plan zijn enkele prioriteiten gesteld zoals de bestrijding van de handel en gebruik van verdovende middelen, de bestrijding van autodiefstal, inbraak, heling, beroving en joyriding, bestrijding van de vuurwapenhandel en het vuurwapenbezit, bestrijding van verkeersovertredingen en het illegaal verblijven van vreemdelingen en openbare orde-delicten.

PATROUILLES Vrijwilligers van het VKC voeren, volgens het plan, samen met de politie reeds patrouilles uit in winkelcentra, wijken en bij grote samenkomsten van mensen. Daarnaast is het de bedoeling om te komen gecombineerde acties van de politie en beveiligingsdiensten op de Antillen. Hierbij zullen wekelijks acties worden gehouden op de controle van drugsverkoopplaatsen, openbare ordedelicten, verboden vuurwapenbezit en vuilnis storten op de openbare weg.

De politiesurveillance in woonwijken waar zich problemen voordoen zal komend jaar geïntensiveerd worden. Voor de surveillance in problematische woonwijken zal voortaan gebruik worden gemaakt van ervaren agenten, die niet langer meer van achter een bureau hun werkzaamheden zullen verrichten, maar de jonge, minder ervaren agenten daadwerkelijk zullen begeleiden. Nieuw in het criminaliteitsbestrijdingsplan is ook het project 'Nos Bario'. Hierbij worden wijkagenten weer ingevoerd om een gevoel van veiligheid, rust en orde in de woonwijken te creëeren.

AUTOMATISERING Op korte termijn zal een geheel nieuw communicatiesysteem en een geavanceerd computersysteem ingevoerd worden. De Stichting Maatschappij en Politie was dit jaar nauw betrokken bij het project en heeft tijdens een inzamelingsactie bij grote bedrijven ruim één miljoen gulden ingezameld. De totale kosten van het project bedragen echter 2,4 miljoen gulden en de SMP heeft dus nog veel werk te verrichten. Van de 154 grote bedrijven die werden aangeschreven, reageerden slechts een dertigtal positief.

De gebrekkige interesse van zakenlieden heeft indertijd de wrevel opgewekt van SMP-voorzitter Lio Capriles. De bankier is van mening dat iedereen het hoogste woord voert als gesproken wordt over bestrijding van de criminaliteit, maar als het erop aan komt om daadwerkelijk iets te doen dan geeft de overgrote meerderheid niet thuis.

VERKEER Ook de onveiligheid van het verkeer is dit jaar sterk toegenomen. Tweeëntwintig personen verloren het leven en miljoenen guldens aan schade werd uitgekeerd door de verzekeringsmaatschappijen. Het verhogen van de verkeersveiligheid behoorde dan ook tot één van de prioriteiten dit jaar. Het eilandgebied Curaçao installeerde roodlicht camera's op drukke verkeerspunten, maar het effect van de camera's op de verkeersveiligheid is tot nu toe niet bekend. De tijd om hiernaar afdoende onderzoek te doen is gewoon nog te kort, aldus de bevoegde instanties.

Een andere maatregel die binnenkort merkbaar zal zijn is de herintroductie van de Raspa-eenheid. Deze eenheid zal verscherpte verkeerscontroles uit gaan voeren in het verkeer en tevens controleren op illegaal wapen- en drugsbezit.

MANKRACHT Eén van de grootste problemen waarmee het politiekorps kampt is het gebrek aan mankracht. De laatste weken is geprobeerd dit tekort zoveel mogelijk op te vangen. Leden van de eilandelijke bewakingsdienst SKS, dienstleiders van het ABC Busbedrijf en 87 VKC'ers werden beëdigd tot buitengewoon agent van politie.

Om het tekort verder op te vangen is er een project in voorbereiding waarbij gegadigden voor het politieberoep, die niet aan alle eisen voldoen, op contractbasis voor een beperkte periode in dienst genomen worden. Na een elementaire politieopleiding worden zij direct ingezet. Voor de versterking van het korps is het ministerie van Justitie daarnaast in Nederland bezig met de werving van politiepersoneel van Antilliaanse origine.

CHOLLERS Het probleem van de drugsverslaafden, die het eiland onveilig maken is nog steeds acuut. Verschillende plannen zijn geopperd om voorzieningen te creëren voor de opname van drugsverslaafden, maar tot nu toe is niet veel van de grond gekomen. Het probleem heeft wel de volledige aandacht van minister van Volksgezondheid Stanley Inderson. De minister heeft inmiddels een ontwerp-landsverordening ingediend bij de Staten, die het mogelijk maakt om drugsverslaafden onder curatele te stellen. Dit is een belangrijke stap die uiteindelijk moet leiden tot het gedwongen afkicken van de chollers.

DRUGSHANDEL Ook de maritieme drugshandel zal komend jaar aangepakt worden. Hierin krijgt de Koninklijke Marine een belangrijkere rol bij de voorkoming van de invoer van drugs via onze baaien.

Het ministerie van Justitie heeft inmiddels aangedrongen op de invoering in het Wetboek van Strafrecht van de bevoegdheid tot het afluisteren van telefoongesprekken. Voor de bestrijding van de drugshandel is een telefoontap onontbeerlijk, aldus het ministerie. "De ervaring in andere landen met de telefoontap leert dat de georganiseerde misdaad daarmee op effectieve wijze aangepakt kan worden", verklaarde minister Atacho, bij de presentatie van het criminaliteitsbestrijdingsplan enkele maanden geleden.

Tot slot heeft de bewindsman twee maanden geleden een externe deskundige de opdracht gegeven tot het opzetten van het Meldingspunt Ongebruikelijke Transacties voor financiële instellingen. Hiermee wil Atacho het witwassen van uit criminele activiteiten verkregen geld voorkomen. De bedoeling is dat alle banken, verzekeringsmaatschappijen e.d. verplicht worden ongebruikelijke financiële transacties door te geven aan het MOT.

AFKEURING Tenslotte is het toch goed om even stil te blijven staan bij twee delicten die haast nooit in de kranten verschijnen, maar daarentegen niet minder afkeurenswaardig zijn. Ten eerste de milieudelicten. De vervuiling op Curaçao heeft schrikwekkende vormen aangenomen. Plastic cups en lege bierflessen staan langs bijna elke weg en illegale stortplaatsen verstoren het weinige natuurschoon waarover Curaçao nog beschikt. Uit overheidsrapporten is gebleken dat meer dan de helft van alle bouw-afval en afvalprodukten op illegale stortplaatsen afkomstig is van bedrijven. Een criminele praktijk die tot nu toe onbestraft is gebleven.

Ten tweede de bijna vierhonderd zwerfkinderen op Curaçao. Kinderen die geen vaste woonplaats hebben, omdat ze afgestoten zijn door hun drugsgebruikende ouders, kinderen die over het eiland zwerven, omdat ze ernstig mishandeld zijn, jongens en meisjes die sexueel misbruikt zijn. Dit zijn kinderen die opgroeien met een trauma, waaron ze hun hele leven geb zullen gaan. Kinderen geen toekomst heb indien deze gemeenschap n snel ingrijpt.

Door Ronny Rens jr.

WILLEMSTAD / PHILIPSBURG — Juli 1994, de geïmproviseerde rechtszaal aan de Pond Fill te Philipsburg. Op de foto DP-leider Claude Wathey en zijn zoon Al (oud-voorzitter van het luchthavenbestuur), die zich moesten verantwoorden voor hun rol in het luchthaven- en havenuitbreidingsschandaal. Beiden zijn inmiddels in beroep gegaan tegen hun veroordeling van respectievelijk 18 en 15 maanden celstraf. Achter hen op de foto hun raadsman Gerard Spong. Oud-gezaghebber Ralph Richardson, tevens betrokken bij het Ebenezer Housingproject, kreeg 15 maanden en luchthavendirecteur Arnell 12 maanden (waarvan 6 voorwaardelijk). Claude Wathey heeft inmiddels om gezondheidsredenen het leiderschap van de door hem in 1954 opgerichte DP overgedragen aan Sarah Wescott-Williams.

Een greep uit het jaar

RECHTSZAKEN

* De MCB-bankrovers
* Het politieschot kruising St.Maria
* Cijntje/Gumbs-steekpenningen
* De luchthavenfraude
* De botica-affaire
* De Godschalk-moord
* De Giro-roof

MISDRIJVEN

* De Pizzahut-moord
* Beroving Giro Janwé
* Moord op Schalm op St. Maarten
* De carnavalsmoord in januari
* Crime passionel op Fort Nassau

JUBILEA

* 25 jaar 30 mei
* 30 jaar ALM
* 40 jaar Statuut
* 75 jaar KLM
* 110 jaar Amigoe

WEET-U-NOG

* Kassav
* UB 40
* Ana Gabriel
* Patra/Papa San

SCHANDALIG

* Zoekgeraakte BNO-gelden
* Zoekgeraakte MCB-gelden
* De Hato Handling-doofpot
* De Parker-affaire
* De Aerovista-doofpot
* Rijstkoning Guptar gelinkt met drugshandel
* Wapenhandel politie
* Voges met ontslag
* Het failliet van Banco Latino
* Gesjoemel met immigratiestempels

OPMERKELIJK

* UB40-red carpet-flop
* TeleCuraçao knipt Veronica
* Roodlichtcamera's zonder film en zonder donkere kamer
* Camelia's transcedente meditatie
* Sehos wil volmacht over rekeningen patiënten
* Telefoon in de bus
* Speurtocht naar Chucho's Parker-rapport
* Ansichtkaart Aruba met daarop de Handelskade
* Anko van der Woude laat zijn monumentje slopen

TRENDS

* Veel te hoge huurprijzen voor woningen
* ~~Drugssmokkel naar Nederland gaat gewoon~~ door
* Een kwart van de jeugd is werkloos
* Veel te veel misdaad (nu ook om de hoek)
* Overvallen op bedrijven

INCIDENTEN

* Schieten op de melkwagen
* Wini Poulo's plasje
* Een halfblote toerist op Statia

(WEER) NIET GELUKT

* Opruimen chollhuizen
* Huisvuilheffing (20 gulden)
* Een minimum uurloon
* De taximeter
* Binnen zes weken een werkvergunning
* Vertrektijden bij alle bushaltes

NIET VERANDERD

* ALM verliest geld
* ...en is vaak niet op tijd
* Storingen bij Kodela
* Knallende ketels bij KAE
* Nigeriaanse lokbrieven

Aanpak 'autoriteitenfraude' in 1994 succesvol van start

WILLEMSTAD — Wat na al die jaren niemand meer dacht, gebeurde in 1994 toch: corruptie op het hoogste politieke niveau werd voor het eerst in de Antillen bestraft. De rechtszaak tegen de 'Big Four van Sint Maarten' en tegen een Sint Maartense gedeputeerde werd daarom méér dan alleen maar gewone strafzaken van gewone gevallen van corruptie, oplichting en het aannemen van smeergelden. Het waren belangrijke stappen in de rechtsgeschiedenis van de Antillen. En misschien - op termijn- in het keren van de criminaliteitsgolf.

=door Marjo Nederlof=

De rechtszaken tegen de Big Four en de gedeputeerde geven aan, dat ook politieke leiders, gezaghebbers, gedeputeerden, directeuren en voorzitters van overheidsnv's -"de autoriteiten"- zich aan de wet dienen te houden. Ook autoriteiten mogen geen meineed of valsheid in geschrifte plegen, smeergeld aannemen, banken oplichten of wetgevende organen als eilandsraden en parlement misleiden.

Dat inzicht was verloren gegaan doordat -weer andere autoriteiten- geen strafvervolging (lieten) instellen, terwijl in diverse rapporten wel aanwijzingen voor strafbare feiten waren geconstateerd. Het accountsonderzoek naar de Dienst Werkverschaffing van 1963 (Curaçao), het Bakhuisrapport van 1979 (Sint Maarten), idem het rapport Gorsira (begin jaren '80), om enkele voorbeelden te noemen.

Vers in het geheugen ligt ook nog het geval van de corrupte directeur der Belastingen die door de politiek tot het laatste moment toe de hand boven het hoofd werd gehouden. Hij zou zelfs tijdens zijn (uiteindelijk opgelegde) detentie de onderhandelingen met de PdVSA geleid hebben als het aan de politiek had gelegen. Dát waren de 'normen en waarden', die de autoriteiten in de jaren 80 de bevolking voorhielden.

Ruim dertig jaar bleef witte-boordencriminaliteit nagenoeg onbestraft. Het was een aanmoedigingspremie voor de plegers en werd een voorbeeld voor de rest van de bevolking. In dat licht bezien is de toename van de criminaliteit op straatniveau zelfs relatief laat op gang gekomen. De diefstallen en inbraken in de jaren '80, het explosief gestegen drugsgebruik en de dagelijkse gew pende overvallen in de jaren '90 staan aan het eind va een aantal criminele hand lingen, niet aan het begi ervan.

In elk geval is er een beg gemaakt met op structure wijze aanpakken van 'auto teitenfraude'. In h komende jaar verschijnen e oud-minister en een nota voor de rechter wegens h aannemen van smeergeld e valsheid in geschrifte. H onderzoek naar het Parke schandaal gaat door. De belastingdienst en het OM gaa samenwerken en w onverklaarbaar rijk is, moeten aantonen hoe d kan. Sinds januari van d jaar heeft de Centrale Ban ook toezicht op de offsho banken. De marine hielp d jaar actief bij een geval va grootschalige visdiefstal i de Bonairiaanse wateren e wordt het komende jaa ingezet bij de op te richte gemengde kustwacht.

Nu maar hopen dat he geen dertig jaar duur voordat die voorbeelden to het straatniveau zijn doorg drongen, want daar was he in 1994 verre van aange naam en veilig.

1994: Oplopen tegen oud zeer en vastgeroeste kaders

Kabinet Pourier breekt met naar binnen gekeerde politiek

= door Hennie Harinck =

WILLEMSTAD — Curaçao werd zich in 1994 in toenemende mate bewust van haar positie in de wereld en hoe sterk mondiale trends van invloed zijn op de lokale politieke en economische ontwikkelingen. Dat kwam met name tot uitdrukking in het staatkundig ja-woord dat 21 oktober werd uitgesproken toen Bonaire zich schaarde achter de andere Antilliaanse eilanden in de wens om samen te blijven. Het in februari geformeerde kabinet Pourier zag daarmee haar eenheidsgedachte onderstreept. De Landsoverheid profileerde zich de afgelopen regeerperiode dan ook nadrukkelijk als een Antilliaans parlement, waarin de Sintmaartense minister Leo Chance een prominente positie innam.

De nadruk van het kabinet Pourier ligt sterk op een nationaal beleid, waarin met name veel plaats is ingeruimd voor economische ontwikkeling. Het heropgerichte departement van Economische Zaken (vroeger Handel Industrie en Werkgelegenheid) zal volgens staatssecretaris Daniel Hassell zich zeker gaan richten op het aangaan van handelsverdragen middels aansluiting bij regionale en internationale handelsblokken. De premier zei onlangs in Miami tijdens de conferentie van de Americas dat de Antillen deel willen gaan uitmaken van NAFTA.

Pourier zei na die conferentie erg onder de indruk te zijn van de snelheid waarmee in de regio wordt ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen en dat de Antillen niet achter kunnen blijven.

Met name Curaçao kampt met een discrepantie in haar economie tussen aanbod en vraag van werk. Curaçao profileert zich steeds sterker als een diensteneconomie. Hoewel de banen in de financiële dienstverlening voor het opscheppen liggen, ontbreekt het aan personeel van lokale bodem. Die scheefgroei tekent zich ook af in de toeristenindustrie, hoewel het serviceniveau van hotels als Sonesta een gunstige uitwerking heeft op het niveau. Investeerders die industrieën willen vestigen voor hoogwaardige technologische produktie (assemblage) laten dezelfde klacht horen: er is geen geschikt opgeleid personeel te vinden.

NOODZAAK

Het kabinet Pourier heeft de boodschap van de kiezer niet alleen opgevat al een roep om nationale eenheid. Bij elkaar blijven is welhaast een economische noodzaak geworden, afgezien van de cultuur-historische banden die eveneens ten grondslag liggen aan de wens van de bevolking van de Nederlandse Antillen om samen verder te gaan.

Curaçao mag dan het grootste eiland van de vijf zijn, op de wereldkaart ligt een stipje verscholen achter de naam. Deel uitmaken van de Nederlandse Antillen doet het naar buiten toe in elk geval beter. Het zal evenwel na jarenlange versplinterde economische politiek nog niet eenvoudig zijn om als eilanden ook daadwerkelijk samen te werken. De grote lijnen hiervoor zijn inmiddels wel uitgezet. De premier diende zich tijdens de eerste maanden van zijn premierschap voornamelijk bezig te houden met puinruimen en organisatorische zaken op poten zetten. Staatssecretaris Arends wijdt zich aan het produktiever maken van het ambtenarenapparaat wat deels verstopt zit met politieke benoemingen van vorige regeringen.

Politieke en 'clan'-benoemingen (mensen op sleutelposities weten immer weer vriendjes op andere keyposities te benoemen) belemmeren ook ten dele een adequate aanpak van nationale issues. Frisse zakelijke managers stuiten dan ook vaak op een netwerk van relaties, waar zij geen deel van uitmaken. Als ze al benoemd worden, dan raken zij snel geïsoleerd en gedesillusioneerd.

STRUIKELBLOKKEN

Telecommunicatie kan als een schoolvoorbeeld van struikelblokken worden genoemd. De landsdienst Landsradio en het eilandelijke Setel zijn al jaren gebrouilleerd; dat geldt zelfs voor de corresponderende vakbonden. De verstandhouding lijkt er met de benoeming van Constansia en het de mond snoeren van de Landsradio-directeur door de minister ook niet beter op geworden.

De internationale 'impact' op de nationale telecommunicatie is bovendien aan den lijve voelbaar. De aanbieders van *call backservices* sprongen in het gat in de markt en plegen een aanslag op de inkomsten. Een schoolvoorbeeld van te laat ingeschatte effecten van internationale ontwikkelingen. Initiatiefnemers van een beurs op Curaçao houden al jaren hun plannen *on hold*, mede doordat het maar niet wil lukken de infrastructuur op peil te brengen.

Wil men de telecommunicatie optimaal toerusten op haar taken en mogelijkheden dan is een optimale samenwerking tussen Landsoverheid en eilandelijk bestuur een conditio sine qua non. Het lijkt dan ook raadzaam om ook economische samenwerkingsprotocollen af te sluiten, met inbegrip van vakbonden en bedrijfsleven. Werkgevers hebben belang bij optimale voorzieningen en kunnen bovendien een bijdrage leveren aan het scheppen van werkgelegenheid in deze sector. De vakbonden hebben vanzelfsprekend ook belang bij meer banen.

Het spreekt voor zich dat er nog volop terreinen zijn waar een goede samenwerking wonderen zou kunnen verrichten. Maar daarvoor dienen wel eigenbelang en oud zeer te worden opgeruimd. Het zou dan ook een grote stap voorwaarts betekenen indien de oude garde in veel invloedrijke sectoren plaats maakt voor jonge, onbevooroordeelde mensen. De ouderen kunnen immer nog nuttig werk verrichten als adviseur.

In feite kan de regeringswisseling van februari ook beschouwd worden als een gerealiseerde wens van de bevolking om vers bloed aan de top. Zo mag de minister van Financiën jong zijn, hij heeft bewezen ter zake kundig en rustig te kunnen optreden. In die zin lijkt de overheid trendsettend voor de gehele overheid, de overheids-nv's en het vakbondswezen.

In februari 1994 nam Miguel Pourier (rechts) het roer over van Maria Liberia-Peters, waarmee een nieuwe politieke cultuur haar intrede deed. Mede als gevolg van de verkiezingen droeg de voormalige premier haar partijleiderschap over aan de nieuwe generatie in de persoon van Suzy Römer. DP-gedeputeerde Raymond Bentoera (links) betoonde zich het afgelopen jaar als een fel criticaster van de PAR.

De in september aangetreden gezaghebber Stanley Betrian introduceerde op Curaçao het begrip 'visie'. Hij verraste de eilandsraad bij zijn aantreden met de nota 'Un Korsou, un mishon', waarin hij zich betoont als een voorstander van weloverwogen lange-termijn-beleid en behoorlijk bestuur. Met zijn zakelijk optreden ten aanzien van reglementen en orde bij de snacks joeg hij de tambú-wereld tegen zich in het harnas.

Dennis Richardson sloeg een derde verzoek om gezaghebber te worden van Sint Maarten niet in de wind. De voorschot-affaire overschaduwde volledig de ferme plannen die de nieuwe eerste burger van Sint Maarten met 'zijn eiland' heeft. Zijn doel is om op zo'n kort mogelijke termijn het Hoger Toezicht overbodig te maken. Dat wil hij onder meer middels allerhande 'checks and balances' bereiken.

Medische en sociale sector: veel geschreeuw, weinig wol

WILLEMSTAD — De medische sektor blonk in 1994 uit door vaagheid. Aangekondigde medische voorzieningen in 1993 werden dit jaar nog eens dunnetjes overgedaan. De AZW (Algemeen Ziekte Wet) kwam zo nu en dan naar boven, wanneer een of andere beleidsmaker het weer nodig vond aan te kondigen dat het tijd werd voor een algemene ziektewet.

Voor wat betreft de Sociale Verzekeringsbank kondigde de minister enkele belangrijke veranderingen aan zoals het verhogen van de pensioenen voor echtparen en het optrekken van de loongrens voor verzekerden. Op eilandsniveau werden eveneens een serie plannen bekend gemaakt. Zo werd in de maand oktober een gezondheidstop gehouden over de intramurale zorg. Het doel van de workshop was om tot een vorm van budgetfinanciering te komen. Het congres werd niet met concrete resultaten afgesloten.

De rapporten en beleidsnota's die over de gezondheidszorg werden gepubliceerd, waren weer talrijk. Daarin werden cijfers en statistieken over de diverse zorggebieden bekend gemaakt.

SPIJKERS

Ook op het gebied van sociaal welzijn werden geen echte koppen met spijkers geslagen. Het beschikbaar stellen van woonhuizen aan minderbedeelden kwam niet goed van de grond. Het gebrek aan voldoende woningen deed zich in 1994 gevoelen. Het is de woningbouwstichting niet gelukt haar bouwaktiviteiten uit te breiden. Ook het werk van het bureau verslavingszorg staan op een laag pitje. De burger kreeg een lange rij van komende voorzieningen voorgeschoteld die in 1995 gestalte zullen krijgen. Het zijn, een spaar- en begrafenisfonds voor de onderstandstrekker, goedkoper openbaar vervoer en een bushalte vlak bij het kantoor van de Dienst Sociale Zaken. Een eilandsdienst die veelvuldig en ook op een negatieve manier in het nieuws is geweest, is de Dienst Sociale Zaken. Deze instantie heeft óók in 1994 veel arbeidsonrust en personeelsproblemen gekend. De reorganisatie verliep stroef en de problemen concentreerden zich voornamelijk rondom het functioneren van het diensthoofd.

Onderwijs in 1994: één stap vooruit, twee naar achteren

= door Sonia Tjin-Kon-Fat =

WILLEMSTAD — Het onderwijs kenmerkte zich in 1994 door turbulentie en dieptepunten. Om er enkele te noemen: de discussies rondom de efficiëntie-maatregel, realistisch rekenen, de introductie van BVO en het uitblijven van de uitvoering van de leerplichtwet (uiteraard door de beleidsmakers). Voor het onderwijs geldt als voor geen andere sector, één stap vooruit en twee stappen achteruit.

Begin 1994 werd veelbelovend ingeluid met de plannen van de Task-Force door de toenmalige gedeputeerde van onderwijs Lelia Peternella-Pieters Kwiers. Deze plannen stierven een langzame dood. En alweer, om overbekende redenen: De intenties van dit onderwijsplatform bleken goed, maar hebben de doelgroepen niet bereikt.

De indicatie bestaat dat het aantal drop-outs niet minder is geworden, terwijl dit juist een van de doelen was, namelijk opvang van drop-outs en het gefaseerd invoeren van de leerplicht. Deze in 1992 vastgestelde verordening werd een grote misser. Het voornemen om op scholen een maatschappelijk werkster aan te stellen met het doel het spijbelgedrag onder controle te houden is slechts bij intenties gebleven.

Het voortgetrokken BVO-project werd niet gedragen door alle onderwijs-partners. Dit onderwijstype komt in aanmerking voor de controversieel- prijs. Over geen enkel onderwijssoort zijn zoveel tegenstrijdige verklaringen afgelegd als over het BVO. Gaat het goed of gaat het niet goed met het BVO?, vroegen ouders, leerkrachten en leerlingen zich af. Deze onzekerheid leidde in de maand september tot een protestaktie van BVO-leerlingen.

SITEK

De overheid besteedde weinig aandacht aan de terugtrekking van de onderwijsvakbond Sitek en van enkele onderwijsdeskundigen uit het BVO-secretariaat. Dit heeft voor de nodige vraagtekens gezorgd. Maar de overheid ging stug door met het propageren van het BVO, alle kritiek ten spijt. Hierdoor onstond de volgende merkwaardige situatie: Terwijl BVO-docenten aan de ene kant over gebrek aan lesmateriaal en einddoelen klaagden, werd aan de andere kant optimistisch gereageerd door Nederlandse docenten die technische bijstand kwamen geven.

Maar de meeste opschudding in het onderwijs werd wel veroorzaakt door de efficiëntie-maatregel waarvan de bevolking voor het eerst in mei 1994 hoorde. Wat zo 'onschuldig' op een persconferentie op het bestuurskantoor begon, resulteerde amper twee maanden later in een motie van wantrouwen tegen de gedeputeerde van onderwijs. De efficiëntiemaatregel hield in: het vergroten van het leerlingenaantal (met ingang van het schooljaar 1994/1995) naar 36 leerlingen per klas, alhoewel het 'officieel' een verlaging van de leerlingennorm betrof.

Naar later bleek, was dit besluit zonder goedkeuring van de eilandsraad genomen, welke onbezonnen daad het aftreden van de gedeputeerde tot gevolg had. Menigeen vond dat Peternella te veel leunde op het advies van KEZ-directeur Anthony Jean Pierre en Sedukai-hoofd Henry Vijber.

De nogal onverwachte introductie van realistisch rekenen op 24 scholen leidde tot verzet in het onderwijs. De leerkrachten zeiden niet goed voorbereid te zijn en de nieuwe methode bij gebrek aan kennis niet te kunnen toepassen. In het onderwijsveld wond men zich nogal op over verklaringen omtrent nieuwe taalmethoden. De oude taalmethode 'Zonnig Nederland' werd slechts in een nieuw jasje gegoten, volgens Sitek, wiens kopstuk verstek liet gaan op een presentatie van het opgewaardeerde lesmateriaal.

...Verguisd bij zijn leven wegens het Watergate-schandaal kreeg oud-president Richard Nixon een begrafenis als staatsman wegens zijn doorbraak inzake het Amerikaanse buitenlandse beleid...

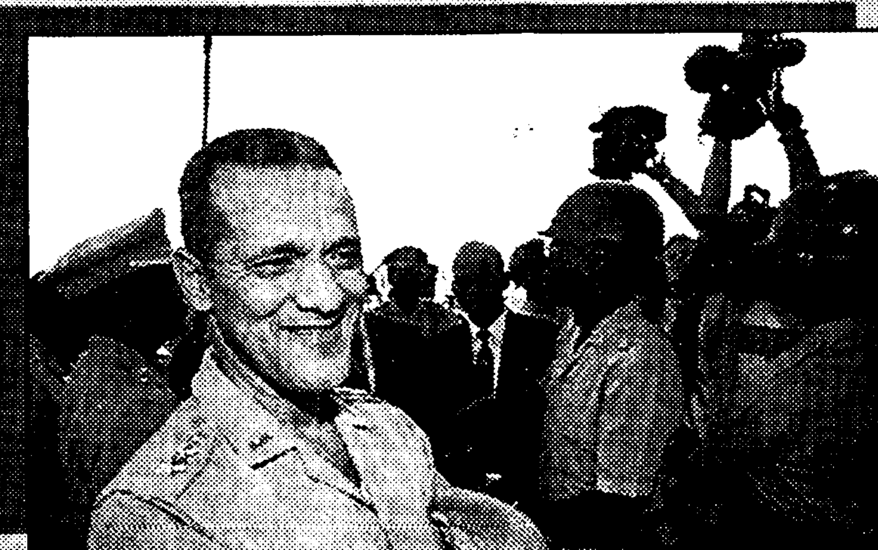
...Michael Jackson: Van zedenschandaal tot huwelijk...

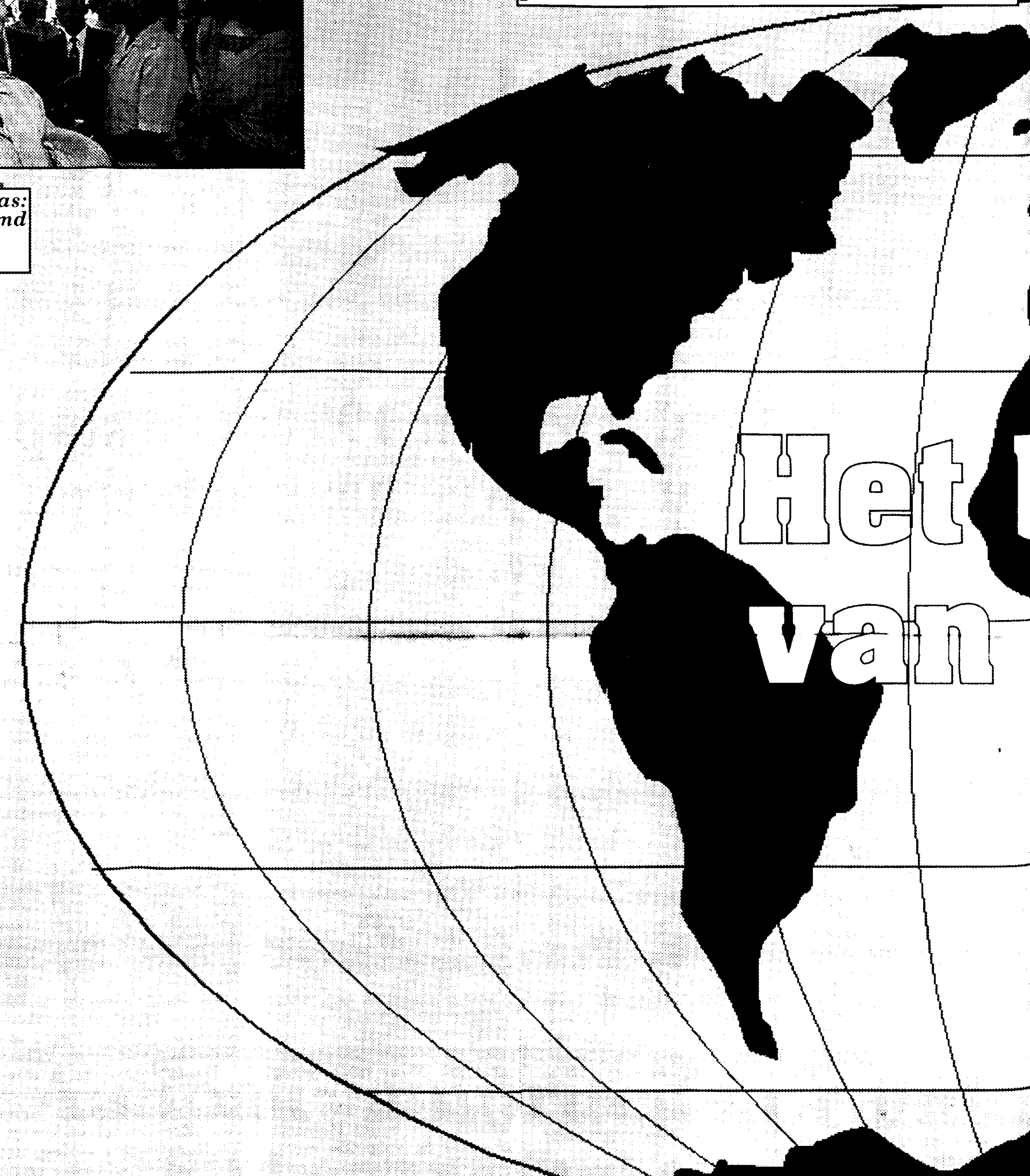
...Haïti zag een droom werkelijkheid worden, de democratie kreeg een kans en Jean-Bertrand Aristide keerde terug als president. Dit was mogelijk door de inzet van Amerikaanse soldaten die onder meer Aristide moesten beschermen maar ook de gehate attaché's, de handlangers van het militaire bewind op wie jacht werd gemaakt...

...Bill Clinton heeft een moeilijk jaar achter de rug van onderzoeken naar zaken als de Whitewater-zaak, een sexuele uitglijer en verder ook politieke tegenslagen en rampen. Er waren ook lichtpunten zoals Haïti en het fiat van het Amerikaanse Congres inzake het vrijhandelsakkoord met Canada en Mexico en inzake de GATT...

...Raoul Cedras: Plaats ingeruimd voor Aristide...

Het b

van

...First Lady Hillary Clinton verging soms het lachen. Zoals bij de tegenslagen met het gezondheidsplan, dat het huzarenstukje had moeten worden van de Clinton-regering. En dan de onderzoeken naar grondtransacties en een sex-schandaal...

...Fidel Castro: VS gedwongen tot overleg over bootvluchtelingen...

...Gekozen Mexicaanse president Ernesto Zedillo in Witte Huis...

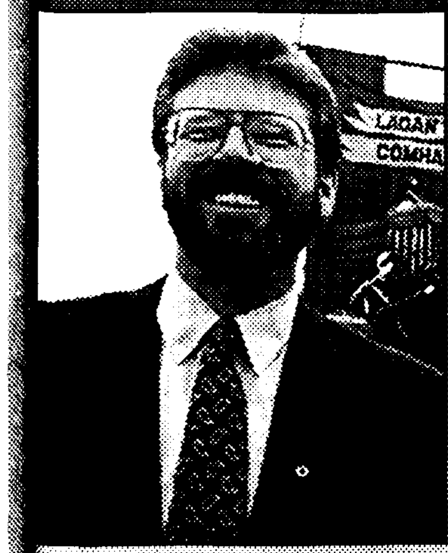
...Duizenden Cubanen probeerden met gammele boten naar de VS te vluchten, maar Washington gaf niet thuis, liet de 'balseros' oppikken uit zee en elders onderbrengen. Sindsdien zijn er maanden verlopen en zijn duizenden bootvluchtelingen gefrustreerd geraakt omdat niemand hen wil opnemen. Een modern Kerstverhaal.....

...Ruanda werd ineens een bekend land: met zijn massamoorden en zijn nog massalere vlucht; en toen CNN Ruanda ontdekte waren er miljarden dollars voor hulp. Kinderen lijken aan het leed voorbij te zien, als zij maar kunnen spelen, zij het in een vluchtelingenkamp...

...De Zapatisten begonnen het jaar met hun spectaculaire acties in Chiapas en na een maandenlang bestand hervatten zij de strijd tegen het einde van het jaar; nu komt er weer een dialoog in zicht...

...Gerry Adams: Overleg over Ulster...

...Diana steeds weer in het nieuws...

...Silvio Berlusconi. Zag, won, kwam en verdween ...

...De meest gezochte terrorist Carlos heeft vele volgelingen...

...Boris Jeltsin bij de grens politie. Problemen te over met roerig Russisch achterland...

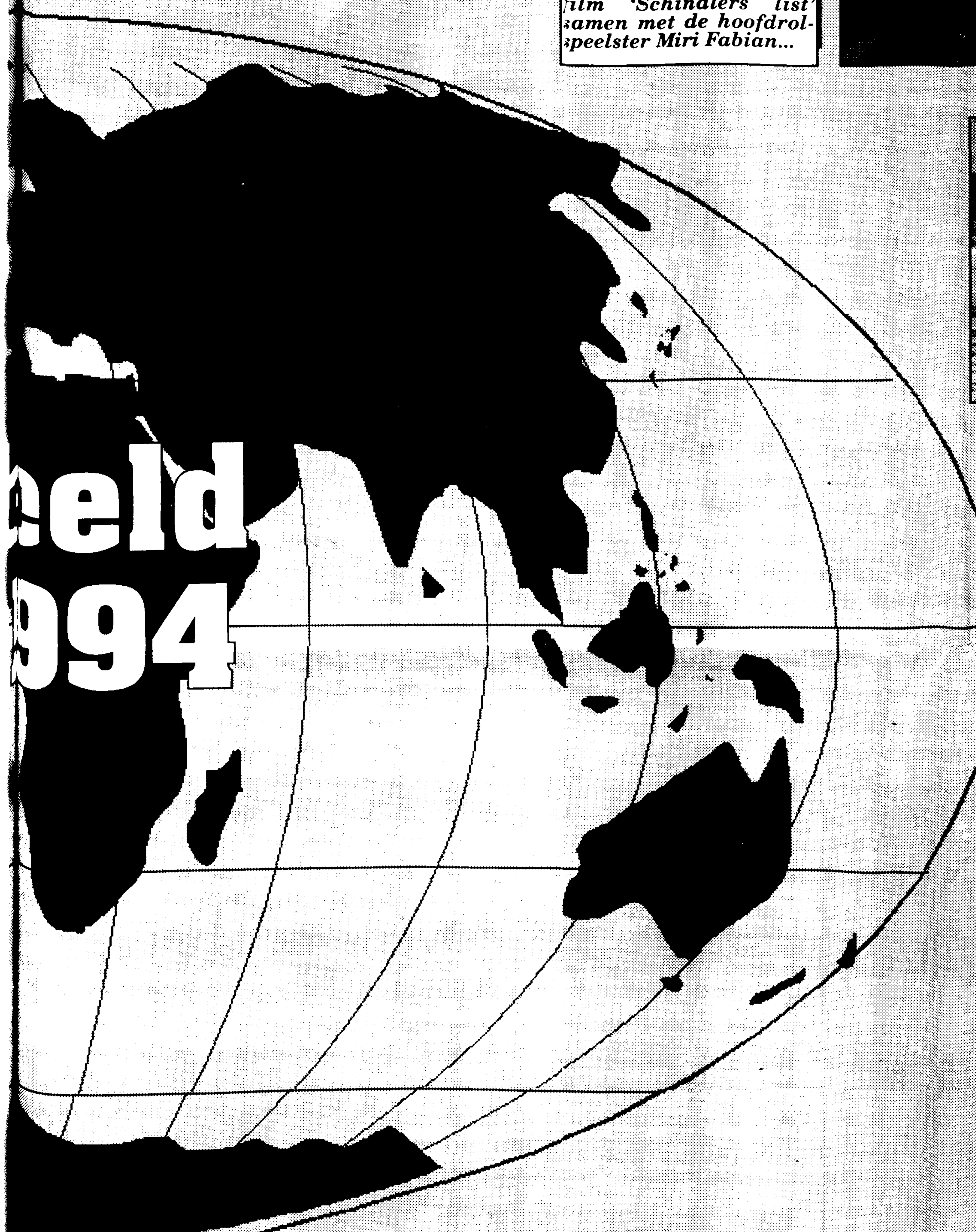

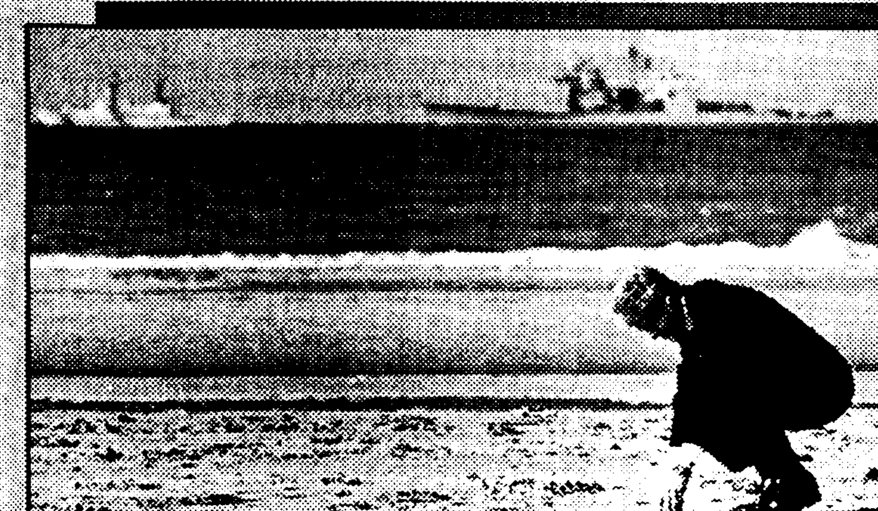

...Paus: Geweten van de wereld; te pas en te onpas...

...Emily Schindler (rechts), echtgenote van de Schindler die zijn naam gaf aan de bekende film 'Schindlers list' samen met de hoofdrolspeelster Miri Fabian...

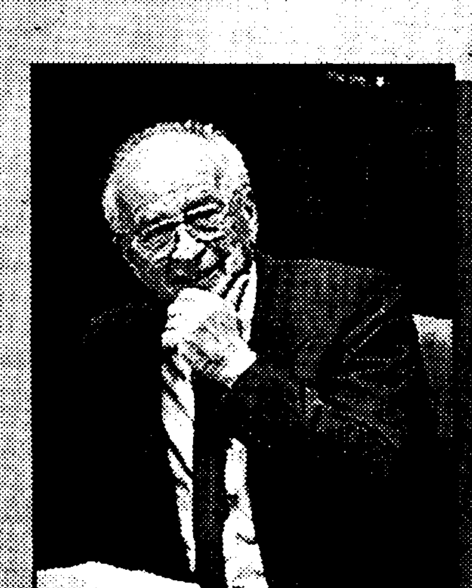
....Vijftig jaar geleden begon de bevrijding van Europa op het Duitse nazibewind. De doden van toen werden nu plechtig herdacht. Hun bloed lijkt soms voor niets vergoten te zijn...

...Een Bosnische jongen staat verloren op een inderhaast aangelegd kerkhof in een Bosnische stad. De doden blijven vallen in het vroegere Joegoslavië...

...Nelson Mandela: Van verzetsstrijder tot president van Zuid-Afrika...

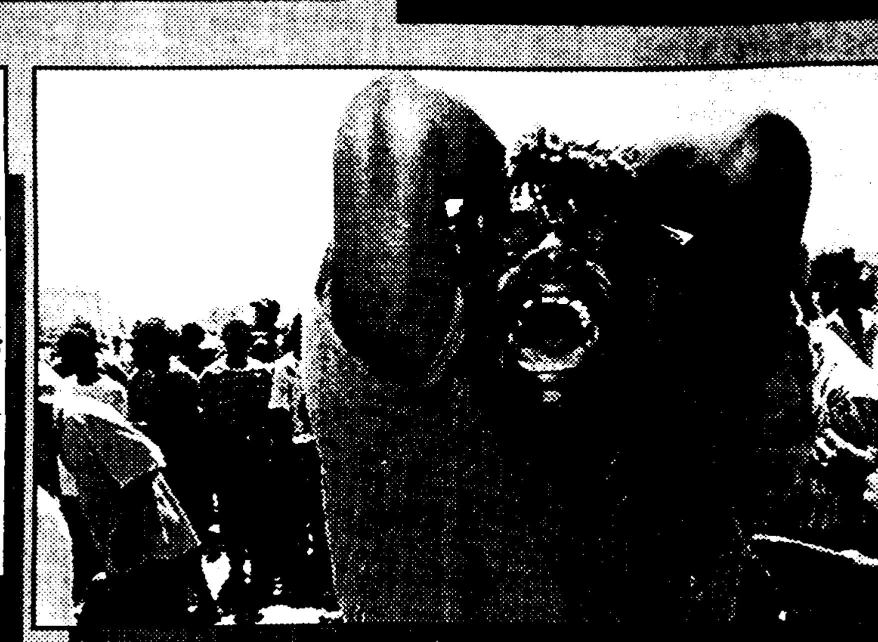

...Een vredesproces met de Palestijnen dat verloopt via het autonomie-akkoord. Vaak bestaat de indruk dat Israël weinig wil toegeven aan de Palestijnen. Haat en wraak staan aan beide kanten een ontspanning en vrede in de weg. Premier Yitzhak Rabin is een symbool van dit ambivalente vredesproces...

....Met miljoenen waren zij er in 1994, de mensen die huis en haard moesten verlaten wegens oorlog en andere rampspoed...

...Deze man had kunnen staan schreeuwen van ellende in Afrika, Azië, Amerika, Europa en Australië. Overal, waar men onmachtig moet toezien hoe onschuldigen en marginalen leed en pijn wordt berokkend. Hij stond in Haïti toen onverlaten een handgranaat gooiden in een feestvierende menigte aanhangers van Aristide...

Procureur-Generaal Jan Zwinkels:

'Aruba wordt onveiliger; meer aan preventie doen'

"Er zal altijd criminaliteit bestaan. Een procureur-generaal (PG) is pas tevreden wanneer het onder controle is, beheersbaar is gemaakt. Ik ben pas tevreden als er rust onder de bevolking op Aruba bestaat; dat men 's avonds met een gerust hart de straat op kan." Dat zegt Jan Zwinkels, die in maart 1994 geïnstalleerd werd als nieuwe PG van Aruba nadat zijn voorganger Pieter Bos plotseling was overleden. Terugblikkend op 1994, zegt Zwinkels dat er wat hem en het Openbaar Ministerie (OM) betreft twee belangrijke momenten waren: zijn benoeming en de rapportage kustwacht.

"Natuurlijk was mijn installatie als PG voor mij belangrijk. Voordien was ik hoofdofficier van justitie én waarnemend PG. Soms was ik op twee plaatsen tegelijk. En dat is uiteraard een ongewenste situatie. Dat komt de rechtshandhaving, mijn primaire taak, niet ten goede. Met bovendien de benoeming van Jacques van Eck als hoofdofficier kwam er een eind aan een ongewenste situatie."

De installatie van Zwinkels verliep echter niet zonder slag of stoot. De Orde van Advocaten liet in een schrijven aan de regering in Oranjestad en Den Haag openlijk weten tegen de benoeming te zijn. De advocaten hadden bij de besluitvorming betrokken willen worden. "Dat protest was voor mij een grote verrassing. De procedure voor de benoeming is juist zeer zorgvuldig verlopen, zoals in de wet vastgelegd", zegt Zwinkels.

Hij is ook teleurgesteld dat de Orde van Advocaten toentertijd nooit persoonlijk met hem heeft willen spreken. "Terwijl juist advocaten het belang van hoor en wederhoor moeten weten. Gelukkig is inmiddels de situatie genormaliseerd, want niemand heeft belang bij een slechte verhouding."

Het kort geleden afgeronde rapport van de rijkskustwachtcommissie, vindt Zwinkels ook een belangrijke gebeurtenis. "Het is niet makkelijk geweest. Maar na een jarenlange discussie lijkt er echt een operationele kustwacht te komen. De betekenis ervan moet men niet onderschatten. De gezamenlijke kustwacht is er niet alleen voor de drugsbestrijding, maar bij voorbeeld ook om illegale immigratie tegen te gaan."

De PG was voorzitter van de Arubaanse delegatie en van de werkgroep Financiën. Verder waren er de werkgroepen Inrichting & Organisatie en Bestuurlijke & Juridische Inbedding. De toekomstige rol van de PG met betrekking tot de kustwacht is 'nog niet geheel uitgekristaliseerd'. Wel is duidelijk dat het OM verantwoordelijk blijft voor alle justitiële acties.

PUBLICITEIT

Zwinkels vindt het jammer dat het OM in het afgelopen jaar 'vaak ten onrechte negatief' in de publiciteit kwam. "Als ik zie wat er allemaal gedaan is, dan ben ik ervan overtuigd dat het OM beter is gaan functioneren dan in het verleden het geval was." In dat kader noemt de PG verschillende cijfers.

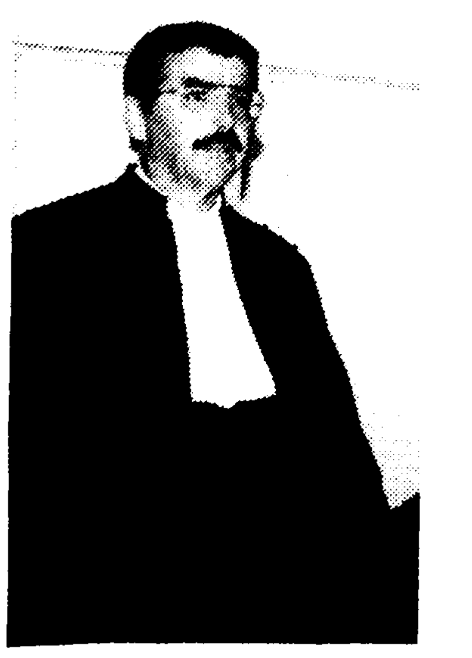
Het aantal misdrijven en overtredingen waarvoor de politie proces verbaal opmaakte, zijn van 4.500 gestegen tot circa 9.000. Het bedrag dat aan boetes is geïncasseerd is van 125 duizend in 1991 gegroeid tot 650 duizend in het afgelopen jaar. "Wij hebben beheersmatig veel bereikt. Dat komt onder andere door de automatisering. Door de inzet van zowel de politie als het OM zijn achterstanden weggewerkt."

Het OM bestaat, naast de PG, uit een hoofdofficier van justitie, drie officieren en een zogenaamde RAIO (Rechterlijk Ambtenaar In Opleiding). "Dat is aan de krappe kant waardoor wij ook kwetsbaar zijn bij eventuele uitval van een collega," zegt Zwinkels. In 1995 komt er, voorlopig tijdelijk, een officier bij die zich specifiek zal bezighouden met ingewikkelde zaken zoals fraude.

"Er zijn nog geen afspraken over permanente uitbreiding." Er wordt op beleidsmatig gebied wel in toenemende mate samengewerkt met de Nederlandse Antillen. "Tot nog toe gebeurde dat incidenteel. Voor de toekomst spraken wij af dat wij, de beide PG's en hoofdofficieren van justitie, éénmaal per kwartaal bijeen komen."

ONVEILIG

"Aruba wordt onveiliger, dat is waar. Er deden zich in 1994 enkele verontrustende gevallen voor en er zijn meer

inbraken geweest. Ook *joyriding* en autodiefstal worden steeds grotere problemen. De situatie baart dus wel degelijk zorgen. Wij beogen een projectmatige aanpak en gebleken is dat het lukt!" Het oplossingspercentage is echter nog aan de lage kant, circa 15 procent.

Maar Zwinkels vindt dat het ook een zaak van de burgers zelf is. "Het is jammer genoeg ook op Aruba niet meer mogelijk om deuren en ramen ongesloten achter te laten. Die tijd is voorbij. Er moet meer aan preventie gedaan worden."

Het probleem van de harddrugs noemt Zwinkels 'vrij ernstig'. "Ze zijn makkelijk te krijgen en zijn goedkoop." De PG hoopt dat het met de kustwacht moeilijker wordt om drugs op Aruba te verkrijgen. "Aruba, doorvoerhaven van cocaïne? Ja, je hoort het veel zeggen. Maar ik beschik tot nu toe over weinig materiaal vanuit de Verenigde Staten en Europa om dat te staven. Wij constateren wel een toenemende hoeveelheid drugskoeriers.

Maar hoe het drugsprobleem is, daarop moet ik het antwoord schuldig blijven."

In 1994 werd wel een recordaantal verdachten van drugshandel aan het buitenland uitgeleverd: één aan Zwitserland en zes aan de Verenigde Staten. Het betrof voornamelijk Colombianen.

WITWASSEN

"Aruba witwasparadijs? Ook dat hoor ik veel zeggen. Maar ook dat kan ik onvoldoende nagaan. het ontbreekt ons aan instrumenten, aan wetgeving bij voorbeeld. Momenteel wordt er gewerkt aan de oprichting in 1995 van een Meldpunt Ongebruikelijke Transacties (MOT). Er zal ook deskundigheid voor aangetrokken moeten worden."

Tenslotte wil de PG kwijt dat hij al bij zijn installatie heeft gezegd de ambtelijke corruptie met prioriteit te zullen aanpakken. "Dat is gelukt. De landsrecherche heeft inmiddels vaste voet aan de grond gekregen."

Miss Alexandra Ochoa

Na 2e plaats in Japan weer een gewoon meisje

MET EEN kroon van zevenduizend dollar, een parelketting en een miljoen yen (tienduizend dollar) rijker stapte Miss Alexandra Ochoa afgelopen september moe, maar heel gelukkig, uit het vliegtuig. De geweldige ontvangst op de luchthaven had ze helemáál niet verwacht. Twintig jaar geleden viel een Arubaanse miss voor het laatst in de prijzen. Maureen Vieira was toen finaliste bij de Miss Universe-verkiezing in de Filipijnen.

Gelukkig had Ochoa in New York tijdens de tussenlanding een telefoontje uit Aruba gekregen dat ze er netjes uit moest zien bij aankomst, anders had Alexandra er maar vermoeid en verfrommeld uitgezien na de lange reis Japan-Aruba.

Even een terugblik: Alexandra Ochoa werd Miss Aruba 1993-1994 en won daarmee een auto. In mei 1994 vertrok zij naar de Filipijnen voor de Miss Universe-verkiezing. Daarvoor trainde zij drie maanden lang in Colombia bij de ontwerper Jaime Arango, die ook haar avondkleding voor de missverkiezing ontwierp. Van hem leerde zij vooral hoe zij het beste uitkwam voor de camera en hoe zij zich moest bewegen.

"Die verkiezing in de Filipijnen was geweldig. Later hoorden we pas dat er heel wat protest tegen de verkiezing was geweest. Wij hadden daar niks van in de gaten en waren steeds omringd door *security*. Het bleek dat er protestacties buiten waren, en er is zelfs een man binnengedrongen, maar die werd snel gepakt."

"Er deden 77 meisjes mee, en ik ben toen 25ste geworden. Niet zo slecht dus." Het allerleukste vond Alexandra dat haar vader, moeder en zusje ook naar de Filipijnen kwamen. "En elke dag werd er wel een trip georganiseerd. Ik heb zoveel van het land gezien."

JONG GEDAAN

Helaas moest Ochoa door haar verkiezing een jaar school missen, en ook miste zij het begin van dit schooljaar door de Miss International-verkiezing in Japan begin september. Op haar vijfde begon Alexandra al haar missloopbaan tijdens een 'kleine-miss' verkiezing toen de familie Ochoa nog in San Nicolas woonde.

Nu is Alexandra 19 jaar oud, en kijkt zij ook op de verkiezing in Japan terug als een hele ervaring, waar zij veel van heeft geleerd: "De meisjes gingen allemaal erg leuk met elkaar om, helemaal niet kattig. En ik werd op het allerlaatst pas zenuwachtig toen ik bij de laatste vijftien werd gekozen, en de jury mijn naam verkeerd uitsprak. Alba zeiden ze."

Met haar tweede plaats was Alexandra supergelukkig: "Eerste werd een Grieks meisje, en derde een Spaanse. Ik moest zo huilen! Ik heb de tienduizend dollar die ik gewonnen heb meteen op de bank gezet. Voor later." Ook van Japan zag Ochoa het een en ander, hoewel: "We mochten niet vrij rondlopen; er moest steeds een chaperone mee. En Tokio is zó duur!"

De jonge miss is er wel een beetje van onder de indruk dat er soms mensen zijn die naar haar wijzen op straat: "Daar raak ik maar niet aan gewend." Toekomstplannen? "Ik maak eerst mijn school af. Ik zit nu op de MTS, richting bouwkunde, en hoe het verder zal gaan weet ik niet. Ik heb in ieder geval nog geen trouwplannen, zelfs geen vast vriendje. Wel had ik graag aan de Miss World-verkiezing meegedaan dit jaar, maar daar is het niet van gekomen. Ik had namelijk graag Afrika gezien." Tja, wie niet?

Een eiland, een wereld:

Aruba's jongste bankier Carlo Mansur:

'Ook soepelere ontslagwet na verhoging minimumloon'

De Arubaanse Bankiersvereniging staat in beginsel achter de recente verhoging van de ouderdomspensioenen; de pensioengerechtigden konden niet rondkomen. "Evenzo steunen wij in principe de verhoging van de minimumlonen, hoewel wij hieraan de voorwaarde koppelen, dat de arbeidsproduktiviteit ook moet stijgen. Wij hebben overigens aan de regering kenbaar gemaakt dat de verhoogde minimumlonen gepaard moeten gaan met een versoepeling van de ontslagwet. Een negatief aspect van de verhogingen is dat zij een 'sneeuwbaleffect' kunnen teweegbrengen en de inflatie verder kunnen doen aanwakkeren."

Aan het woord is de jongste bankier van Aruba en de Nederlandse Antillen Carlo Roberto Mansur (31). Reeds drie jaar voorzitter van de Arubaanse Bankiersvereniging en zeven jaar managing director van Interbank.

Ten aanzien van de monetaire politiek blikt Mansur terug naar 1986, toen Aruba met op de achtergrond de sluiting van de Lago, in een economische recessie raakte. De internationale reserves van Aruba daalden tot 2,2 maanden import. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) hanteert minstens drie maanden import als norm voor een economie als die van Aruba.

Aruba kreeg status aparte en de nieuwe regering die aantrad stelde als doel om de internationale reserves van Aruba te verhogen tot 6 maanden import. De Centrale Bank van Aruba (CBA) introduceerde kwantitatieve restricties op het volume van kredieten die door de commerciele banken konden worden verstrekt.

Door dit beleid kan Aruba nu bogen op een voorraad internationale reserves ter waarde van 5,5 maanden import. Aruba kan volgens Mansur in dit verband gezien worden als een voorbeeld van een succesvol gevoerd monetair beleid door de CBA, waaraan de commerciële banken een substantiële bijdrage hebben geleverd.

INFLATIE

Ondanks het bereiken van het oorspronkelijke doel, de bescherming en suppletie van de voorraad internationale reserves van de krediet beperkende maatregelen, worden nog steeds gehanteerd, maar dan om een ander doel na te streven: het beteugelen van een zorgwekkende inflatie. De economie van Aruba is volgens Mansur thans *overheated* door schaarste op de arbeids- en huizenmarkt.

Deze situatie brengt hogere prijzen en dus inflatie met zich mee, waardoor de koopkracht achteruit holt. Anders dan bij de oorspronkelijke aanleiding voor de kredietrestricties hebben de commerciële banken geen invloed op alle factoren die het in standhouden van de restrictries noodzakelijk maken.

Mansur meent dat de banken de schaarste op de huizenmarkt kunnen verlichten door de hypothecaire kredietverlening te vergroten, maar de banken kunnen geen enkele invloed uitoefenen op het rechttrekken van de scheve verhouding tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

INFRASTRUCTUUR

Volgens de bankdirecteur moet in het komende jaar het ontwikkelen van de infrastructuur van Aruba zowel als een toeristisch eiland als een financieel centrum prioriteit krijgen. Hij laat een waarschuwende stem horen ten aanzien van de uitbreiding van de hotelkamercapaciteit van het eiland gezien de al bestaande schaarste aan kundige werkkrachten. Hierbij dient rekening te worden gehouden met het gegeven dat de exploitatie van één hotelkamer direkt en indirekt vier arbeidskrachten vereist.

Met het aantreden van een nieuwe regering heeft Aruba ook te maken met een nieuw regeringsbeleid. "Ik sta geen onwaarheden te vertellen", aldus Carlo Mansur, "als ik verklaar dat de vorige regering minder pro-bedrijfsleven was dan de huidige regering. Sinds juli 1994 hebben wij een waarneembare verschuiving in het overheidsbeleid gezien."

Als belangrijkste wapenfeiten van de nieuwe regering noemt hij de verhoging van de pensioenen en de minimumlonen op sociaal gebied. Mansur vervolgt: "Wij hebben de regering echter duidelijk gemaakt dat het verder opwaarderen van het sociaal pakket onbetaalbaar wordt. De uitgavenzijde van de balans moet nu voorrang krijgen: de overheidsuitgaven dienen te worden gereduceerd.

Het oplossen van de begrotingsproblemen via de inkomenzijde is volstrekt geen haalbare kaart in deze tijden. Elke verhoging van het overheidsinkomen, zij het via direkte of indirekte middelen, zal danig worden gevoeld door de bevolking".

De toekomst van Aruba ligt volgens bankier Mansur bij privatisering van de openbare nutsbedrijven als de Elmar, WEB, Setar, Arubus en dergelijke overheids bedrijven. Mansur: "Ik bedoel niet enkel het in een naamloze vennootschap veranderen van een overheidsbedrijf, met de overheid als enige aandeelhoudster, maar daadwerkelijk aan particuliere burgers de gelegenheid bieden om in het aandelenkapitaal van deze overheids-nv's te participeren, waarbij de overheid haar meerderheidspositie niet hoeft prijs te geven."

"Ik denk dat privatisering *the way of the future* is voor Aruba. Om te beginnen zal een belangrijk stuk *payroll* en personeelsbeleid aan de reeds overbeladen overheid worden onttrokken. Verder zullen deze bedrijven door de privatisering worden 'verontpoliticeerd'. Het behoeft geen betoog dat het terugbrengen van de politieke invloed binnen deze overheidsbedrijven de efficiëntie en productiviteit zeker ten goede zal komen. Het beruchte politieke begunstigingssysteem, wie er ook in het regeringszadel zit, kan grotendeels voorkomen worden."

Dat noemt Mansur een belangrijk aspect bij privatisering.

Tot slot van het gesprek komt het algemene bankwezen ter sprake. Mansur verwacht voor de toekomst grote veranderingen in het Arubaanse bankwezen. Men legt thans steeds meer de nadruk op de voortschreidende technologie.

Steeds meer banken introduceren het *one line system*. Het betalingsverkeer zal verder worden gemoderniseerd door het aanbieden van nieuwe technologische produkten zoals *debit cards*, telebanking enzovoorts.

Met een zekere trots wijst Mansur erop dat zijn bank momenteel de enige echte Arubaanse bank is. Interbank Aruba heeft in haar achtjarige bestaan een grote groei meegemaakt: begonnen met 90 klanten, nu een klantenbestand van ruim 14 duizend. Naast een hoofdkantoor en twee filialen op Aruba met een derde op komst, heeft de bank een dochteronderneming op Curaçao en op Bonaire. In totaal werken er ruim 170 werknemers.

Minister Lili Beke:

'Overwerk' is uit ons woordenboek geschrapt

"Een regen van vragen, elke dag weer, krijg je als minister over je heen. Gelukkig was ik als arts gewend om vragen, hoe moeilijk ook, te beantwoorden. En ik heb geleerd dat het belangrijkste is dat je je zaken af moet werken, en niet in de onderste la van het bureau moet stoppen."

Een terugblik op 1994 van minister Lili Beke, een vrouw die volop en bijna dagelijks in het nieuws is. Altijd charmant gekleed, met een prachtige glimlach. Of het nu sportevenementen zijn of ontmoetingen met buitenlandse hoogwaardigheidsbekleders, Beke is present. Zelf zegt Beke bescheiden over alle publiciteit die zij krijgt: "Ik denk dat het komt omdat ik de enige vrouwelijke minister in het kabinet-Eman ben."

Het is vast wel een grote stap om van huisarts ineens de politiek in te stappen, maar Beke voelt zich als een vis in het water. "Ik maak vaak dagen van tien uur of langer; het woord 'overwerk' is uit ons woordenboek geschrapt."

Naast het doornemen van stukken en het verwerken van alle papieren, zijn er talloze zaken die de aandacht van de bewindsvrouwe vragen. "Maar gelukkig heb ik een geweldige groep medewerkers, die me soms zelfs in de weekeinden bijstaan."

Direkt al nadat het nieuwe kabinet op 1 september aantrad en Beke als minister van Volksgezondheid, Sociale Zaken, Cultuur en Sport geïnstalleerd werd, kreeg zij te maken met de artsentarieven, die de artsen graag verhoogd willen zien.

Maar Beke bleek onvermurwbaar: er kwam geen verhoging. Verder voerde Beke het openingswoord bij de AZV-hoorzittingen, die deze maand gehouden werden, en was zij bijzonder verheugd dat de ouden van dagen als 'Sinterklaascadeau' een verdubbeld pensioen kregen. Ook de minimumlonen worden opgeschroefd.

"In de korte tijd dat wij zitting hebben, is er heel veel bereikt. Ik kijk nu terug en sta er verbaasd over hoe die tijd is omgevlogen en hoeveel we gedaan hebben in vier maanden. Ik zie de toekomst dan ook vol vertrouwen tegemoet. Dit kabinet, deze coalitie, weet wat samenwerken is en werkt voor Aruba en de Arubaanse bevolking", aldus de politica.

Minister Beke besluit met de woorden: "Met een fijn gevoel en vol overtuiging wens ik iedereen bij deze een heel gelukkig en vooral gezond jaar toe."

Aruba's nieuwsjaar 1994

Gouden-plak winnares Edna Maduro:
'Ik hou pas op met bowlen als ik twaalf strikes achter elkaar gooi'

Deze woorden typeren de vijftigjarige Edna Maduro, die wil bowlen 'tot ze erbij neervalt'. Veertien jaar geleden is ze met deze sport begonnen, en vanaf dat moment was ze bij Eagle Bowling de clubkampioene. Ook dit jaar: gisteren ontving Maduro alweer de trofee voor beste bowlster in het enkelspel.

Met het diploma *coach/instructor*, dat Maduro net behaald heeft, op zak, hoopt zij het komend jaar veel te kunnen leren op het gebied van bowling. De lessen die zij gaat geven zullen gratis zijn, want het blijft voor haar een hobby. Alleen de baan zal betaald moeten worden.

BRONS

Over het resultaat van de in oktober gehouden *Centro American Games* die in Valencia, Venezuela, gehouden werden is Edna Maduro niet zo te spreken: "We hadden geen goede voorbereiding gehad; eigenlijk hadden er *play-offs* gehouden moeten worden. Dan hadden we zeker beter gepresteerd." Maduro is zelf best blij met de bronzen medaille die zij behaalde. Op de eerste plaats kwam Venezuela, en op de tweede plaats Peru.

In 1995 zullen de Pan-Amerikaanse Spelen in Argentinië gehouden worden. Maduro kijkt daar nu al naar uit: "Dan ga ik mijn gouden medaille verdedigen. Maar dat zal wel moeilijk worden, want de beste bowlers van de wereld, namelijk het Canadese en Amerikaanse team, zullen daaraan meedoen. En daarna op naar 1996: de Olympische Spelen in Atlanta."

Over het winnen van de gouden medaille in Ponce, Puerto Rico, in november 1993: "Ik was wel een beetje teleurgesteld dat de uitreiking van de Aruba Sports Award toen in oktober al had plaatsgevonden. Een jongen van baseball had gewonnen. Iedereen zei dat ik dan wel in 1994 zou winnen, maar ook dat is niet gebeurd. Ze zijn me vergeten, denk ik."

Maduro won de gouden plak voor het enkelspel met ruime voorsprong op nummer twee en drie, die slechts een pin van elkaar verschilden. Haar totaal was 1199 pins, terwijl Mexico tweede werd met 1145 pins. Costa Rica werd toen derde met 1144. Maduro was met de Arubaanse équipe pas op zondag aangekomen vanwege de staking bij American Airlines; de volgende dag had zij al goud gewonnen.

Edna Maduro's grote liefde is bowling: ze heeft het badminton en softbal van vroeger aan de kant gezet, en bowlt drie keer per week als training, en drie keer per week speelt ze wedstrijden. Is zondag rustdag voor haar? "Nee hoor, op zondag speel ik wedstrijd, mijn rustdag is zaterdag!"

Waarnemend rector Renée van Aller:
Universiteit en onderwijs zijn toekomstinvesteringen

"Aruba mag trots zijn op haar universiteit. De invloed van een multidisciplinair instituut van hoger onderwijs voor Aruba kan niet worden onderschat. Onderwijs en daardoor de verspreiding van kennis is het kapitaal voor de toekomst van Aruba". Zo geeft de waarnemend-rector Renée van Aller haar mening weer over de Universiteit van Aruba (UA).

De UA bestaat sinds 1988 en heeft een zeer actief 1994 achter de rug. Nu al kan gezegd worden dat ook het nieuwe 1995 een druk jaar zal worden. "Per 1 januari gaat de Maatschappelijke Gezondheidszorg (MGZ) opleiding van start", laat Van Aller horen.

Van Aller vertelt dat rector Piet Pronk zich sinds 1987 ingezet heeft voor de organisatie en de bloei van de universiteit. Het was dan ook een verlies voor de universiteit dat hij nu elders, als adviseur van minister Eddy Croes van Onderwijs, werkt aan de belangen van Aruba. De UA heeft een Juridische faculteit en een Financieel-Economische Faculteit (FEF). De juridische studie heeft al een aantal afgestudeerde studenten afgeleverd, bij de FEF zal dat over twee jaar het geval zijn.

PROEFSCHRIFT

Het College van Curatoren (CvC) heeft een onmisbare bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het proefschrift van de docent staatsrecht en bestuursrecht, Renée van Aller. Daardoor werd een gewichtig aandeel geleverd in de beschrijving van de staatkundige geschiedenis van Aruba en de Nederlandse Antillen. Dit geldt ook voor de nog te verwachte promoties van twee andere docenten.

"Het is het CvC dat het belang van de maatschappelijke dienstverlening van de universiteit benadrukt. Dat gebeurt door lezingen te organiseren. Tevens let het CvC erop dat intensieve samenwerking plaatsvindt met universiteiten en HBO-instellingen elders in de wereld.

De docenten van de FEF en de Juridische faculteit voeren het beleid uit en investeren veel tijd in maatschappelijke dienstverlening, in de vorm van adviezen, ondersteuning en onderzoek ten behoeve van allerlei lokale instanties.

De *Tienda di Ley* heeft ook in 1994 juridische ondersteuning geboden aan mensen die de hulp nodig hebben en niet kapitaalkrachtig zijn. Dat gebeurt door doctoraal studenten van de Juridische faculteit met steun van advocaten. Verder werken docenten mee aan publikaties in de pers en aan wetenschappelijke publikaties.

Bij de reprokamer kan een groot aantal publikaties worden verkregen ondermeer van docenten en afgestudeerden. Enige voorbeelden: de basisregelingen van het Arubaans Staats-en Administratiefrecht, de gang van zaken bij een strafzaak, de slavernij in het toenmalige Curaçao en Onderhorigheden, patiëntenrechten en nog vele andere interessante onderwerpen."

SAMENWERKING

Over de FEF zegt Van Aller, dat dekaan Sipkema een essentiële rol heeft gespeeld in de opzet en ontwikkeling van deze faculteit in nauwe samenwerking met het CvC en meerdere Arubaanse instanties. De samenwerking van de FEF met de Hogeschool Windesheim in Zwolle gaat goed.

Dit geldt ook voor de samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen die de docenten strafrecht voor de Juridische faculteit ter beschikking stelt. Ook zal verdere samenwerking met de Katholieke Universiteit Brabant (KUB) door tussenkomst van professor De Freytas voor de FEF worden geëntameerd.

Van Aller noemt het van groot belang dat studenten van de Open Universiteit (OU) in Nederland die op Aruba wonen, hun tentamens kunnen afleggen op de UA. Een groot voordeel van de universiteit is dat Arubaanse studenten nu voor deze studies niet meer naar Nederland hoeven te vertrekken.

Dit betekent vaak een grote en soms moeilijke omschakeling. Nu de Nederlandse studiefinanciering beschikbaar is voor de studies aan de universiteit zijn er redenen genoeg om deze studierichtingen te volgen op Aruba. "Het kan de positieve studieresultaten van Arubaanse studenten versterken", aldus Van Aller.

Natuurbescherming Stimaruba:
'Door niet functioneren VROM 1994 verloren jaar'

"Overal op Aruba is in 1994 veel natuur verloren gegaan door verkavelingsprojecten en kappen van bomen. Er had al lang een ruimtelijk ordeningsplan moeten zijn. Hierin wordt geregeld welke gebieden voor natuur behouden moeten worden en welke bebouwd kunnen worden. Door het slechte functioneren van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ontwikkeling en Milieu (VROM) was 1994 een verloren jaar voor de natuurbescherming", zo meent het bestuur van de natuurbeschermingsvereniging Stimaruba over het verloop van 1994.

Het was ook een jaar van veel ideeën en contacten, zowel met andere groepen binnen en buiten Aruba, als met de overheid, onder andere via brieven aan ministers. Voor Stimaruba begon het jaar 1994 onheilspellend met een grote brand in de Bubaliplas. Een groot deel van de planten verbrandde.

Halverwege het jaar was de kleine plas bijna uitgedroogd. Gelukkig lijkt aan het einde van het jaar genoeg water te zijn. Zelfs nadat voor de golfbaan grote hoeveelheden water naar Tierra del Sol zijn gepompt. Wat het bestuur nog steeds dwars zit, is de modder die in de grote plas het water vervuilt. Ondanks allerlei vergaderingen met de overheid is hier nog geen vooruitgang geboekt.

HANDTEKENINGEN

Stimaruba heeft dit jaar een handtekeningenactie georganiseerd. Dit om de overheid te stimuleren meer vaart te zetten achter de bescherming van de natuur op Aruba. Meer dan 1200 mensen hebben gereageerd. Hopelijk vormt het aanbieden van de handtekeningen in 1995 een extra stimulans om aan de natuurbescherming iets te doen.

Op 8 maart werd de zee bij Rodgers Beach tot jetskigebied verklaard door ex-minister Benny Nisbet. Stimaruba kwam in verzet. Omdat er eilandjes liggen waar de sternkolonies zijn, hebben ook internationale natuurbeschermingsinstanties op verzoek van Stimaruba geprotesteerd. Nu ligt er een brief bij minister Watty Vos, ondertekend door Stimaruba, Accion Ambiental en Fanapa, met het verzoek de jetski's daar niet toe te laten.

"Gelukkig zijn er ook positieve berichten. Steeds meer mensen worden actief binnen Stimaruba. In 1994 zijn we actief geweest en blijven dit ook het volgend jaar: de redactie heeft een editie over koraal en over

nota en Arikok zijn opgenomen.

Op initiatief van Stimaruba hebben garagebedrijven een contract afgesloten waarbij ze hun afgewerkte olie niet meer naar de dump brengen, maar naar de raffinaderij. In de zomervakantieweek is er een kindervakantieweek *fun in the sun* georganiseerd. Dit zal in 1995 zeker herhaald worden.

In 1995 wordt de gidsencursus afgerond, zodat meer mensen *kaminata's* kunnen gaan leiden. In 1995 zullen zeldzame boomsoorten in kaart worden gebracht en zo mogelijk gestekt of gezaaid. Daarna worden ze weer geplant op verschillende plaatsen op Aruba. Op Aardedag 1995 komt er een fototentoonstelling over Arubaanse landschappen. Ook wordt gewerkt aan posters met planten en dieren."

Het Stimaruba-bestuur zal in 1995 de overheid blijven 'lastig vallen' over een ruimtelijk ordeningsplan. Ook over het instellen van natuurreservaten en het verder invullen van de natuurbeschermingsverordening.

Het bestuur beschouwt de natuurbeschermingsverordening een positieve afsluiting van 1994. Het wordt nu wettelijk mogelijk om natuurreservaten in te stellen, onder andere een onderwaterpark. Niet alleen om dieren, maar ook planten te beschermen.

Het bestuur hoopt daarbij op een goed kontakt met de overheid. Het heeft in 1994 goede en slechte voorbeelden daarvan gezien. "Positief was dat we zijn gevraagd om te adviseren ten aanzien van het *Plan Nacional pa Vivienda*. Negatief was dat de milieugroeperingen niet zijn betrokken bij een symposium over duurzame ontwikkeling (*Sustainable Development*), en daarvoor zelfs niet werden uitgenodigd.

Een slechte beurt. Dat moet in 1995 beter worden geregeld", zo meent het Stimaruba-bestuur. Stimaruba wilde liever niet dat één van de bestuursleden met foto in de krant zou komen: "Plaats maar een foto van een mooi stukje natuur van Aruba".

Vakbondsman Anselmo Pontilius:
'Service vakbond kan altijd beter'

Anselmo Pontilius

De Federacion di Trahadornan di Aruba (FTA) heeft in 1994 veel werk moeten verzetten. Neem alleen het aantal van zestien cao's en protocollen die gedurende het afgelopen jaar onderhandeld en afgesloten werden. Voor 1995 staan vijftien cao's op onderhandeling te wachten.

Voorzitter Anselmo Pontilius staat synoniem voor FTA. Pontilius geeft toe dat er leden zijn die voelen dat zij van hun vakbond niet de service krijgen waar zij om vragen. Dat komt door de vele werkzaamheden die hij heeft. Hij hoopt dat in 1995 de informatie aan de leden niet alleen tot het wekelijks radioprogramma beperkt blijft.

De uitgave van het toegezegde maandelijks informatiebulletin zal in het nieuwe jaar wel een feit worden. In 1995 wordt een volle maand uitgetrokken om te vergaderen met de werknemers en leden van de verschillende bedrijven. "Desnoods *on the job*." De vergaderingen dienen om een analyse te maken van de ontwikkeling bij de verschillende bedrijven.

Pontilius betreurt het dat ook in 1994 de drie politieke partijen met vertegenwoordiging in de Staten, elkaar niet hebben kunnen vinden in een nationaal kabinet. "Er werd niet eens gesproken over een nationaal plan voor de komende tien jaren." Voor Pontilius is het op het moment dat dit interview werd afgenomen nog te vroeg om het functioneren van de Staten te evalueren. "De gemeenschap eist steeds strengere controle van de statenleden op de regering."

Het jaar 1994 kenmerkte zich door een ongekend hoog aantal commerciële propaganda-activiteiten. Dit alles om de massa naar feestelijke activiteiten te trekken. "In elke gemeenschap met excessen, zullen de gevolgen ernstig zijn," waarschuwt Pontilius.

"De werkgevers klagen over produktiviteit van de werknemer. Hoe kan de werknemer honderd procent productief zijn als de werkgevers zelf miljoenen stoppen in propaganda om de werknemer dag in dag uit mee te slepen in een feest zonder grenzen?"

De FTA gaat zich in 1995 verdiepen in na-schoolse opvangcentra: "In minder feestvieren en in meer bestrijden van drugs en ander kwaad. Werkgever en werknemer moeten bijdragen in de vorming van leiders voor de opvangcentra. De landsbegroting moet de middelen leveren voor het opzetten van de opvangcentra. Hoe is het mogelijk dat een land met een particuliere sector van 30 duizend werknemers met een inkomen van 12 duizend dollar per capita, niet over voldoende opvangcentra beschikt?"

Ten aanzien van de cao-onderhandelingen in 1995 voorziet Pontilius dat de werkgevers de door hen te betalen verhoogde AOV-premie in het spel zullen werpen. Zij zullen zeggen dat hierdoor niet veel ruimte voor algemene loonsverhogingen voor de werknemers overblijft. Hij waarschuwt nu al dat dit zal kunnen leiden tot een heleboel arbeidsconflicten. Vooral omdat in deze zogenaamde economische *boom* jaren de koopkracht van arbeiders zwaar aangetast werd.

Pontilius spreekt de hoop uit dat in 1995 de burgers van Aruba kritischer worden. De werknemers moeten zich voorbereiden op confrontaties bij arbeidsconflicten.

Carlos Cabrera van Hyatt Hotel:
'Afscheid met een lach en een traan'

Op de valreep van zijn vertrek naar zijn nieuwe standplaats op Puerto Rico — de koffers zijn reeds gepakt — sprak de *Amigoe* met de scheidende general manager van Hyatt Regency Aruba, Carlos Cabrera. Een man die sinds de opening van het prestigieuze hotel in 1990 zijn stempel op het Hyatt drukte en daarvoor lokaal en internationaal erkenning kreeg.

Ondanks dat de maanden april, mei en juni geen sterke maanden voor de bezetting van de hotels waren, is Cabrera van mening dat 1994 voor de Arubaanse hotels over het algemeen een goed jaar was. De verwachtingen voor 1995 zijn goed, bij Hyatt zijn de boekingen voor groepen en conventies beter dan ooit te voren. "De opening van de golfbaan van Tierra del Sol is daaraan zeker niet vreemd."

In alle aspecten van het Hyatt Hotel, zoals bezetting en opbrengsten, werden de verwachtingen, ook ten aanzien van vorige jaren, dit jaar overschreden. "Het tweede kwartaal was niet zo goed, maar het derde en vierde kwartaal hebben, ook bij andere hotels, veel goed gemaakt. Bij Hyatt stelden een paar groepen hun komst naar Aruba uit totdat er volgend jaar op Aruba gegolfd kan worden."

Cabrera is terecht trots op de vele erkenningen die het hotel in de loop der jaren kreeg. Tijdens een onlangs gehouden vergadering van Hyatt-directeuren maakte de voorzitter van de raad van bestuur van Hyatt Hotels & Resorts Darryl Hartley-Leonard bekend dat Cabrera, die in 1977 bij Hyatt Regency Oak Brook nabij Chicago als front office supervisor begon, tot manager van het jaar werd gekozen. Hij werd gekozen uit 103 managers in de Verenigde Staten, Canada en het Caribisch gebied.

MEDEWERKING

Voor Cabrera was dit aanleiding om hierbij te wijzen op de medewerking die hij in alle geledingen van zijn personeel ontving. Recentelijk was Hyatt weer in het nieuws toen het tot een van de topresorts in de *Caribbean* werd gekozen. Onder zijn leiding werd ook bewezen dat Hyatt deel wil uitmaken van de gemeenschap.

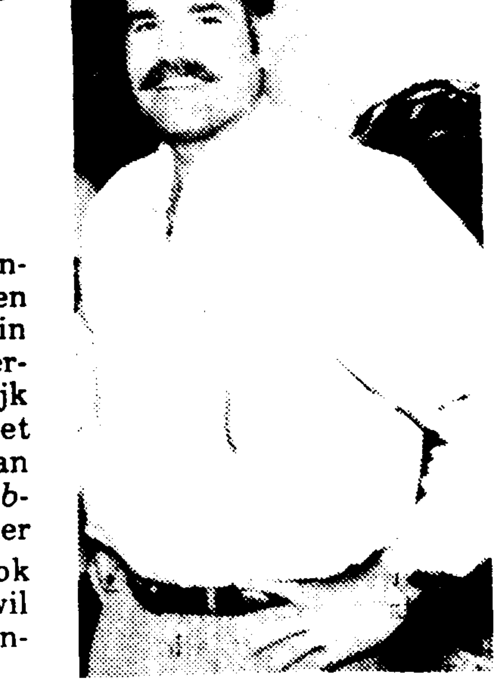
Duidelijk voorbeeld hiervan is de jaarlijkse *World Office Party*, die in vier jaar tijd in totaal 128 duizend florin voor liefdadige instellingen bijeen bracht. Recentelijk werd in het kader van het gezinsjaar door personeel het gebouw van het Wit Gele Kruis in Noord opgeknapt.

Ten aanzien van de zwakkere bezetting in de overige hotels in het tweede en derde kwartaal meent Cabrera dat de financiële crisis in Venezuela eraan debet was dat er minder bezoekers uit het buurland naar Aruba kwamen.

"Er was sterke concurrentie, onder meer van Florida door het verlagen van de hoteltarieven. Er zijn ook wel andere redenen, maar die houd ik liever voor me", aldus de Hyatt-manager, maar in ieder geval zorgde het vierde kwartaal ervoor dat iedereen weer erg optimistisch is over 1995.

Voor het komend jaar zijn bij alle hotels de verwachtingen hoog gespannen, vooral nu er op een internationale golfbaan gegolfd kan worden. In dit verband wijst Cabrera erop dat Tierra del Sol vooral de *incentive market* naar Aruba zal brengen:

"Het groepstoerisme is voor Aruba zeer belangrijk. We hebben nu de top van de ijsberg en de hotels die zich op deze markt richten en daarvoor faciliteiten bieden hebben grote kansen. Het zal niet de oplossing betekenen voor alle bezettingsproblemen, maar het kan een belangrijke basis voor de *resorts* vormen."

Cabrera ziet veel positiefs in het toerisme gebeuren, als de faciliteiten en service maar aangepast worden. De opening van het Marriott hotel veroorzaakt een uitdaging in het aantrekken van personeel en de hotelkamer-prijzenstructuur. Hij gelooft vast dat met verantwoord management er genoeg zaken te doen zijn voor alle hotels op Aruba.

Tot slot stelt Cabrera dat hij 'erg bedroefd' is dat hij volgende maand Aruba moet verlaten om naar zijn nieuwe standplaats in Puerto Rico te vertrekken: "Ik verlaat met weemoed dit mooie eiland, dat een grote toekomst heeft met haar vriendelijke bevolking."

Voor de Aruba Hotel and Tourism Association (Ahata), de Caribbean Hotel Association (CHA) waarin hij Aruba vertegenwoordigde en de organisatie van Tierra del Sol door Hyatt, waarmee een verlangen van jaren in vervulling ging, is het vertrek van Cabrera een verlies. Een man, die zich Arubaan met de Arubanen voelde en daar ook steeds naar handelde, daarbij gesteund door zijn personeel en de gemeenschap.

12 MAANDEN

Veel belangrijke momenten voor de Curaçaose cultuur speelden zich dit jaar in het buitenland af. Vele Antillianen en Arubanen namen deel aan grote buitenlandse exposities en 'Antilliaanse' boeken verschenen in Nederland of werden vertaald in het Engels en Duits. Dit jaar geen grote expositie zoals Carib Art of Gala di Arte in voorgaande jaren, maar de namen van enkele Antilliaanse en Arubaanse kunstenaars raken steeds meer bekend in het buitenland.

Ze worden uitgenodigd om elders te exposeren. Niet dat de organisatie van zo'n buitenlandse tentoonstelling altijd even gladjes verloopt en ook het gekissebis onderling zal wel eens buitenlandse wenkbrauwen hebben doen rijzen, maar over het algemeen hebben de kunstenaars, zowel de beeldende kunstenaars als de schrijvers, de naam van de Nederlandse Antillen en van Aruba hoog gehouden.

BUITENLAND

De grote exposities in het buitenland begonnen al in januari met de expositie Westkunst in het ITC in Rotterdam ter gelegenheid van het jubileum van de KLM.

Annemiep Oltheten en Yubi Kirindongo van Curaçao, Ludwig de l'Isle en Ciro Abath van Aruba, Roland Richardson van Sint Maarten en Nelson Carrilho uit Amsterdam openden de rij. Daarna volgde in mei Cuba waar Yubi Kirindongo met een groot driedimensionaal werkstuk van metaal vertegenwoordigd was. Van Aruba deden Elvis Lopez, Alida Martinez en Stan Kuiperi mee met die expositie.

Kunstenaars en werk werden door de Cubanen zelf uitgezocht waarbij niet alleen de kwaliteit van het werk het uitgangspunt was maar ook de verwerking van het thema. Van de zomer vond een grote tentoonstelling in Kassel (Duitsland) plaats, waar wederom Yubi Kirindongo Curacao vertegenwoordigde en Ciro Abath, Alida Martinez en Elvis Lopez Aruba.

De belangrijkste tentoonstelling van dit jaar was de Bienale van Sao Paulo (Brazilië) waaraan weer Yubi Kirindongo deelnam, nu samen met Philippe Zanolino en Minerva Lauffer. Van Aruba was daar Elvis Lopez.

Vlak daarna volgde de Bienale van Cuenca (Ecuador). Daar deden alleen schilders aan mee. Van Curaçao waren dat Philippe Zanolino, Tony Monsanto en José Maria Capricorne. Van Aruba Stan Kuiperi, Elvis Lopez en Ludwig de l'Isle.

Tenslotte volgde in november nog de Bienale in Santo Domingo (Dominikaanse Republiek), ook een expositie van alleen schilderijen, waar zelfs zes artiesten van Curaçao aan deelnamen, n.l. Jean Girigorie, José Flores, Philippe Zanolino, Minerva Lauffer, Ras Elijah en Tony Monsanto. Ook van Aruba waren daar zes vertegenwoordigers aanwezig, n.l. Stan Kuiperi, Ludwig de l'Isle, Frans Lacle, Giolina Molina-Henriquez, Alida Martinez en Grecia de Lange.

Zo'n grote expositie in het buitenland geeft niet alleen de kunstenaars de kans hun werk buiten het eiland te tonen, het geeft ze ook de kans kennis te maken met het werk van andere kunstenaars, die andere kunstenaars zelf te leren kennen en ideeën over hun werk uit te wisselen. Internationale stromingen komen zo naderbij en kunnen wel of niet verwerkt worden in het eigen werk.

Stond men op Curaçao in 1989 nog wat onwennig tegenover de kortstondige installaties, door lezingen met diaseries zoals van Hans Paalman tijdens Gala di Arte en Carib Art, werd men al vertrouwder met het idee. Philippe Zanolino verwerkte het al vlug in zijn eigen werk en zeker ook bij Elvis Lopez verwacht je al dat zijn werk in de vorm van installaties gepresenteerd wordt.

Ook Yubi Kirindongo bleek zich tijdens de Bienale van Sao Paulo toen zijn eigen werk niet gearriveerd bleek te zijn, goed te kunnen vinden in het installatie-idee. Hij is gewend op Curaçao steeds zijn ogen open te houden om rond te kijken wat hij kan gebruiken voor zijn creatief werk. Dan denken wij in de eerste plaats aan metalen, maar in Sao Paulo liet Yubi zien ook met ander materiaal goed uit de weg te kunnen. Wat schoppen, een groot stuk touw, wat stenen en Yubi's creatieve geest gaat aan het werk.

Grote combinaties van beeld, licht, en geluid of videokunst zijn hier op Curacao nog niet doorgedrongen. Dat is ook een kwestie van geld. Daarvoor moeten eerst sponsors warm gemaakt worden. Het moet hun duidelijk worden dat een zeer kortstondige opstelling, met zeer kostbaar materiaal, toch zijn geld waard kan zijn.

CURAÇAO

Op Curacao vonden dit jaar 34 verschillende exposities van beeldende kunst plaats. Dat wil zeggen dat veel meer dan 34 kunstenaars hebben geëxposeerd want verschillende van die exposities waren groepsexposities. Tevens zijn er kunstenaars die aan meer dan een tentoonstelling hebben meegewerkt. Het aantal plaatsen dat men uitkiest voor zo'n expositie groeit ook met het jaar. Die 34 exposities waren verdeeld over 14 lokaties.

De frequentst gebruikte was Gallery 86 die elke maand een nieuwe expositie bracht van bekende en minder bekende lokale kunstenaars maar ook van Antillianen die in het buitenland wonen of van bijvoorbeeld de bekende Haïtiaan Sacha Thebaud en de Surinamer (in Nederland wonende) Carlos Blaaker.

Het Curaçaosch Museum brengt ook elk jaar enkele belangrijke exposities, zoals dit jaar de twee broers Ghering, Kenneth Olbina en de afgelopen maand Chris en Lucila Engels.

Het boek van de Museumprijs werd uitgereikt aan Ellen Spijkstra tijdens een expositie in Landhuis Bloemhof.

Ook Arawak Clay Products heeft zich dit jaar opgewerkt tot een vooraanstaande tentoonstellingsplaats. Drie keer vond daar een groepstentoonstelling plaats, twee keer een duo-expositie, de eerste keer Lisette Solorzano en Michelle Gibbes, de tweede keer Joanna Zwager en Sandra Leonora. Ook exposeerde Ras Elijah daar met een eenmanstentoonstelling.

In de Akademia di Arte was werk te zien van o.a. Wijsheyer en Myria Myjares, maar het hoogte punt daar was de grote tentoonstelling ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Akademia. Oud-directeur José Maria Capricorne kwam uit Nederland over om het feest samen met de huidige directeur Fifi Allee en onder-directeur Rudsel Martinus, docenten en studenten, mee te vieren.

Maar lukt het niet of wil men niet op een van deze geëigende plaatsen exposeren blijken kunstenaars hun creativiteit niet alleen tot hun werk te beperken, maar ook te gebruiken in het vinden van expositieruimtes. Zo werd er geëxposeerd in de Fortkerk (Philip Zanolino), in het ITC (Elis Juliana), en in verschillende winkels of zakenpanden, zoals bij Maduro Travel (Yvette Brandt), Classic Interiors (Myriam Hazelzet, Riet Wieske, Nel Simon en Yvonne van Gogh), aan de Lindberghweg (Eliane Muskus en Philippe Zanolino), in de Tropical Mmall (Edsel Eustacia), in de Calypsobar (Jean Girigorie), in een afbraakpand in Punda (kindertekeningen) en schilderijen van Banda Bou waren te bezichtigen in Landhuis Kenepa (Anneke van Kesteren).

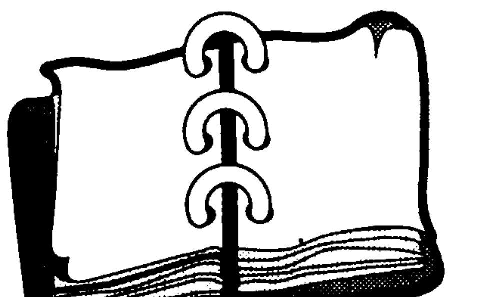
ELVIS LOPEZ

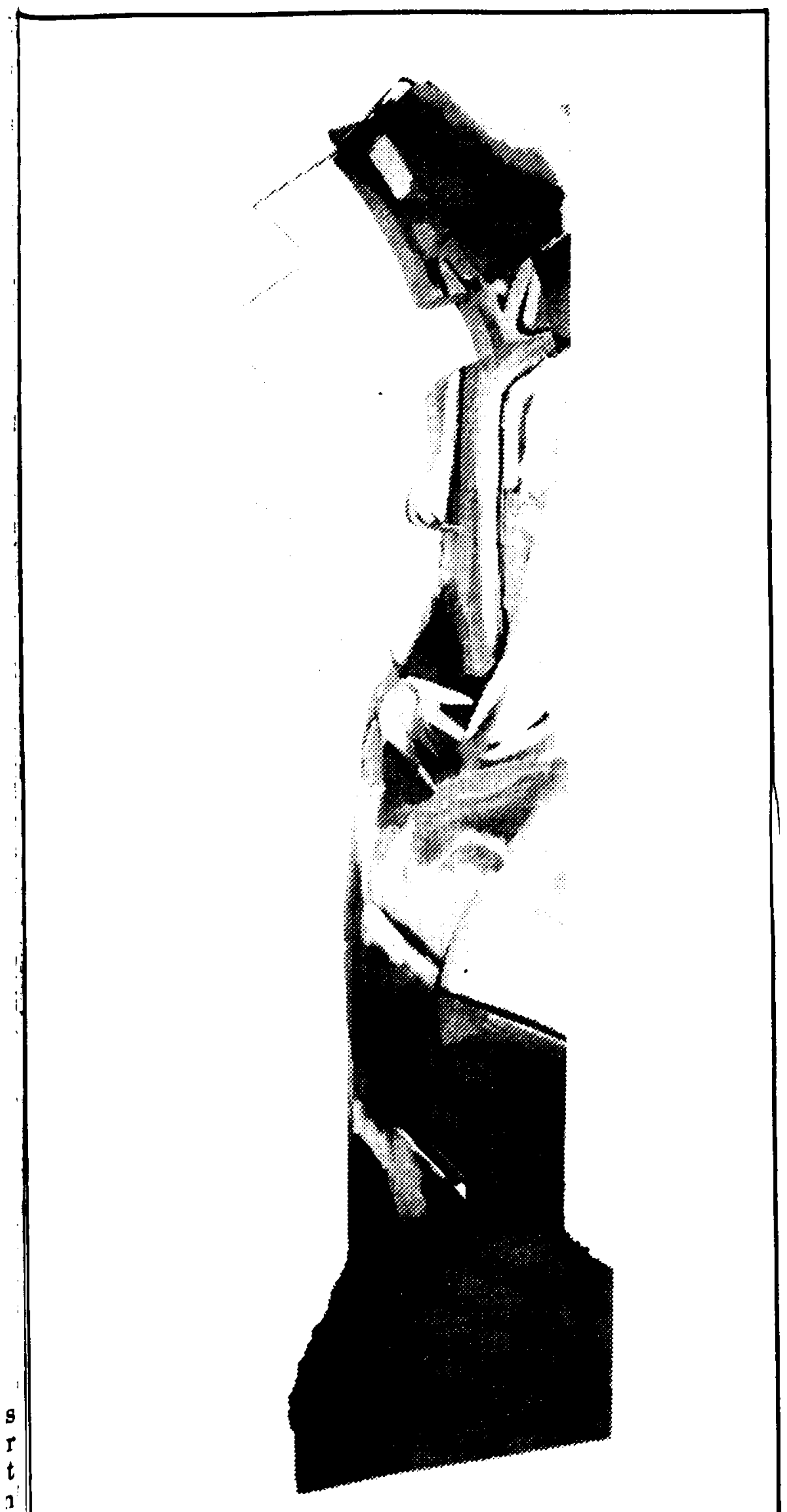
ARUBA

Ook op Aruba waren de kunstenaars dit jaar zeer actief zoals al bleek uit het buitenlands overzicht. Ik heb geen overzicht van alle particuliere exposities, maar belangrijk was zeker dat men op Aruba in oktober de reizende Carib Art tentoonstelling kon bezichtigen. Dat inspireerde veel kunstenaars zo zeer dat ze besloten de plannen die al lang leefden om een kunstenaarsvereniging in het leven te roepen, verder uit te werken.

Die kunstenaarsvereniging (in oprichting, zoals Stan Kuiperi bescheiden benadrukt) organiseerde deze maand, van 11 tot 18 december in het Centro Bolivariano een grote tentoonstelling waaraan ongeveer dertig op Aruba wonende kunstenaars deelnamen. De tentoonstelling droeg de naam 'Artistas en Accion'. De kunstenaarsvereniging is verder van plan aan te dringen op veranderingen in het cultuurbeleid op Aruba.

CULTUUR 1994

MINERVA LAUFFER

MINERVA LAUFER

Ook de fotografie stond het afgelopen jaar in de belangstelling. Allereerst organiseerde de vereniging NASPA een tentoonstelling in het ITC van de Japanse kunstfotograaf Toshiki Ozawa. In het Avila Hotel waren foto's van de bekende Nederlandse fotograaf Paul Huf te bewonderen. Lisette Solorzano exposeerde foto's bij Arawak Clay Products. Avila Beach Hotel was ook de gastheer voor de fototentoonstellingen van Erica Goeloe, Carla Joubert-van Meeteren en Eliane Muskus.

LEZINGEN

De fotografie is een kunst op zich maar fotografie kan ook gebruikt worden als hulpmiddel om anderen kennis te laten maken met andere vormen van kunst. Sergio Lopez van het Centro Wilfredo Lam op Cuba hield in februari in de UNA een lezing met dia's over Cubaanse kunst. Dit najaar hield Jose Flores bij Arawak een lezing over zijn werk. Na afloop hiervan volgde een discussie die zoveel opriep dat alle aanwezigen vroegen om meer.

Contacten tussen de kunstenaars onderling zijn schaars op Curaçao en er werd duidelijk een behoefte gevoeld vaker van gedachten te wisselen, zeker als het op zo'n goede basis kan gebeuren als toen het geval was.

Ook Marlyn Dunker hield een lezing over haar werk bij Arawak. Daar was door de kerstdrukte minder publiek bij aanwezig, helaas, want haar verhaal en dia's verklaarden veel van haar werk.

Naar aanleiding van de reis naar Sao Paulo, waarbij zij als curator optrad, hield Ruby Eckmeyer een lezing over die Bienale in de Akademia di Arte. Weinig mensen van Curaçao kunnen zich zo'n trip naar Brazilië veroorloven als het niet om zaken maar om kunst gaat.

Door veel dia's te maken en ook wat videobeelden te laten zien, kon Ruby laten zien hoe het werk van de Curaçaose kunstenaars hing of stond maar ook hoe de opbouw te werk ging bij anderen of bij enkele installaties. Ook de video-art en de gecombineerde kunstvormen trokken bij de toehoorders belangstelling.

De regering van de Nederlandse Antillen, die de kosten droeg van reis en verblijf, had er moeite mee dat de Bienale in Sao Paulo zo'n Curaçaose aangelegenheid leek. Alle drie de deelnemende kunstenaars wonen op Curaçao.

In verband daarmee heeft Ruby Eckmeyer haar lezing ook gehouden op Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius. In januari zal zij haar verhaal, net als elders geïllustreerd met dia's, laten zien op Bonaire en zij vertelde dat zij ook een uitnodiging heeft ontvangen van Aruba om ook daar te laten zien wat er allemaal gebeurd is in Sao Paulo. De regering wil dat beleid van ook de andere eilanden meer betrekken bij het kunstgebeuren de komende jaren voortzetten.

TONEEL

De toneelgroep Thalia heeft weer moed opgevat en is bij elkaar gekomen om de draad weer op te pakken. Dit toneelgezelschap heeft in vroegere jaren veel goede stukken ten tonele gevoerd. Het is nu te hopen dat deze opleving blijvend is.

Ook Jeroen Heuvel was op Curaçao. Hij liet Frits Ruprecht uit 'Mijn Zuster de Negerin' in 1994 terugkomen. Jeroen Heuvel zal het komende jaar weer op Curaçao komen wonen. Hij zal het druk krijgen met zijn nieuwe werkkring maar ik kan me moeilijk indenken dat hij het theater helemaal zal laten schieten.

Hoewel het toneel de laatste jaren een wat kwijnend bestaan lijdt, bleek bij het jubileum van het Hof van de Nederlandse Antillen dat ook onverwachte talenten maar een kleine kans hoeven te krijgen om te genieten van het spel.

En met het kwijnend toneel bedoel ik natuurlijk niet de musicals die Etta Pijl elk jaar weer ten tonele voert. Dit jaar had zij twee nieuwe producties, Repelsteeltje en Mathilda. Vooral van die laatste naar het verhaal van Roald Dahl hebben alle kinderen, maar ook hun ouders, genoten.

Het is moeilijk een jaaroverzicht te geven van de muziek, omdat die zoveel facetten kent. Veel populaire bands, veel zangers en zangeressen, van tambu tot tumba, van merengue tot opera. Muziek is op Curaçao en ook op de andere eilanden de meest vertrouwde en ingewortelde cultuuruiting. Zoveel radiostations, zoveel zinnen. Ik wil deze keer alleen noemen de vele koren die we kennen. Telkens moeten die het doen met slechts een, kleine, foto in de krant. Er wordt te weinig over geschreven, geen recensies over gemaakt, terwijl juist de koren met hun dirigenten het hele jaar door zo intensief bezig zijn met hun kunst.

BALLET

Twee balletuitvoeringen trokken dit jaar de aandacht. Fina's balletschool bestond in 1994 tien jaar. Verschillende van haar leerlingen zijn beroepsdanser(es) geworden. Ter gelegenheid van dit jubileum zijn die oud-leerlingen naar Curaçao gekomen waar zij meededen met de jubileumvoorstelling.

De balletschool van Lucia Schnog kreeg bezoek van Cedanza uit Costa Rica, een soortgelijke balletgroep als Lucia's Antillean Dance Theatre. De twee groepen verzorgden samen in Centro Pro Arte een voorstelling. In november gingen de dansers van het Antillean Dance Theatre naar Costa Rica waar zij ook daar weer gezamenlijk een voorstelling gaven.

ARCHITECTUUR

Boeken over Punda, Otrobanda en Saba. De architectuur kreeg veel aandacht het afgelopen jaar. Daarbij werd voor het eerst een Monumentendag georganiseerd, wat een doorslaand succes is geweest.

Jopie Hart, Anko van der Woude en Jennifer Smit leiden een paar keer per week toeristen, maar ook Antillianen rond door Punda/Scharloo en Otrobanda om de architectuur te tonen. En de jonge architecten houden in Team Cactus de vinger aan de pols: Laat Curaçao alstublieft mooi blijven!

Over projectontwikkelaars en flats vol appartementen hoeven we in een cultuuroverzicht niet te praten.

BIBLIOTHEEK

De Amigoe heeft dit jaar extra aandacht geschonken aan het werk van de Openbare Bibliotheek te Scharloo. Daar ligt, samen met het bestand van de andere bibliotheken, een groot deel van ons cultuurgoed opgeslagen.

Via de bibliotheken kan informatie doorgegeven worden van vader op zoon, van overgrootmoeder op achterkleinkind, zonder dat ze elkaar ooit ontmoet hebben. Voorouders blijven door de bibliotheken niet meer beperkt tot één familie, maar krijgen een universeel karakter. Dat kan zijn door wat ze schreven of vertelden en wat door anderen werd opgeschreven, maar ook door wat ze bewaarden.

De bibliotheek probeert die bewaarfunctie niet te beperken tot het geschreven woord, al vormt dat natuurlijk wel het belangrijkste deel, maar de blibliotheek verzamelt ook videobanden en muziekbanden. Die zijn ook in de uitleen.

BOEKEN

Wat de literatuur betreft stond 1994 in het teken van de proefschriften. Hoewel het naar mijn mening al langer geleden is, verzekerde Aart Broek me dat hij het proefschrift van Wim Rutgers (Schrijven is zilver, spreken is goud) begin dit jaar pas gerecenseerd heeft. In de Amigoe hebben veel voorpublicaties gestaan, wat mij in ieder geval nieuwsgierig naar het uiteindelijk resultaat heeft gemaakt, maar het ligt nog steeds niet in de boekhandel. Daar komt wel volgende week de publieksuitgave te liggen van het proefschrift van Bernard Buddingh die het ontstaan van Punda als onderwerp van zijn onderzoek heeft genomen.

Ook zijn er proefschriften van René van Aller verschenen en van Frans Brugman. Deze laatste heeft zijn onderzoek gedaan naar de huizen op Saba. En van huizen op Saba en in Punda kom je meteen op het boek van René Romer over Otrobanda (Het verhaal van een stadswijk), wat hij geschreven heeft bij het 25-jarig jubileum van de FKP.

Natuurlijk is dit geen literatuur in de stricte zin van het woord, maar uitgaven als deze en ook het boekje 'Un yu no por ta ilegal' van Doris Best of 'Papiaments op reis' van Sidney en Debbie Joubert; evenals 'Kere: esei bo ta hasi ku bo Kurason' van Linda Rupert en het museumprijsboek over het werk van Ellen Spijkstra en niet te vergeten de derde druk van de Encyclopedie van de Nederlandse Antillen zijn belangrijke nieuwe uitgaven van dit jaar.

LITERATUUR

Maar ook bij de 'echte' literatuur kwamen dit jaar verschillende nieuwe boeken uit. Een aantal dichtbundels werden uitgegeven in eigen beheer. Diana Lebacs schreef haar eerste boek voor volwassenen: De langste maand. Peter Dicker, de vroegere hoofdredacteur van de Amigoe, won de prijs van het Corps Consulair met zijn: 'Otzen's Happy Hour', wat door uitgeverij Amigoe n.v. werd uitgegeven.

Bij het afscheid van Carel de Haseth, een afscheid van Curaçao omdat hij als Gevolmachtigd Minister naar Nederland vertrok, zorgden zijn vrienden ervoor dat er een bundel van zijn gedichten werd uitgegeven: Carel de Haseth, 'Zolang er kusten zijn'. Hij blijft verbonden als redacteur aan het tijdschrift Kristóf, zodat we toch van zijn poëzie kunnen blijven genieten.

Kristóf is trouwens al weer twee jaar 'regelmatig' uitgekomen en biedt een podium voor artikelen over literatuur of andere culturele zaken, evenals een mogelijkheid om eigen creatief werk te publiceren.

Verder kwamen er herdrukken uit van het werk van Boeli van Leeuwen en Tip Marugg. 'Het teken van Jona' komt in de V.S. in het Engels uit en ik hoorde, maar weet het nog niet zeker, dat Tip Marugg's 'De morgen loeit weer aan' in het Duits vertaald is. Elis Juliana stond dit jaar centraal in de 'Magic of Word's van de CIFA.

En als passantenliteratuur verscheen de pocketeditie van 'The Night Manager' van John Le Carré, dat zich voor een (niet groot) deel op Curaçao afspeelt en ook van de bekende detectiveschrijver Tomas Ross 'De man van Sint Maarten'.

Helaas werd de uitgave van het nieuwe boek van Frank Martinus Arion uitgesteld tot het komend voorjaar.

OVER LITERATUUR

Ook over literatuur worden pennen gevoerd. Henry Habibe gaf 'Un herida bida ta' uit, met de ondertitel 'Een verkenning van het poëtisch oeuvre van Pierre Lauffer.

Aart Broek verwerkte een lezing in het ITC om tot een essay in 'Onenigheid is een genoegen'. Jos de Roo kan de Antillen niet vergeten, maar blijft ook trouw aan het onderwijs. Hij schreef 'Antilliaans Proza', een uittrekselboek over Antilliaanse literatuur voor middelbare scholieren. Maar ook hun leraren en anderen zullen geïnteresseerd zijn beschouwingen lezen.

Ronnie Severing studeert nog verder in Nederland maar gaf een UNA-cahier uit met een bespreking van de dichtbundel Stemmen uit Afrika van Frank Martinus Arion.

Het Liber Amicorum voor Henny Coomans 'De horen en zijn echo' is moeilijk onder een noemer onder te brengen. Het bevat zowel oorspronkelijk werk als werk over literatuur evenals artikelen over andere disciplines.

DEBROT

Het belangrijkste boek echter dat dit jaar uitkwam is de tweedelige biografie van J.J.Oversteegen over het leven van Cola Debrot. Het eerste deel draagt de titel 'In het schuim van grauwe wolken', het tweede 'Gemunt op wederkeer'.

In alle grote Nederlandse kranten en ook in de belangrijkste tijdschriften hebben recensies gestaan over deze biografie. De tendens van deze recensies was verschillend. Sommigen vonden Oversteegen niet persoonlijk genoeg, anderen vonden dat hij niet zo persoonlijk te werk had moeten gaan.

Maar bijna iedereen prees het werk van Oversteegen om zijn leesbaarheid. Het zijn twee dikke delen, die als een roman achter elkaar uitlezen. In Nederland beoordeelde men het boek positief omdat Oversteegen het geschreven had, maar men zette vraagtekens bij de figuur van Debrot. Waarom een zo goede, en zo uitgebreide biografie over een 'tweederangs' schrijver, waar zoveel 'goede' schrijvers zelfs nooit de aanhef van een biografie hebben mogen beleven.

Daarmee komt meteen het verschil naar voren van het belang van een figuur als Cola Debrot voor de Antillen en voor Nederland. Hij is voor ons de eerste echt Antilliaanse literaire schrijver in de Nederlandse taal. Hij is voor ons de eerste echte Antilliaanse gouverneur. Geboren op Bonaire, opgegroeid op Curaçao en in Nederland, met familie o.a. in Venezuela, is hij een landskind zoals er zovelen zijn. Jurist, medicus, schrijver, dichter, bestuurder, bevorderaar van de kunst (CCC/Sticusa) heeft hij voor veel mensen en zeker voor de cultuur op Curaçao een belangrijke rol gespeeld.

Oversteegen heeft een magnifiek werk verricht. Hij heeft zich tien jaar lang verdiept in het leven van zijn vriend Cola Debrot en kon, mede door zijn afstand tot het dagelijks leven in dit land, een onpartijdig boek schrijven dat weinig weerstanden zal oproepen, ook niet van mensen die Debrot van nabij gekend hebben en niet zijn vrienden waren.

KINDERBOEKEN

Tenslotte de jeugd- en kinderliteratuur.

Daarbij horen natuurlijk de studie- en schoolboeken uitgegeven door de Fundashon Material pa Skol. Ook leerboeken die door particulieren werden uitgegeven zoals het biologieboek van Hans Bicker behoren tot deze categorie.

Ter gelegenheid van de kinderboekenweek kwamen twee nieuwe boekjes uit, 'E biahe largu pa Djeipei' en 'Een verre reis naar heel dichtbij'. Het zijn dezelfde boekjes, maar bij de een is de tekst in het Papiamentu, bij de ander is de tekst in het Nederlands.

'Linda's Road' van Luty Martinez verscheen in het Engels. Poëzie, zoals bijvoorbeeld 'Flamboyan' van Edseline Trinidad, in het Papiamentu. 'Dede Pikiña' van Elis Juliana werd herdrukt en het boekje 'Un kouchi yen di galiña' van Gerrit Barson werd in het Papiamentu vertaald.

Nilo Kleinmoedig gaat rustig door met het schrijven en uitgeven van kinderboeken. Je hoort niet veel van hem, maar regelmatig liggen er nieuwe boekjes van hem op de schappen in de boekhandels. Dit jaar verschenen 'Shon Mimin Sevenlaers' en voor oudere kinderen 'Ursula ku Reinita'.

CCC

Natuurlijk ben ik in het bovenstaande overzicht niet volledig geweest. Dat lijkt me ook onmogelijk. Toch kan dit artikel niet zonder de toevoeging dat het Cultureel Centrum Curaçao weer, zij het heel bescheiden, van zich laat horen. Heeft het CCC het vorig jaar met veel moeite alleen de muziekschool in leven kunnen houden, ze blijven vechten tegen afbraak.

Financieel is het nog steeds niet allemaal in orde, al zijn er toezeggingen gedaan dat het CCC niet hoeft te lijden onder de OKSNA-ellende, maar het dak is nog steeds niet in orde, dus de zaal kan nog niet gebruikt worden. Toch besloot het CCC weer culturele evenementen te gaan organiseren.

Kan het niet in de zaal, dan doen we het in de tuin. Uiteindelijk ligt er en prachtige tuin achter het CCC en ik kan me nog Jules de Palm vorig jaar horen verzuchten dat hij nog nooit zo'n mooie voorstelling van 'Een Midzomernachtsdroom' had meegemaakt als die, welke uit noodzaak, in de tuin van het CCC werd gehouden. Het is dus een soort droom, maar het CCC houdt elke laatste donderdag van de maand in de tuin een Kariño Kultural, waar kunstenaars en belangstellenden welkom zijn om met elkaar over hun werk te discussiëren.

Iedere maand is er een optreden of een lezing b.v. van een of andere kunstvorm. Ook alle andere vertegenwoordigers van het culturele leven zijn echter welkom.

- NEL CASIMIRI -

ELLEN SPIJKSTRA

Wereldkampioenschap voetbal en dodelijke crash Ayrton Senna

Nieuws uit Brazilië domineert in afwisselend sportjaar 1994

WILLEMSTAD — Schaatshegemonie, afscheid van tennislegendes, voetbal in the States, fatale Formule 1-ongelukken, dopingschandalen, boksbejaarde en karate. Het sportjaar 1994 kenmerkte zich niet door één tendens, maar vertoonde een grillig verloop met zowel extreem positieve als trieste gebeurtenissen.

Door Marius Noort

Op wereldniveau blijft de voetbalsport nummer 1 en ook dit jaar bleek voetbal weer het grootste en meest gevolgde evenement. En zoals de beste speler van het WK, Romario in de Verenigde Staten al zei: "Het verandert voor even het arme leven van mijn volk in een gelukkig bestaan." De voetbaltitel werd behalve aan het volk opgedragen aan die andere god uit Brazilië, bij wie zijn sport fataal werd. Ayrton Senna, onbetwist de beste Formule-1 coureur, vond de dood in zijn racewagen op het circuit van San Marino. Een leegte bleef achter. De Duitser Michael Schumacher maakte van de leemte gebruik en reed bijna onbedreigd naar de titel. Slechts een schorsing van drie wedstrijden van de Duitser maakte de race om het wereldkampioenschap op het laatste moment nog spannend. De beslissende Formule-1 race eindigde echter in een anti-climax door een crash tusen Schumacher en zijn naaste concurrent Damon Hill.

Amerikanen weten wel raad met grote sportevenementen. Hoewel het geen echte voetbalcultuur kent, kreeg het toch de organisatie van het WK toegewezen, mits het volgend seizoen een volwaardige voetbalcompetitie gaat opzetten. De organisatie was van hoog niveau, de sfeer in de stadions magnifiek, alleen over het niveau van het voetbal was niet iedereen tevreden. De extreme hitte speelde vele teams parten.

Een aantal gerenommeerde voetballanden maakte in ieder geval hun faam niet waar. De meermalige wereldkampioenen Italië en Duitsland hadden vaak grote moeite met relatief 'kleine' tegenstanders. Duitsland werd in de kwartfinales uitgeschakeld door de grote verrassing Bulgarije. Italië kwam dankzij Roberto Baggio persoonlijk nog net langs de andere grote nieuwkomer Nigeria, dat misschien zonder de Nederlandse trainer Clemens Westerhof wereldkampioen zou zijn geworden. Zonder één goede wedstrijd te hebben gespeeld stond de ploeg van Arrigo Sacchi in de finale.

'FINALE'

De andere finalist Brazilië echter startte erg overtuigend met enkele overwinningen. Slechts Zweden kon in de voorrondes fatsoenlijk tegenstand bieden. Zweden eindigde dan ook als derde. In de kwartfinales was het dan voor veel voetbalfans eindelijk zover: Brazilië-Nederland. Nederland had tot dan toe in het toernooi niet overtuigd en rekende zichzelf in tegenstelling tot Brazilië niet tot favoriet voor de titel. De Brazilianen lieten evenwel collectief weten dat alleen de wereldtitel tot tervredenheid zou stemmen en een verplichting aan het vaderland was. De wedstrijd, algemeen beschouwd als de mooiste van het WK '94, werd gedomineerd door Brazilië. De Zuidamerikanen speelden solide, kwamen op een 2-0 voorsprong, waarop Nederland liet zien ook te kunnen voetballen, maar door een verwoestende vrije trap van Branco vloog Nederland eruit en konden Romario en de zijnen verder op weg naar dat ene doel.

Oranje beschaamde niet, maar kon ook niet terugkijken op een goed kampioenschap. Het speelde nooit het aanvallende gedurfde voetbal waar Ajax en Barcelona dankzij Cruyff grote successen mee behalen. Maar Nederland krijgt het maar niet voor elkaar om de beste man op de belangrijkste plek te krijgen.

De andere ster met allures van Barcelona schitterde wel op het juiste moment op de juiste plaats. Hoewel Romario zelf liever topscorer zou zijn geweest, werd hij de beste speler van het WK. Slechts in de finale tegen Italië speelde hij onopvallend. Hij miste echter niet bij het penaltyschieten, dat na een doelpuntloze wedstrijd de beslissing moest brengen. Franco Baresi en Roberto Baggio wel. De favoriet had zijn rol waargemaakt, Brazilië was kampioen.

SCHAATSEN

Het eerste grote sportevenement van 1994 was de Olympische Winterspelen in Noorwegen. De Spelen werden financieel een fiasco, maar sportief een groot succes. De hoofdrol eiste Johan Olav Koss op. De Noorse schaatser won vier gouden medailles en verbeterde en passant nog drie wereldrecords. Koss verkreeg daarnaast wereldwijde sympathie door het grootste gedeelte van zijn prijzengeld af te staan aan de hongerende bevolking van Afrika.

De Spelen werden ook beheerst door het incident tussen Tonya Harding en Nancy Kerrigan. Harding had samen met haar echtgenoot een duivels plan bedacht om haar rivale uit te schakelen. Een man werd ingehuurd, die met een stok keihard op de knie van Kerrigan sloeg. De blessure bleek later minder erg en Kerrigan kon toch meedoen aan de Winterspelen. Uiteindelijk bezweken beide Amerikaanse sporters onder de te grote druk. Harding stelde ronduit teleur met een achtste plaats, Kerrigan moest het hoofd buigen voor de superieure Okskana Bajoel uit Oekraïne.

Een opvallende prestatie werd ook geleverd door Bonnie Blair. De Amerikaanse schaatster werd de eerste vrouw in de geschiedenis die op drie opeenvolgende Olympische Spelen gouden medailles wist te behalen op de sprintnummers.

AFSCHEID

Het afgelopen tennisjaar bleek goed voor Pete Sampras. Onbedreigd bleef hij 's werelds beste tennisser. Van Jim Courier verneemt in de tennistop bijna niemand nog iets. Wel van André Agassi en in mindere mate Boris Becker. Zij nestelden zich aan het eind van het seizoen weer in de top-3 van de wereld. In hun beste doen zijn bovengenoemde spelers door de rest van de wereld niet te verslaan. Voormalig nummer één Ivan Lendl zette onlangs een punt achter zijn met goud overladen carrière. Een slopende rugblessure dwong hem hiertoe. Hij gaat de geschiedenis in als de tennisser die alles won behalve Wimbledon.

In het vrouwentennis is de hegemonie al even groot. De enige die een paar maal van Steffi Graf kon winnen in een belangrijk toernooi was Aranxta Sanchez-Vicario, maar ook Graf won teveel om haar nummer 1-positie bedreigd te zien. Het winnen van de Masters was het grootste succes dit jaar voor Gabriela Sabatini. Voormalig nummer één Monica Seles is nog ver verwijderd van de weg terug. De vraag blijft of dat ooit nog lukt. De Amerikaanse tiener Jennifer Capriati gaat na afgerekend te hebben met haar drugsverleden een poging doen terug te komen in het toptennis. Martina Navratilova nam tijdens het Masterstoernooi in Philadelphia definitief afscheid van de sport waarin deze vrouw tot eenzame hoogte steeg door meer dan honderd toernooien te winnen, waaronder negen maal Wimbledon.

VERVAL

Jarenlang de beste voetbalclub van Europa en misschien wel van de wereld, AC Milan, raakt in verval. Milan werd afgelopen seizoen zonder Nederlandse inbreng kampioen zonder glans. Jean Pierre Papin verhuisde van Milaan naar München, maar Marco van Basten is nog lang niet terug zodat het scorend vermogen van de club van Berlusconi fors achteruit is gelopen. In de Champions League plaatste Milan zich net voor de kwartfinales en in de Serie A staat het op de elfde plaats.

Steeds vaker valt te horen dat de beste club van Europa op dit moment Ajax is. Trainer Louis van Gaal werpt steevast tegen dat dit eerst maar moet blijken over een langere periode. Feit is wel dat Ajax op alle fronten scoort. Wat heet, overtuigend landskampioen '93/94, met twee teams in de kwartfinales van het nationale bekertoernooi, ongeslagen naar de volgende ronde van de Champions League en eveneens ongeslagen koploper in de eredivisie. En dat met voetbal dat aanspreekt plus een selectie die toekomst heeft. Over vijf maanden zal blijken hoever de Amsterdammers werkelijk zijn.

PSV was dit jaar vooral negatief in het nieuws. De ploeg uit Eindhoven hield een grote uitverkoop en kocht voor miljoenen in. Het rendement is echter nihil. De nieuwe aankopen voldoen redelijk, maar de verdediging is zo lek als een zeef. De ploeg is op alle fronten reeds uitgeschakeld en het enige wat nog rest is het veroveren van een plaats in het UEFA Cup-toernooi.

Feyenoord won de KNVB-beker en plukt daar nog steeds de vruchten van in het Europese toernooi voor bekerwinnaars. In dat toernooi resteren nog slechts sterke clubs. Vooral spits Larsson baart opzien met veel doelpunten.

TWEEDE

Bij de wereldkampioenschappen hockey en volleybal speelde Nederland een belangrijke rol. In Australië was het Oranje-team veruit favoriet voor de titel, Pakistan won die echter. De volleyballers begeerden ook eindelijk eens echt kampioen te worden. Van Europa en van de wereld. Het ging elke keer mis in de finale tegen Italië.

Op zijn oude dag veroverde George Foreman de wereldtitel in het zwaargewicht boksen. Na twaalf ronden achterstand tegen Michael Moorer sloeg hij deze met één dreun tegen het canvas. Moorer verklaarde later nooit weer te gaan boksen. Het wachten is op Myke Tyson die begin volgend jaar hoogstwaarschijnlijk wordt vrijgelaten uit de gevangenis.

Het boksjaar leverde weinig verrassende momenten op dit jaar. De grootste verrassing was de nederlaag van Julio Cesar Chaves tegen de Amerikaan Frankie Randall, de eerste in de glorieuze loopbaan van de Mexicaan. In de revanchepartij behaalde Chaves een uiterst discutabele overwinning.

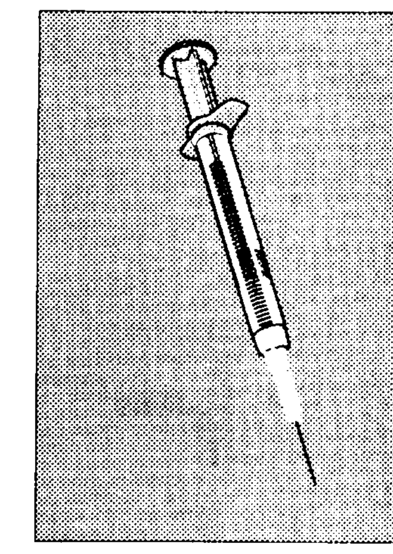
Ook Nederland had dit jaar reden tot juichen. Regilio Tuur, de in Suriname geboren Rotterdammer, behaalde het afgelopen jaar de wereldtitel al was het maar van de kleine wereldorganisatie WBO. Tuur hoopt dit jaar het grote geld binnen te halen in een titelgevecht met één van de wereldkampioenen van de grotere boksorganisaties. In zijn gewichtsklasse wordt de Puertoricaan John John Molina gezien als de beste bokser.

ANTILLEN

De Curaçaose dammer Raoul Alias was de eerste Antilliaan die mee mocht doen aan de wereldkampioenschappen, in het najaar in Den Haag afgewerkt. Hij werd laatste maar won toch enkele partijen en speelde ook een aantal keren goede remises.

Tenslotte kwam de karatesport op Curaçao alleen maar positief in het nieuws. Dudley Josepa was met een andere referee misschien wereldkampioen geworden. Hij moest nu genoegen nemen met een overigens fantastische tweede plaats op het WK in Maleisië. Het Antilliaanse team bleek goed voor de bronzen medaille.

Een greep uit het dopingnieuws van 1994

DEN HAAG — In 1994 werd een groot aantal gevallen van het gebruik van doping bekend. Onderstaand een -onvolledige- lijst.

- *Januari* 2: Mario Boni (Ita), basketballer, dynabolon 3: James Shelton (Vst), atleet, weigert controle.
- *Februari* 1: Catherine Surya (Ina), zwemster, 13 jaar, jongste sporter ooit, anabolen. Verder vier wielrenners (drie mannen en een vrouw) bij Indonesische kampioenschappen; 5: Anoniem gebleven voetballer in Duitsland, amfetamine; 14: Gerhard Rainer (Oos), Bobber, anabolica 22: Francisco Cabello (Spa), wielrenner, anabolica; 25: Gustavo Mendez (Uru), voetballer, cocaïne; 26 februari: Weije Zhong (Chi), zwemster, middel onbekend, waarschijnlijk testosteron.
- *Maart* 3: Bo Hamburger (Den), wielrenner, amfetemine; 19: Duitse voetbalbond verhoogt boete bij gebruik dope tot 110.000 gulden, schorsing, punten in mindering voor club.
- *April* 17: Uwe Ampler beschuldigt Telekom van bloeddoping; 17: Irina Belova (Rus), atlete, vier jaar schorsing, testosteron; 22. UCI kondigt verlenging straffen bij doping aan: Per 1 juni: Half jaar (1ste overtreding), een jaar (2de overtreding) en intrekking licentie, per 1 november: Respectievelijk zes tot twaalf maanden, twaalf tot 24 maanden en levenslang.
- *Mei* 2. Bill Lindsay (Vst), ijshockey, amfetamine; 20: FIFA weigert IOC-verklaring inzake doping te ondertekenen; 24: Agniesa Stanczyk (Pol), atlete, testosteron, tweede overtreding, in 1993 efedrine.
- *Juni* 15: Bai Xiuyu (Chi), zwemster, efedrine; 26: Piotr Perzylo (Pol), atleet, anbolica; 30: Diego Maradona (Arg), voetballer, efedrine.
- *Juli* 22: Christoph Husser (Zwi), motorcrosser, amfetamine; 26: Vladimira Malatova (Tsj), atlete, anabolica; 27: Kalman Konya (Hon), atleet, anabolica.
- *Augustus* 5: Ella Kovacs (Roe), atlete, anabolica; 6: Aham Okeke (Noo), atleet, pseudo-efedrine (op 18 november door Noorse sportfederatie vrijgesproken); 7: Solomon Wariso (Gbr), atleet, efedrine en Sergej Kirmassov (Rus), atleet, anabolica; 9: Europese Atletiek Associatie maakt officieel negen namen van atleten bekend. Nieuw zijn de namen van Natalia Voronova (Rus), efedrine en de Roemeense Florea en de Slowaak Korosak; 11. Sofia Bozhanova (Bul), atlete, amfetamine. Betrapt tijdens EK; 18: UCI neemt doping-reglement aan; 21: Mohammed Ashraf (Egy), basketbal, anabolica; 21: Bij OS in Los Angeles in 1984 zouden negen positieve gevallen onder tafel zijn verdwenen; 24: Ren Xin (Chi), zwemster, anabolica bij Goodwill Games St. Petersburg; 25: Valentin Belkevitsj (Rus), voetbal, middel onbekend; 27: Diane Modahl en Paul Edwards (Gbr), Paul Foster (Jam) atleten, Godson Sawah (Gha), bokser, vochtafdrijver; 28. Horace Dove-Edwin (Sierra Leone), atleet, stanozolol; 29: Jim Dan Corbett (Can), gewichtheffer, efedrine.
- *September* 4: IAAF maakt lijst met 28 namen officieel bekend, onder wie de Chinees Gangjun Hu, die derde werd in de marathon van Rotterdam. Hij werd betrapt op gebruik van efedrine; 5: Gianni Bugno (Ita), wielrenner, cafeïne 8: Jelena Lissak (Rus) atlete, stanozolol; 21: Spaanse wielrenner Olano, cafeïne; 23. Stephane Ziani (Fra), voetbal, salbutamol; 25. Colin McKenzie (Gbr), atleet, coproxamol.
- *Oktober* 7: Kadelee (Thai) voetballer, amfetamine 14. Qiaping Qu (Chi), atlete, anabole steroïden; 23. Mario van Baarle (Ned), wielrenner, middel onbekend; 27: José Touré (Fra), voetballer geeft dopegebruik toe in 1983.
- *November* 6: John Ngugi (Ken), atleet, vier jaar geschorst weigeren dopingcontrole 7: Arbitragecommissie IAAF stelt dopingzaak Erik de Bruin uit; 9: Javier Toledo (Chl), voetballer, cocaïne. Derde geval in Chili nadat eerder Luis Guarda (amfetamine) en Carlos Salinas (cocaïne) waren betrapt; 11: Waldemar Font Quintero en Manuel Mantilla (Cub), boksers, furosemide (vochtafdrijver) 14: Waldemar Kosinski (Pol), gewichtheffer, amfetamine; 16: Aihua Yang (Chi), zwemster, testosteron; 22: Olga Kovalenko, ex-turnster maakt bekend dat abortus als middel tot doping werd gebruikt in vroegere Sovjetunie; 24: Fabian Fernandez (Arg), voetbal, cocaïne; 25: Paul Merson (Eng), voetballer, cocaïne; 28: Bestuur Internationale Amateur Atletiek Federatie (IAAF) besluit positieve dopinggevallen bekend te maken na onderzoek a-monster. In het verleden pas na onderzoek b-monster. 30: Martin Bremer (Dui), atleet, testosteron.
- *December* 4: Elf Chinese sporters: Zeven zwemmers, één atlete, twee kanoërs, een wielrenster, testosteron 12: Frank McAvennie (Sch), voetballer, geeft gebruik cocaïne toe.

BONAIRE
AGENDA

Politie 8000
Brandweer 8222
Taxicentrale: 8845
Hospitaal: 8900
Bejaardentehuis: 8350
**Kidslijn (ma./di.
18.00-20.00 uur)** 7055

* * * * * * * * *

OPENBARE BIBLIOTHEEK
Openingstijden voor het publiek:
Kralendijk:
Ma. van 14.00-18.00 uur; di. t/m do. van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; vri. van 08.00-12.00/14.00-17.30 uur.
Rincon:
Do. van 14.00-18.00 uur en vri. van 14.00-17.30 uur.

* * * * * * * * *

POSTKANTOOR
(Openingstijden)
Zegelverkoop:
Kralendijk (tel.: 8508): ma. t/m do. van 07.30/12.00 13.30-17.00 uur; vri. van 07.30-12.00/13.30-16.00.
Rincon (tel.: 6214): ma. t/m vri. van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur.
Geldloket:
(Postwissels, Postspaarbank, Sigu-cheque en Giro Betaalkaart)
Kralendijk en Rincon: ma. t/m vri. van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur.

* * * * * * * * *

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel (tel. 8096).
Rotary: wo. 12.30 uur - Restaurant Jardín Tropical (Shopping Center La Terraza).

* * * * * * * * *

BRIDGECLUB UPS & DOWNS
Voor inlichtingen kan men terecht bij wedstrijdleider **F. de Wit (tel. 5398)**.

* * * * * * * * *

SLACHTHUIS LVV
(Tel. 4393)
Open van ma. t/m vri. van 06.00-14.30 uur. In verband met planning van te voren aantal slachtdieren bij keurmeester melden.

* * * * * * * * *

DIERENARTS
(Kaya Lagoen 24-A, Antriol)
Spreekuren ma., wo. en vri. van 13.30-14.30 uur; spreekuur te Rincon elke do. van 17.00-17.30 uur bij Hulpbestuurskantoor.
Voor **spoedgevallen** gelieve tel. 4255 te bellen.

STICHTING DIERENASIEL BONAIRE
Bonaire Animal Shelter Foundation
(Lagunweg 26. Tel. 4989)
Openingstijden ma. t/m za. van 08.00-12.00/15.00-17.00 uur.

* * * * * * * * *

KLACHTEN/BEZORGING:
Shon Ma Carolina, Blvd. J. Abraham 15, (tel. 8204; na 18.00 uur: 8342).

* * * * * * * * *

Klachten/bezorging: Shon Ma Carolina, Blvd. J.Abraham 15, tel 8204; na 18.00 uur: 8342.

Nieuwe hinderwet positieve stap op terrein Bonaireaans milieubeheer

KRALENDIJK — Binnenkort zal Milieubeheer uitgebreid worden met een onderdeel dat overlast voor anderen moet voorkomen. Het is de hinderwetverordening die onlangs in de eilandsraad van Bonaire is aangenomen. Voorlopig valt 'Milieubeheer' nog onder gedeputeerde Robbie Beukenboom. Er is echter sprake van, dat binnenkort gedeputeerde Willem verantwoordelijk zal zijn voor de sectie Milieubeheer.

Hoewel de hinderwet tamelijk uitgebreid is, zegt Beukenboom, dat de verordening in eerste instantie is bedoeld om bepaalde bedrijven aan banden te leggen, die door hun werkzaamheden een bepaalde (negatieve) invloed kunnen hebben op het milieu. Indien de bedrijven een vestigingsvergunning aanvragen zal daarin worden opgenomen aan welke regels het bedrijf zich zal moeten houden, welke de beperkingen zijn die worden opgelegd en hoe het bedrijf daaraan tegemoet denkt te komen.

Duidelijk is evenwel, dat de beperkingen die aan een bedrijf worden opgelegd, rechtstreeks te maken hebben, met de invloed die de vestiging heeft op het milieu. In een verordening Algemene Maatregelen zal het Bestuurscollege de procedure bepalen waarop een eventuele vergunning wordt verleend.

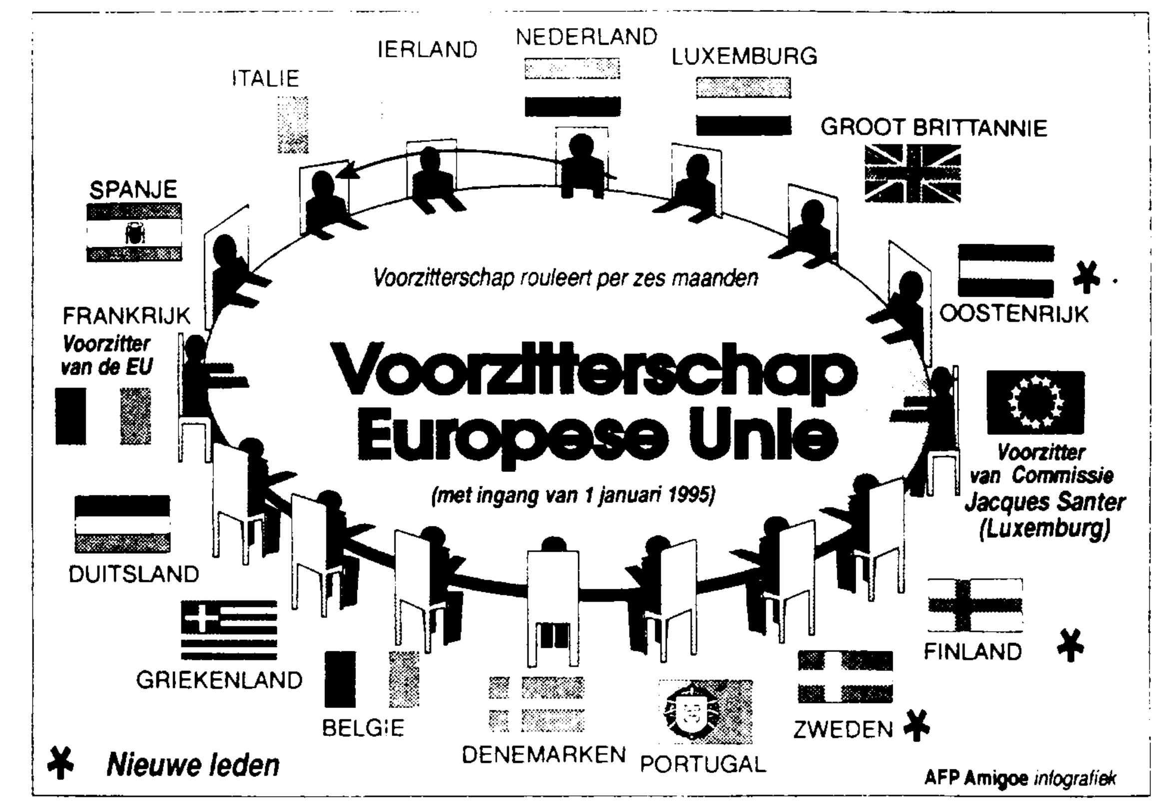
Volgens gedeputeerde Beukenboom is het niet uitgesloten, dat het Bestuurscollege enkele uitzonderingen zal maken op het aanvragen van een vergunning. Dat zal het geval zijn, wanneer de 'impact' van het bedrijf op het milieu niet groot is en de aanvrager bereid is zich aan bepaalde regels te houden. Zijn er echter bepaalde risico's verbonden aan de aanvraag voor een vergunning, dan wordt een extra financiële garantie vereist.

Als blijkt dat na het verlenen van de vergunning toch veranderingen in het bedrijf plaatsvinden, dan bestaat de mogelijkheid dat de eerder verleende vergunning vervalt en een nieuwe aangevraagd moet worden. Elke aanvraag voor een vergunning die betrekking heeft op de hinderwetverordening wordt gepubliceerd. Dat betekent dat de bevolking commentaar kan leveren op de aanvraag.

SANCTIES

Een hinderwet is slechts nuttig, wanneer de aanvrager zich aan de bepaling houdt. Gebeurt dat niet, dan kunnen er sancties genomen worden door de overheid. Daarnaast bestaat er dan ook nog een kans dat een dwangsom wordt opgelegd voor de tijd dat men niet voldoet aan de gestelde eisen. In het uiterste geval kan zelfs de vergunning worden ingetrokken. Uiteraard zal aan de eigenaar van een bedrijf exact worden uitgelegd wat in zijn geval de bepalingen zijn om het bedrijf te mogen vestigen. Dat is een garantie voor het milieu, maar ook een garantie voor de bevolking.

In het algemeen zullen de bepalingen in de hinderwet voor de verschillende reeds gevestigde bedrijven niet veel verschil maken met de reeds bekende eisen. Sommige bedrijven zullen echter hun zaken moeten aanpassen, maar daarvoor zal alle gelegenheid gegeven worden. Gedeputeerde Robbie Beukenbboom is er van overtuigd, dat de nieuwe hinderwet-verordening een zeer positieve stap is op het terrein van het milieubeheer.

Met ingang van1 januari wordt de Europese Unie uitgebreid tot vijftien leden; met ingang van diezelfde datum zal de Luxemburgse politicus Pierre Santer de leiding op zich nemen van de Europese commissie (ministerraad) en op diezelfde datum wordt Frankrijk de voorzitter van de Europese Unie. Om de zes maanden wordt dit voorzitterschap om de beurt overgenomen. Na Frankrijk zullen Spanje en Italie het voorzitterschap gaan waarnemen. Nu vormen zij met Frankrijk het zogenaamde trojka, het driemanschap dat bij bepaalde gebeurteniussen optreedt namens de EU..

Jan Mol: 'Welk profijt trekt Bonaire van overslag procedure'

KRALENDIJK — Afgelopen woensdag werd voor schepen en in het bijzonder tankers die olie naar of in de Verenigde Staten transporteren, het COFR verplicht. Dat is de afkorting voor Certificate of Financial Responsibility en is evenals de introductie van de 'double hull tankers' een direct gevolg en een van de eisen van OPA 90, de US Oil Protection Act 1990. Een COFR is het bewijs dat tankereigenaren die hun schepen olie laten vervoeren in en naar de VS ook inderdaad verzekerd zijn voor risico's van 'oil spills' en de gevolgen daarvan. Dat zegt mariendeskundige en ex-loods op Bonaire Jan Mol.

De verzekeringspremies voor een COFR zijn bijzonder hoog en voor zeer grote tankers zelfs astronomisch hoog. De reguliere verzekeraars van de aansprakelijkheden van scheepseigenaren, de P & I clubs (Protection & Indemity Insurers) hebben het afgelopen jaar overwogen of zij de bijzondere en eigenlijk ook wel hachelijke aansprakelijkheidsverzekering in hun pakket konden opnemen. Uiteindelijk is besloten dat niet te doen. Voor dat doel zijn nu 3 nieuwe assurantie-organisaties in het leven geroepen, namelijk de Shoreline Mutual, de OPA Club en de First Line. Deze financiële steunpunten zijn door de US Coast Guard erkend om een COFR te verstrekken volgens de daarbij behorende voorwaarden.

LAGERE PREMIE

Het gevolg van de hoge **premies verbonden aan een** COFR is dat het nu financieel aantrekkelijker is voor tankeigenaren om grote tankers — zonder COFR-verplichting — met ruwe olie bestemd voor de VS te laten lossen op de Caribische eilanden, om de olie dan later met kleinere tankers tegen een aanzienlijk lagere COFR door te sturen naar de eindbestemming in de VS.

Voor deze speciale overslag van olie bestemd voor de VS komen de diepwaterterminals van St. Eustatius, Curaçao en Bonaire in aanmerking. De grote schepen die hun olie lossen, bestemd voor de VS en afkomstig uit West-Europa, Afrika of het Midden-Oosten, zullen in aantal toenemen, als gevolg van de introductie van de COFR. Opslagcapaciteit voor deze olie is op de Nederlandse Antillen en bij voorbeeld in de Bahamas beschikbaar.

Tot nu toe was het Caribisch gebied echter een overslaggebied van vooràl Arabische olie, bestemd voor de VS. Dat kwam omdat de toegang tot de Amerikaanse havens voor grote schepen beperkt was. Vanaf 28 december 1994 is het verplichte COFR evenwel de voornaamste reden voor deze handelswijze. Zowel de terminal-operators op de desbetreffende Caribische eilanden als **de tankereigenaars hebben** financieel voordeel bij deze overslagprocedure. "Of de genoemde eilanden zelf ook het nodige profijt zullen trekken, zal de toekomst moeten leren", aldus mariendeskundige Jan Mol.

Minister Strauss: 'Krachten moeten verenigd worden'

KRALENDIJK — Terugblikkend op het afgelopen jaar, constateert minister Edith Strauss-Marsera enkele positieve en wat minder positieve momenten. Vooral het negatieve nieuws waarmee de gemeenschap enkele malen werd geconfronteerd, heeft volgens de minister schade veroorzaakt en de rust die algemeen heerste, weg genomen.

Ook herinnert minister Strauss zich de vele kritiek die is geuit. Kritiek op politici, op de politie, op het onderwijs, op leerkrachten, op het bedrijfsleven, op de kerk, op de jeugd en de ouders. Strauss gelooft wel dat de kritiek vaak gefundeerd was en zij gelooft dan ook dat dit kan dienen als basis tot een verbetering. Maar de Bonaireaanse minister is er echter stellig van overtuigd, dat iedereen ook rustig de hand in eigen boezem mag steken en zich afvragen, wat de persoonlijke bijdrage is geweest in het afgelopen jaar. Zij vraagt wat bij voorbeeld de persoonlijke bijdrage is geweest bij de sociale, fysieke en mentale opvoeding van de gemeenschap. Wat is er gedaan aan de verbetering van de wijken. Is er genoeg aandacht besteed aan de jeugd, aan hun ontspanning en aan het behoud van het natuurschoon?

Er blijven echter voor de minister veel vragen in de lucht hangen over een groot aantal situaties waarmee de bevolking in 1994 werd geconfronteerd. Een ervan is de vraag hoe het mogelijk is dat jongeren steeds weer in de greep raken van drugs- en alcoholverslaving. Ook ziet Edith Strauss het onderwijs steeds elke dag opnieuw weer achteruit gaan. Zij vraagt zich eveneens af, hoe het mogelijk is dat de gevangenis voornamelijk bewoond wordt door jongeren en dat 's avonds laat zoveel kinderen zonder begeleiding op straat te vinden zijn.

Wat doen wij eigenlijk voor onze bejaarden, voor onze gehandicapte medemens, aan de bewustmaking van ons volk en aan een beter niveau waarop wij het volk informeren?

"Vragen die het waard zijn om aan ons zelf te stellen. Misschien kunnen zij een bijdrage leveren aan onze wensen voor 1995", aldus minister Edith Strauss-Marsera. Van een ding is de minister evenwel overtuigd: voor een rustige en gezonde gemeenschap zullen de krachten verenigd moeten worden. "Laat het niet alleen bij die mooie woorden blijven die deze dagen gesproken worden. Laat er inhoud aan gegeven worden." Dat zegt minister van Ontwikkelingssamenwerking drs Edith Strauss-Marsera bij de jaarwisseling 1994/95.

Opleiding instituut reikt 28 certificaten uit in 1994

KRALENDIJK — In de loop van het jaar heeft de Fundashon Formashon pa Manan (Forma) verschillende subsidies ontvangen. Dat was onder andere het geval voor de avond-Havo, die gesubsidieerd werd door de overheid. Datzelfde deden de Landsoverheid en het Prins Bernhard Fonds, maar dan voor de cursus 'Politiek'. De Sede Antias-afdeling Bonaire stelde geld beschikbaar voor de cursussen openbaar vervoer, schilderen, winkelpersoneel en bijscholing voor snackhouders.

Vanuit Nederland werd hulp ontvangen uit een onbekende bron. Dat betrof hulpen leermiddelen voor Forma en ten slotte werd via Jena en Task Force een bijdrage geleverd voor de zich zelf bedruipende cursussen als basiskennis en praktijkdiploma boekhouden, een conversatie- en spellingscursus Papiaments.

Forma-directeur Toon Nicolaas constateert dat 1994 voor Forma een produktief jaar is geweest, waarin 10 cursussen werden gegeven. Daarvan waren er overigens al enkele in 1993 begonnen. In 1994 werden in het door Nicolaas genoemde produktieve jaar 28 certificaten uitgereikt. Dat waren er 10 voor de cursus Openbaar Vervoer, 4 voor de cursus schilderen, 4 voor de cursus spelling Papiaments en 10 voor de cursus bijscholing winkelpersoneel.

In juni van dit jaar slaagden 6 cursisten voor het examen basiskennis boekhouden. De examens werden afgenomen door de Nederlandse Associatie voor Praktijkexamens. Forma-directeur Toon Nicolaas wordt bijgestaan door stafmedewerkster R. Henar, een tijdelijke administratieve kracht A. Silberie, horeca-coördinator F. Goeloe en werkster J. Merenciana. In tegenstelling tot andere organisaties wordt het studiejaar van Forma niet afgesloten, zegt directeur Toon Nicolaas. Hij opent het studiejaar liever met een 'familyday' zegt hij.

Toerisme Bonaire afgelopen maand stabiel

KRALENDIJK — Vergeleken met vorig jaar november, is het aantal toeristen dat afgelopen maand Bonaire bezocht vrijwel stabiel gebleven. Dat geldt echter niet voor het aantal bezoekers. Opnieuw is dat gedaald met 33,40% van 500 bezoekers in november 1993 tot 333 bezoekers de afgelopen maand. Het aantal toeristen steeg van 4528 in november '93 tot 4707 in november '94. Dat is een verhoging van 3,95%.

Voor het eerst sinds lange tijd is de Amerikaanse stroom toeristen enigszins teruggelopen. De Amerikanen blijven nog steeds een voorname plaats innemen, maar het Europese toerisme is toch een (zeer goede) tweede.

MENSEN

Simba is 'Leeuwekoning'

Is het nu 'leeuwekoning' of 'leeuwenkoning'? De schrijfwijze van de Nederlandse naam van de Amerikaanse film **'The Lion King'** die momenteel in Nederland een groot succes is, schept verwarring. Op posters, in advertenties, op ander reclamemateriaal en in de dag- en weekbladen worden de twee namen door elkaar gehaald.

Ook *'Van Dale'* geeft geen uitsluitsel over het juiste gebruik van de meervoudsvorm. In het *'Groot woordenboek der Nederlandse taal'* krijgen de meeste samenstellingen met het woord leeuw geen 'n'. Slechts in één geval komt er een 'n' bij, namelijk in het woord 'leeuwentemmer', een temmer van leeuwen.

De firma die de film in Nederland uitbrengt, Buena Vista in Amsterdam, hanteert in alle publicaties het woord *'leeuwekoning'*. Voorlichter Wouter Rutten van het bedrijf heeft er een eenvoudige verklaring voor. Volgens hem wordt het kleine leeuwtje Simba niet een koning van alle leeuwen, maar een koning van alle dieren en is koning Simba 'toevallig' een leeuw. Er is dus, volgens deze opvatting, geen verhouding tussen het eerste woord leeuw en het tweede woord koning.

Isabel Conradus is geslaagd voor haar opleiding 'natuurkundig ingenieur'. De 29ste november ontving zij haar ingenieursbul aan de Technische Universiteit Delft. Isabel is een oud-leerlinge van het Colegio Arubano.

Als de klok twaalf slaat, hoe exact is de tijd dan?

De klok slaat twaalf. We heffen het glas en wensen elkaar geluk in het nieuwe jaar. Tegelijkertijd spat het vuurwerk knallend uiteen en verlichten vuurpijlen de nachtelijke hemel met kleurrijke fonteinen. Maar hoe **exact** is het tijdstip dat Oud en Nieuw van elkaar scheidt?

Sinds 1961 tracht het bureau *Internationale de l' Heure* in Parijs met behulp van een groot aantal atoomklokken, die over de gehele wereld verspreid staan, de tijd precies in de gaten te houden. Toch vertonen deze cesiumklokken afwijkingen, hoe gering ook. De tijdmeters doen hun best de klokken in de pas te laten lopen met de omwentelingen van de aarde en de omloop om de zon.

Af en toe doet het instituut in Parijs er een seconde bij of laat er een vallen. Meestal gebeurt dat op 1 januari. Deze nieuwjaarsdag blijft een correctie achterwege, zo deelde het Van Swinden Laboratorium van het Nederlands Meetinstituut in Delft desgevraagd mee. Op 1 juli van dit jaar zijn de atoomklokken al met een seconde bijgesteld.

Fysici van de Technische Universiteit in Eindhoven zien echter mogelijkheden een atoomklok te maken die veel nauwkeuriger is dan de huidige cesiumklok.

Om een grotere nauwkeurigheid te verkrijgen, is het nodig atomen langzamer te laten bewegen. De Eindhovense onderzoekers denken aan de bouw van een atomaire *fontein*, waarin de atomen met een snelheid van ongeveer twee meter per seconde omhooggeschoten worden. Daarna vallen ze, net als water in een fontein, weer naar beneden.

In de fontein zullen de atomen met elkaar in botsing komen, waardoor de nauwkeurigheid wordt beperkt. Dit kan worden verholpen door de bewegingen van de atomen met *laserlicht* te beïnvloeden. Daarbij neemt de snelheid van de atomen en de temperatuur af.

Ondanks het vooruitzicht de tijd nog nauwkeuriger te meten dan nu mogelijk is, blijft de vraag of de dagen altijd even lang zijn. Dr R. Stephenson van de Durham Universiteit in Engeland stelt vast dat de dagen in de afgelopen 2500 jaar gestadig *langer* worden. Een uitvoerige studie naar allerlei astronomische beschrijvingen in de oudheid laat volgens hen zien dat er schommelingen optreden in de duur van de dag met vier milliseconde.

Deze zijn voornamelijk het gevolg van de elektromagnetische interactie tussen het vloeibare binnenste van de aarde en de aardkorst. Ook de ijsvorming en de veranderingen in de waterspiegel van de wereldzeeën hebben invloed op de wisselende duur van de dag.

Maar uiteindelijk neemt de lengte van de dag toe. Dit komt omdat de aarde langzaam aan het *uittollen* is. Miljarden jaren geleden draaide de planeet sneller om zijn as dan nu het geval is.

'Onwettige' seks

Toen **islamitische geestelijken** een 'rechtbank' opzetten in haar dorp, hoopte Saher Banu dat zij de man zou veroordelen die ervan was beschuldigd haar dochter te hebben verkracht. Maar in plaats van de jonge buurman veroordeelden de dertien priesters haar dochter tot *tachtig stokslagen* wegens onwettige seksuele omgang.

Een rechtbank als deze heeft weliswaar geen wettelijke status, maar de vonnissen worden wel uitgevoerd. Fundamentalisten opereren steeds zelfverzekerder in *Bangladesj*, waar negentig procent van de bevolking moslim is. De plaatselijke imams baseren zich op een eigen interpretatie van de aloude islamitische wet - de *sharia*. In afgelegen dorpen, waar de meeste mensen niet kunnen lezen en schrijven, hebben moslimgeestelijken veel meer te vertellen dan de politie of de reguliere rechtbank.

AMIGOE
FAXNUMMERS:
Redactie:
674744
Advertentie:
674524

'Pai' Abraham en 'Mem' Julietta Isenia vierden donderdag in Landhuis Pannekoek het heugelijke feit dat zij zestig jaar geleden met elkaar in het huwelijk traden. Op de foto het gelukkige diamanten paar, dat nog vele jarensamen in gezondheid wordt toegewenst.

Russische wodka goedkoper

Vlak voor het nieuwe jaar dat in **Rusland** vanouds flink met wodka wordt ingewijd, heeft de regering in Moskou de *accijnzen* op Russische alcohol verlaagd om de eigen industrie te beschermen tegen de concurrentie van goedkope import.

De accijns werd donderdag met 5 procent verlaagd tot 80 procent voor wodka en tot 75 procent voor andere alcoholische dranken. Volgens het persbureau Itar-Tass zullen de Russische producenten daardoor hun *winst* kunnen opkrikken en zal de prijs van wodka omlaag gaan. Een fles Russische wodka zou wel eens tot 30 procent goedkoper kunnen worden, aldus wodka-producenten.

De vraag is of de industrie, die hengelde naar een accijnsverlaging van 15 procent, daarmee tevreden is. Het ministerie van Financiën was echter bang dat het verlies aan inkomsten voor de Staat niet zal worden goedgemaakt door de hogere verkopen.

De goedkope *concurrentie* komt onder andere uit Nederland. Merken als Royal, Super Wodka en Czar Peter doen het goed, ook al zou de smaak te wensen over laten. Maar ook duurdere wodka's van naam zoals de Amerikaanse Smirnoff en de Zweedse Absolut verkopen uitstekend onder de nieuwe rijken in Rusland.

'Moordcomputer' voor politie

Binnen het Nederlandse **politie-apparaat** wordt gezocht naar een computersysteem dat gegevens over misdaden aan elkaar kan koppelen. De Centrale Recherche Informatiedienst CRI is zich al enige tijd op de internationale markt aan het oriënteren om te kijken of er een databank bestaat die daartoe in staat is. Vooral systemen in de *Verenigde Staten* lijken aan de verwachting te voldoen.

Intussen heeft het regiokorps Haaglanden zelf een initiatief genomen. C. Roos van dit korps heeft een databank opgezet, waarin hij alle *moorden* wil opslaan. Roos werkt bij het onderdeel Operationele Informatie. Momenteel beschikken alle korpsen over dit soort gegevens, maar ze worden nergens aan elkaar gekoppeld. Roos' systeem kan, als alle korpsen hun informatie aanleveren, in principe landelijk verbanden leggen tussen delicten of personen die ooit die delicten pleegden.

Beslag op schildpadden

De Algemene Inspectiedienst (AID) heeft deze week op Schiphol 24 Afrikaanse **sporenschildpadden** in beslag genomen. De dieren waren in kisten geperst en de juiste papieren ontbraken. Bij aankomst in reptielen-zoo *Iguana* in Vlissingen bleken de schildpadden mager en uitgedroogd.

Sommigen wogen nog maar een derde van het normale gewicht. Een dier was bij aankomst in Vlissingen overleden, drie verkeren in kritieke toestand. Onder de schildpadden zijn ook hoogzwangere vrouwtjes. Volgens beheerder A. Bom van Iguana heeft een van de vrouwtjesschildpadden door de *stress* een mismaakt ei gelegd.

De Afrikaanse sporenschildpad ('geochelone sulcata') is de grootste Afrikaanse landschildpad met een schildlengte tot 75 centimeter en een gewicht tot 120 kilo. In Iguana kunnen de dieren onder de juiste klimatologische omstandigheden tot rust komen en herstellen van de rampzalige reis. De rechter beslist wat er met de dieren gaat gebeuren. De eigenaar van de lading is niet bekend.

Meldpunt rk-kerk

De **rooms-katholieke kerk** in Nederland gaat een landelijk meldpunt instellen voor mensen die slachtoffer **zijn van seksueel misbruik** in *pastorale* relaties. Het meldpunt zal naast pastorale eventueel ook juridische begeleiding regelen. Al eerder besloten de gereformeerde kerken in Nederland seksueel misbruik systematisch aan te pakken.

Bonanza wordt film

Lorne Green (pa Cartwright), **Dan Blocker** (Hoss) en **Michael Landon** (little Joe) kunnen het niet meer meemaken. Maar het publiek dat is opgegroeid met de westernserie 'Bonanza' kan uitkijken naar de bioscoopfilm die over de familie Cartwright wordt gemaakt.

Universal Pictures en de omroep NBC steken er heel wat geld in. Scenarioschrijvers Jeff Price en Peter Seaman hebben de opdracht gekregen van de oude verhalen een spannende speelfilm te maken. 'Bonanza' was, meldt het blad *Variety*, in 1959 de eerste tv-serie die in kleur **werd uitgezonden.** De bedoeling was dat de kijkers zouden worden geprikkeld kleuren tv's te kopen. Veertien jaar en 430 afleveringen later was de zwart-wit-televisie inderdaad op haar retour.

Mensenberichten per fax?
Aruba: 22368
Curaçao: 674744

Operatiesimulator voor chirurgen

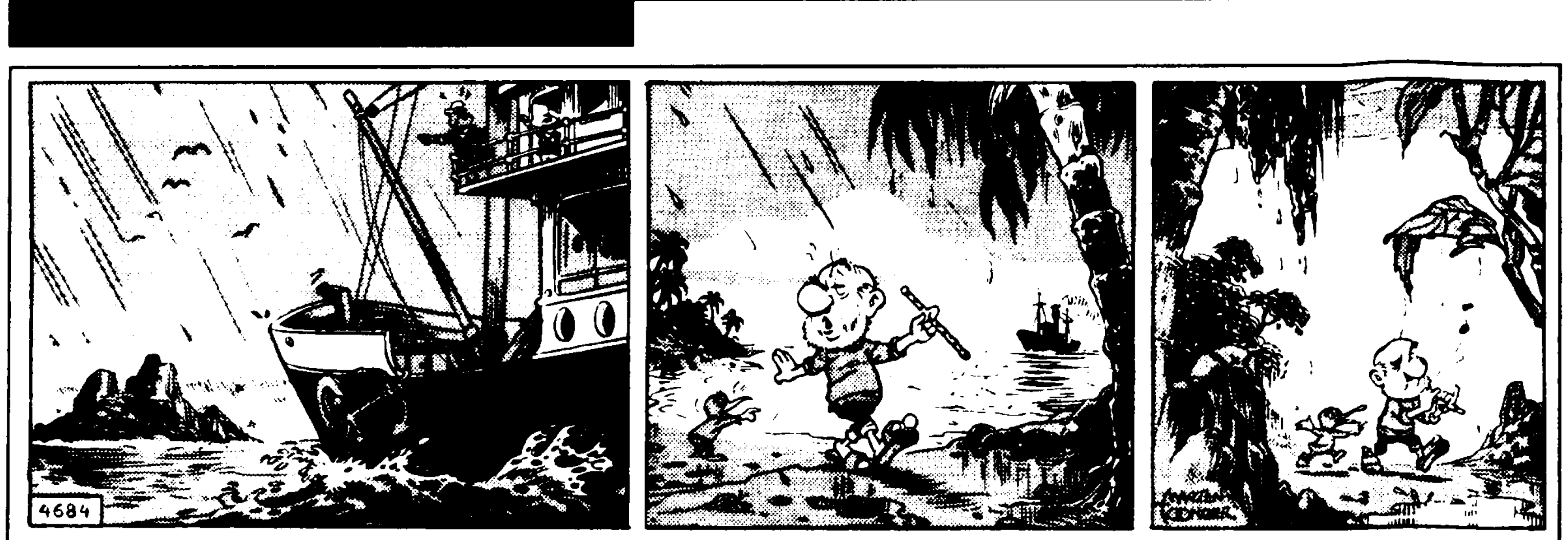
Leren vliegen in een **vliegtuigsimulator** is al heel gewoon. Het TU-Delftblad Integraal meldt dat op de universiteit nu ook de software is ontwikkeld voor een zogeheten *operatiesimulator*. Een aankomend chirurg kan voortaan via de computer het opereren onder de knie krijgen.

De software is ontwikkeld door de faculteit Lucht- en Ruimtevaarttechniek in samenwerking met het Academisch Ziekenhuis in Rotterdam. Deze laatste wil het computerpakket introduceren in haar opleiding voor chirurgen.

Het grote voordeel dat de computer biedt, is het *driedimensionale* beeld. Tot nu toe werd een beginnend chirurg wegwijs gemaakt in het menselijk lichaam via atlassen, dunne plakjes weefsel en het openen van kadavers. Nu kan hij met een computer een zogenaamde 'vliegtocht' door het lichaam uitvoeren.

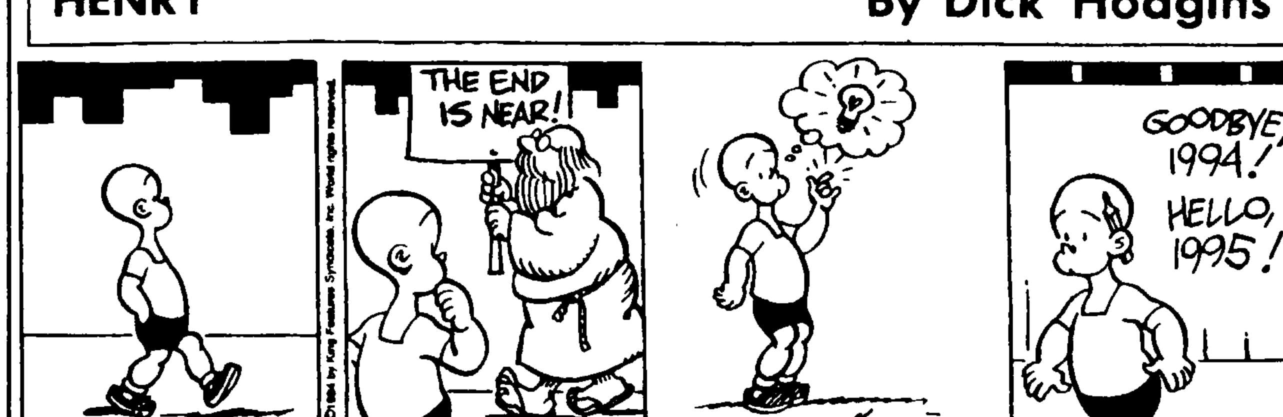
Niet alleen een aankomend chirurg kan baat hebben bij dit programma, maar ook de gevestigden. Zij kunnen hiermee in de toekomst *nieuwe operatietechnieken* uitproberen. De computer kan namelijk steeds aangeven wat de mogelijke gevolgen zijn van bepaalde ingrepen in het lichaam.

Tom Poes en de Tijwisselaar

4684 - De *Albatros* naderde bij het passeren het eiland tamelijk dicht en de gezagvoerder sloeg dit niet zonder zorgen gade.
"Een slechte plek", sprak hij. "De kust ligt hier vol zandbanken."
"Ja, kapitein", gaf de stuurman toe. "Maar we treffen het. Het begint hoog water te worden zodat we er weinig last van zullen hebben."
De ander gromde iets en trok zich terug om zijn zeekaart te raadplegen.
Intussen keek Kobbe Kobbema vol verlangen naar het naderende vaartuig.
"Het is mogelijk, dat er lui met zachte hersens op zitten", zei hij, "maar ik zou best eens zo iemand willen zien. Kan je het schip niet laten stoppen, Oene?"
"Alles kan", verklaarde zijn leermeester. "Maar het is te gevaarlijk. We hebben het trouwens veel te druk; de regen is bijna afgelopen en nu moeten we voor de spreiding van het vocht zorgen. Kom, Kobbe, let op!"
Met deze woorden trok hij een bamboefluit uit zijn zak en begon daar eentonig op te blazen, terwijl hij met slepende passen langs de planten liep die het strand begrensden.
"Kijk", sprak hij, "nu gaat het vocht in de bodem trekken. Een lage toon zuigt het water neer, zodat het bij de wortels kan komen, zie je wel?"
"Wat knap, Oene", mompelde de leerling afwezig. "Maar hoe kan je een schip laten stoppen? Niet, dat je het gaat doen, natuurlijk. Maar stel nu eens? Hoe zou je dat dan doen, Oene?"

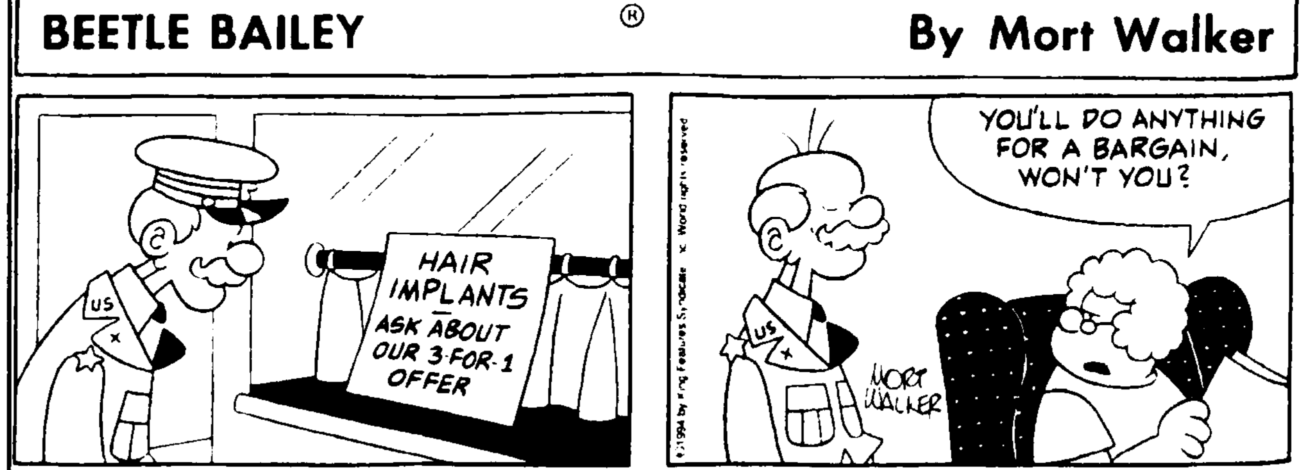
HENRY ® By Dick Hodgins

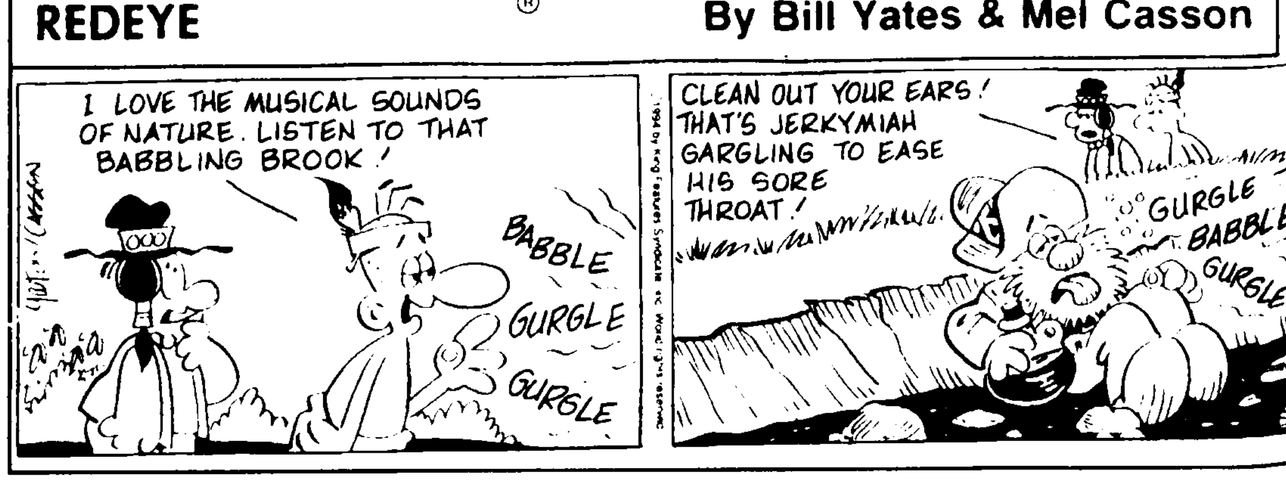
BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

CURAÇAO AGENDA

ARTSEN

VERENIGING VAN TANDARTSEN

Dienstdoende arts (31 dec.-1 jan.) van 12.00-13.00 uur: **R. Boskaljon, Sta. Rosaweg 28.** Tel.: 370285. Voor spoedgevallen 615721

GENEESKUNDIGE DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST

31 december 1994 vanaf 07.00 uur tot 2 januari 1995 om 07.00 uur:
Dokter Ten Holt-Suiters, Spreekkamer: Sta. Rosa. Tel.: 671101; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur, spoedgevallen tel.: 680991 b.g.g. 689266 of 689337
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Ten Holt-Suiters, Braakman, Doran, Guerrero-Bakmeyer, Ayubi en Braam)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST

30 december 1994 vanaf 17.00 uur tot 31 december 1994 om 07.00 uur:
Dokter Davelaar, Spreekkamer: Seru Fortuna. Tel.: 684122 of 689312; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 617142 b.g.g. 689266 of 689337.**
1 januari 1995 vanaf 00.00 uur tot 2 januari 1995 om 07.00 uur:
Dokter Elhage, Spreekkamer: Seru Fortuna. Tel.: 684122 of 689312; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 673643 b.g.g. 689266 of 689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo, Roose, Braakman-Bonder, De Rouw-Picus, Davelaar, Elhage, Pablo, Nivillac, Rosales-Concession en De Vos)

DERDE DISTRICT BANDABAO

1994 vanaf 17.00 uur tot 1994 om 07.00 uur:
Dokter Sommer, Gezondheidscentrum Barber. Tel.: 641658 of 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 648930 b.g.g. 689266 of 689337.**
1 januari 1995 vanaf 00.00 uur tot 2 januari 1995 om 07.00 uur:
Dokter Tweed, Gezondheidscentrum Barber. Tel.: 641658 of 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 686294 b.g.g. 689266 of 689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius en Tweed).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in *spoedgevallen* de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING 'PRINSES MARGRIET'

Santa Maria 17, tel. 682344/682947, 682412/682574. Kantooruren: 07.00-16.30 uur.
Wachtzuster na 17.00 uur tel. 603661.
Telefonisch spreekuur in ieder wijkgebouw dagelijks van **08.00-08.30/14.30-15.00 uur**

- Huize Halman Otrobanda: tel. 628288; spreekuur: wo. van 09.00-11.00 uur.
- Sta. Maria 17: tel. 682344; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Bonam: tel. 371865; spreekuur: di. van 09.00-11.00 uur. **Sokudi: tel. 367824.**
- Sentro Mediko Montagne Abao: tel. 673711; spreekuur: wo. van 09.00-11.00 uur.
- Kaya Fensu 9 (Koraal Specht): tel. 618577; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Suffisant: tel. 687707; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Sta. Rosa: tel. 671628; spreekuur: di. van 09.00-11.00 uur.
- **Inloopspreekuur** voor zuigelingen en kleuterzorg: vr. van 08.00-10.00 uur. Hoek Vondel-/Nilda Pintostraat; tel. 373582.

AMIGOE
Colofon

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
telefoon (10 lijnen): 672000
Scherpenheuvel z/n of postbus 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
ABN-Amrobank rek. nr.: 11-07-313
Maduro & Curiel's Bank rek. nr.: 874.825.10

Directie:
fax: 674084
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding
Sheila Rhodes (secretaresse)

Redactie:
fax: 674744
hoofdredacteur N. Hendrikse
chef lokale redactie Hennie Harinck

overige leden redactie:
Theo Dol
Toon van Dongen,
Marjo Nederlof,
Marius Noort
Bart Pasman,
Ronnie Rens jr.,
Sonia Tjin-Kon-Fat
Lulu Jimenez (secretariaat),
Solange Isselt (opmaak)
Ronny Smiet (fotograaf)

Advertentie -afdeling
fax: 674524
acquisitie: Viola Bernardus en Jolène Hollander
aanname advertenties: maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 uur binnen zijn.

Correspondenten:
Bonaire: Hubert Linkels - tel. 07-8627
Nederland: Jeannette van Ditzhuijzen

Persagentschappen: ANP en AFP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers. Foto's: AFP

Drukkerij: Rotaprint nv.

Distributie/abonnementen:
Districo nv. tel: 370503, 370504, fax: 370304
Losse nummers 60 cent
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen NAf 16,= p/m.
Aruba: NAf 17,= p/m.
Nederland: NAf. 81,15 p/m (luchtpost) of NAf. 28,– p/m (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

STICHTING NEUTRALE WIJKVERPLEGING

Kantoor Gosieweg 15. Tel. 692231/692232. open van 07.00-17.00 uur.
Kantoor Bandabou: Silberie Kavel 16; open van 08.00-16.00 uur. Tel. 649422.
Wachtbroeder vanaf 30 december 1994 17.00 uur t/m 6 januari 1995 07.00 uur tel. 693291 of page 310-1179.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU

Fontein 35, tel. 648077/648387; open van ma. t/m vr. van 07.00-17.00 uur. **Wachtzuster** tel. 649258 of 601760.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO

Schottegatweg Noord 43. Tel. 691838/692510. Fax: 691683; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: elke do. van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: elke di. van 12.30-14.45 uur.

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
ZATERDAG 31
Otrobanda: Gosie, Gosieweg 90-A. Tel.: 379744.
Punda: Brievengat, Corriweg 32. Tel.: 379098/379567.
ZONDAG 1
Otrobanda: De Savaan, De Savaan 109-A. Tel.: 697770.
Punda: Mampuritu, Sta. Rosaweg 329 Tel.: 674475/674750.

DIVERSEN

BELANGRIJKE NUMMERS (voor noodgevallen)

Ambulance:	**112**
Politie:	**114**
Brandweer:	**114**
Hospitaal:	**624900**
Aidslijn:	**128**
Kodela:	**135**
Artsendienst Bandabou:	**641658**
SOS-lijn (psych. hulp):	127
RCC (nood op zee):	637911
Dierenasiel:	**654300**
Dierenartsdienst:	**614000**
Thorax Centrum:	**685917**
Med. Centrum Blaauw: (24 uur bereikbaar)	**695505/ 695547**

VERLOF BEGRAFENIS

(afgifte van 10.00-14.00 uur)
zaterdag 31 december:
H. Andrade, Schelpwijk Kaya B-9.
zondag 1 januari:
S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.

STICHTING VERANTWOORD OUDERSCHAP
(Fundashon Famia Planea)

Assistentie geboorteregeling:
Kliniek Bitterstraat 1-A (tel. 611323): dagelijks open van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; dokter aanwezig op ma. en vr. van 14.00-16.00; di. t/m do. van 08.00-11.00 uur.
Kliniek Kas Chikitu (zuigelingenconsultatiebureau): open op wo. van 13.00-15.00 uur

KERKDIENSTEN

OUDEJAARSAVOND

BRIEVENGAT: 23.00 uur; 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA: 22.00 uur; 09.00 en 19.00 uur.
COROMOTO: 23.45 uur; 08.00, 11.00 (Spaans), 17.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER: 20.00 uur; 09.00 uur.
JANDORET: 19.00 uur; 10.00 en 19.00 uur.
BOCA SAMI: zon.: 08.00 uur.
STEENRIJK: 23.00 uur; 08.00, 10.00 en 18.00 uur.
KORAAL SPECHT: 23.00 uur; 18.00 uur.
JANWE: 22.30 uur; 12.00 en 19.00 uur.
MONTAÑA: 22.30 en 24.00 uur; 09.30 uur.
SERU GRANDI: zon.: 10.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Anna: 23.00; 09.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: 23.00 uur; 09.00, 11.00 uur (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI: 23.00 uur; 09.00 en 19.00 uur.
SANTA ROSA: 23.00 uur; 09.00 uur.
SANTA MARIA: 23.00 uur; 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
TERRA CORRA: 22.00 uur; 09.00 en 18.00 uur.
SOTO: 23.30 uur; 17.00 uur.
WESTPUNT: 22.30; 08.30 uur.
LAGOEN: 19.00 uur;
WILLIBRORDUS: 09.00 uur; 10.00 uur.
SUFFISANT: 22.30 uur; 09.00 uur.
WISHI: 17.30 en 18.30 uur; 09.00 en 18.00 uur.
ZUID-BONAM: 23.00 uur; 09.00 en 17.30 uur.
SERU FORTUNA: 21.00 uur; 10.30 uur.
MONASTERIO 'MAMA DI DIOS' (Scherpenheuvel 3): 22.00 uuer; 10.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

Redactie: 674744

GEREFORMEERDE KERK

Groot Kwartier (Arowakenweg 28): 10.00 uur gezamenlijke dienst (Pap./Ned.).

VERENIGDE PROTESTANTSE GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church (Oranjestraat 111): **31 dec.:** Rev. O.G. Haasnoot; **1 jan.:** 09.30 uur (H.C.) Rev. O.G. Haasnoot.
Fortkerk (Fort Amsterdam): **31 dec.:** ds. N. de Reus; **1 jan.:** 10.00 uur (H.A.) ds. N. de Reus.
Emmakerk (Rio Canario): **31 dec.: 19.30 uur ds. P. v/d Waal; 1 jan.:** 10.30 uur (H.A.) ds. P. v/d Waal.

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA

zo. om 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n. (tel.: 681922).

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK

zo. om 16.00 uur - Kaya G Mahuma 439.

BAKHUIS MINISTRIES

z. om 10.00 uur dienst - Landhuis Mount Pleasant.
****

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)

ZATERDAG: 17.00 Telefiesta met tante Irma; 18.00 Tempu pa Dios: protestantse gemeente; 18.03 Danger Bay; 18.30 Disney Night of Magic; 20.00 Telenotisia; 20.30 Eindejaarstoespraak minister-president Miguel Pourier; 21.00 Cocktail Turístiko (presentator Captain Sterling); 22.00 Sperando Tiru ku TeleCuraçao.

ZONDAG: 06.00 Live uitzending trekking Landsloterij; 09.00 Sala di Konsierto; 10.00 Sena di Señor; 10.45 48 Hours; 11.15 Zorro; 12.00 Guia di Deporte (presentator Rein Persaud); 14.00 Samenvatting Studio Sport; 15.15 Clarence, the Cross-Eyed Lion; 16.15 Man drechi di Dios; 17.00 Variedat Musikal; 18.00 Di Bishita Ku.....; 18.30 Variedat Musikal; 19.00 Tele-Suerte; 20.00 Telenotisia/ Samenvatting Tras di Notisia; 21.20 Rikesa Universal (presentator Mavis Albertina); 22.00 Touched by An Angel; 24.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

TV-11 (kanaal 11)

ZATERDAG: 16.00 Cartoons; 18.00 On Pits Road; 18.30 Motorweek; 19.00 Europa Semanal; 19.30 Pacho Chittick den Farandula; 20.00 Lo Mejor de Lo Mejor; 21.00 The Extraordinary; 22.00 Sine den bo Kas; 23.30 Prime News.

ZONDAG: 16.00 Cartoons; 18.00 Wrestling; 19.30 Revista di Djadumingu; 21.30 Ku Bista Riba (presentator Reyna Joe); 22.00 Caché (presentator Minerva Hieroms); 22.30 Super Sport Follies; 22.00 Sine den bo Kas, 23.30 Prime News.

TELEARUBA (kanaal 13)

ZATERDAG: 12.00 Cartoons; 13.00 Captain Planet; 13.23 Made by Hand; 13.35 Ghostbusters; 14.00 Scooby Doo; 14.23 Heatcliff & Marmaduke; 14.46 Rudolph's Shiny New Year; 15.31 Sesame Street: A Monster New Year's Eve; 16.27 National Geographic; 17.25 The Beauty and the Beast; 18.15 Square One; 18.43 Ghostwriter; 19.11 Special: Musical; 20.00 Nos cu Nos; 21.00 Special: Fin di Anaja cu TeleAruba; 22.15 Toespraak ministers; 22.45 Toespraak gouverneur Olindo Koolman; 23:00 Sluiting met dandé.

ZONDAG: 16.00 Cartoons; 16.30 Studio Sport; 17.50 Movie: First Texan; 19.12 Saint The Gospel Music; 20.12 Movie: With Savage Intent; 21.45 Musical; 22.0 Show-time; 23.00 CNN News; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

CINE (kanaal 83)

ZATERDAG: 18.15 Hot Shots! Part Deux; 20.00 All I Want for Christmas, 21.45 Fatal Memories; 23.30 Jumpin' Jack.

ZONDAG: 19.00 Sandlot; 21.00 Boomerang; 23.00 Deadly Game;

TBS (kanaal 89)

ZATERDAG: 19.05 WCW Saturday Night; 21.05 Movie: National Lampoon's Animal House; 23.20 Movie: Blues Brothers.

ZONDAG: 19.05 WCW Main event Wrestling; 20.00 Movie: Sins of the Past; 22.00 National Geographic Explorer.

ABC (kanaal 77)

ZATERDAG: 17.00 NFL Football; 20.00 News; 20.30 NY Views; 21.00 Movie; 23.00 Commish.

ZONDAG: 19.00 News; 19.30 ABC News; 20.00 Homew Videos; 20.30 On Our Own; 21.00 Lois & Clark; 22.00 Movie.

CBS (kanaal 75)

ZATERDAG: 19.00 News; 19.30 CBS News; 20.00 Extra; 21.00 Dr. Quinn, Medicine Woman; 22.00 5 Buchanas; 22.30 Hearts Afire; 23.00 Walker, Texas Ranger.

ZONDAG: 19.00 News; 19.30 CBS News; 20.00 60 Minutes; 21.00 Murder, She Wrote; 22.00 Movie: A Father for Charlie.

NBC (kanaal 85)

ZATERDAG: 19.00 News; 19.30 NBC News; 20.00 Crusaders; 21.00 King Orange Jamboree Parade; 22.00 Sweet Justice; 23.00 Sisters

ZONDAG: 19.00 News; 19.30 NBC News; 20.00 Earth 2; 21.00 College Football.

AE (kanaal 73)

ZATERDAG: 18.00 Killers; 20.00 Home Again; 20.30 Home Again; 21.00 Here's Looking at You Warner Bros! 23.00 Comedy on the Road.

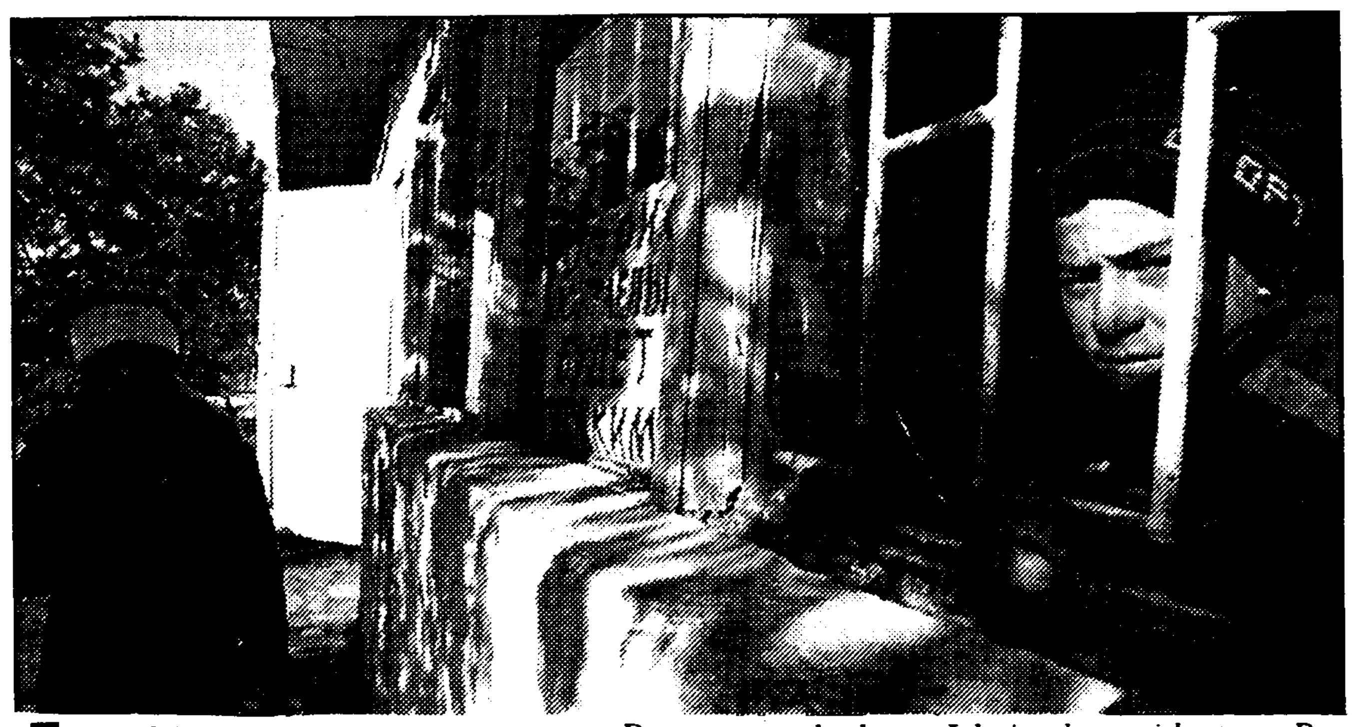
ZONDAG: 19.00 In Search Off; 19.30 In Search Off; 20.00 Ancient Mysteries; 21.00 Movie: Ocean's Eleven, 23.30 American Justice.

LIFE (kanaal 91)

ZATERDAG: 18.00 Movie: Two of a Kind; 20.00 Movie: Heavenly Kid; 22.00 Movie: If the Shoe Fits.

ZONDAG: 19.00 Movie: Jonathan: The Boy Nobody Wanted; 21.00 Movie: Little Girl Lost; 23.00 Commish.

Tsjetsjenen gevlucht naar Dagestan

■ *KHASAVJOERT - Een Tsjetsjeense jongen kijkt uit het raam van een registratiebureau voor vluchtelingen in de buurtstaat Dagestan. Duizenden Tsjetsjenen zijn onder meer naar Dagestan gevlucht maar ook naar andere omliggende republieken wegens de oorlogstoestand in hun land. Op de foto ziet men ook een 'boodschap' aan Boris Jeltsin, de president van Rusland: Je zult een slechte roes overhouden aan dit avontuur'. Bedoeld wordt het Tsjetsjeense avontuur.* (AFP-satellietfoto)

Strijd duurt nog steeds voort rond hoofdstad

Tsjetsjenië: Eco-ramp dreigt met bombarderen raffinaderij

GROZNY/MOSKOU - Tsjetsjenië en de buurrepubliek Ingoesjië hebben vrijdag gewaarschuwd dat de brand in de grote raffinaderij ten zuidwesten van Grozny een ecologische ramp in de Kaukasus kan veroorzaken. In de raffinaderij Aslanbek Charipov, die een dag eerder al was getroffen door een Russisch bombardement, deed zich vrijdag opnieuw een reusachtige ontploffing voor.

Boven de Tsjetsjeense hoofdstad hangt een oranje gloed en zijn grote rookkolommen te zien. Een functionaris van het Tsjetsjeense ministerie van Buitenlandse Zaken zei dat er bij de installatie vijfduizend ton ammoniak ligt opgeslagen. "Op elk moment kan de brand zich in die richting uitbreiden, wat een milieuramp kan betekenen voor de hele noordelijke Kaukasus."

Een Russische woordvoerder zei aanvankelijk niet te kunnen bevestigen dat de olie-installatie in brand staat. Mocht dat wel het geval zijn dan forceren Russische troepen wellicht een doorbraak om de brand te blussen, zei hij. In de reusachtige raffinaderij werd voorheen een groot deel van de olie verwerkt uit de olievelden van de voormalige Sovjet-Unie bij de Kaspische Zee.

GROZNY

Rond de hoofdstad wordt nog altijd gevochten. Tijdens de nacht probeerden Tsjetsjeense eenheden de worggreep van de Russische troepen rond Grozny te doorbreken. Beide pogingen werden verhinderd. Een Russische voorlichter deelde vrijdag mee dat Grozny tijdens de nacht niet is gebombardeerd, zoals president Jeltsin had bevolen. Wel zouden er lichtfakkels zijn afgeworpen. Een Westerse verslaggever ontkende dat en zei dat er wel degelijk bommen waren gevallen.

In het Russische offensief in de afvallige republiek lijkt vooralsnog niet veel schot te zitten. Maar verovering van de hoofdstad **Grozny blijft** het doel van de bijna drie weken oude aanval van het Russische leger tegen de strijders van president Doedajev, zei minister van Justitie Gratsjov donderdag.

Na dodelijk verkeersongeval met Italiaanse:

Rassenhaat steekt kop op in badplaats Italië

TORVAIANICA - Torvaianica, een Italiaanse badplaats ten zuiden van Rome, is de afgelopen dagen het toneel geweest van drie aanslagen op personen uit Noord-Afrika. Aanleiding tot dit geweld vormt de dood van een Italiaans meisje, zo is vrijdag van de politie vernomen.

De vijftienjarige Sara Folino stond dinsdagavond laat op haar vader te wachten bij een café, toen een auto met twee Marokkanen erin haar per ongeluk omver reed. Ze was op slag dood. De politie was net op tijd om te verhinderen dat de Marokkanen werden gelyncht. Zij zitten in voorarrest op beschuldiging van dood door schuld.

Sinds het drama is de jeugd van Torvaianica in alle staten. Zij is ervan overtuigd dat de Marokkanen Sara met opzet hebben doodgereden. Ongeveer duizend immigranten uit Noord-Afrika wonen onder precaire omstandigheden deze betonstad die zich enkele kilometers langs de zee uitstrekt. Veel van hen verkopen 's zomers ijsco's en versnaperingen op het strand. De inheemse bewoners verdenken hen er ook van dat ze drugs verhandelen.

Drie immigranten zijn lukraak aangevallen. Een is met messteken toegetakeld, de andere is in elkaar geslagen en de derde, die in zijn auto lag te slapen, liep schotwonden op. De patrouilles van de politie zijn opgevoerd en de immigranten houden zich schuil in hun schamele woningen.

Jongelui schrokken, via alle televisiestations geinterviewd, niet terug voor het slaken van racistische kreten. Ook uitten ze ernstige bedreigingen aan het adres van de 'negers' en de mensen uit Noord-Afrika. Ze zeiden bereid te zijn hen uit Torvaianica te verjagen.

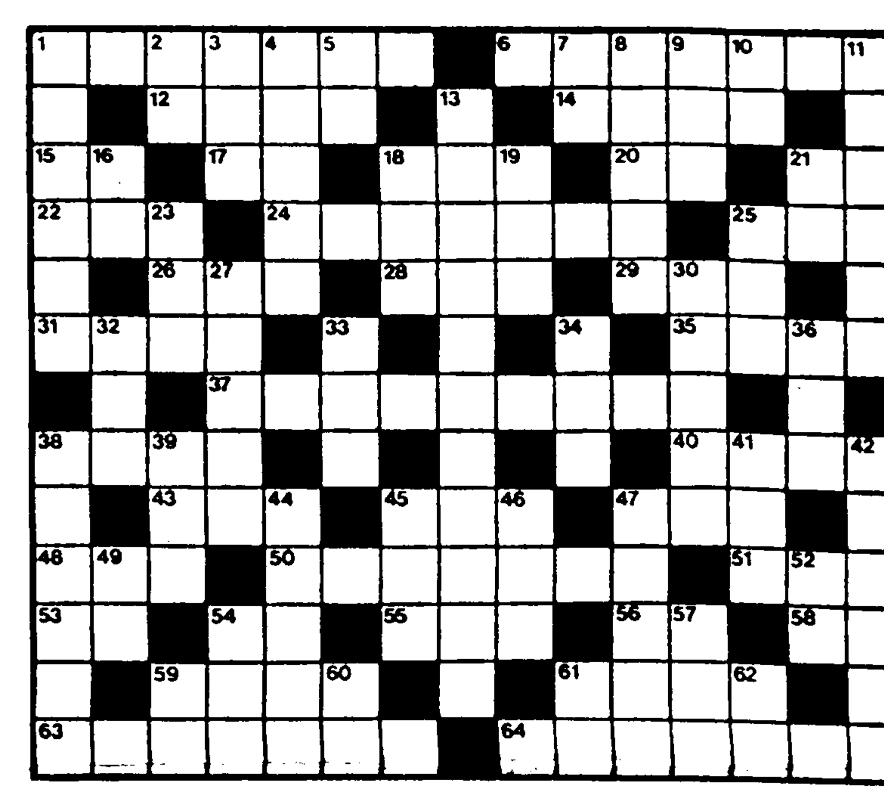
De Federatie van Organisaties van Buitenlanders in Italië heeft een protesttelegram gestuurd aan minister van Binnenlandse Zaken Roberto Maroni. Daarin wijzen ze erop dat het aanzetten tot "etnische zuivering" en tot rassenhaat volgens de Italiaanse wet strafbaar is.

Ardanza voor vierde keer premier van Baskenland

VITORIA - De Baskische premier José Antonio Ardanza is donderdagavond herkozen als premier van Baskenland. HIj vervult deze taak voor de vierde keer.

Aanhangers van Herri Batasuna (HB), de politieke tak van de Baskische afscheidingsbeweging ETA, verlieten op het moment van de stemming uit protest het parlement. Eerder sloten twee nationalistische partijen en de Baskische variant van de regerende Socialistische Partij PSOE na weken intensieve onderhandelingen een regeerakkoord voor de komende jaren. Baskenland, een van de drie zogenoemde "historische nationaliteiten van Spanje", wordt vanaf deze week geregeerd door drie partijen. Voor de verkiezingen van 23 oktober regeerden twee partijen: De machtige christen-democratische PNV (nationalisten) en de regionale afdeling van de PSOE. Door het verlies van de PNV bij de verkiezingen was een derde partij nodig om een regering te kunnen vormen.

Kruiswoord puzzel

HORIZONTAAL: 1. schijnbare tegenstrijdigheid; 6. hymne; 12. voorheen; 14. worm; 15. lengtemaat; 17. persoonlijk voornaamwoord; 18. sportterm; 20. boom; 21. titel; 22. oogholte; 24. beoefenaar van de schoonheidsleer; 25. in orde; 26. dun stuk hout; 28. soort brood; 29. waswater; 31. communicatiemiddel; 35. Keltische zanger; 37. vervuld van genegenheid; 38. volksverhaal; 40. meisjesnaam; 43. papegaai; 45. voegwoord; 47. papegaai; 48. schamele behuizing; 50. verzoekschrift; 51. voertuig; 53. zuivelprodukt; 54. neon; 55. een en ander; 56. muziekterm; 58. getijde; 59. boom; 61. stuk; 63. mistletoe; 64. tiran.

VERTIKAAL: 1. geheel van gecoördineerde zaken; 2. ambtshalve; 3. boom; 4. leefregel; 5. voorzetsel; 7. voorzetsel; 8. vervoermiddel; 9. getal; 10. slede; 11. klaar; 13. inwendig orgaan; 16. familielid; 18. atmosfeer; 19. eikeschors; 21. persoonlijk voornaamwoord; 23. groente; 25. familielid; 27. van allemaal; 30. wafeltje; 32. net als; 33. deel van het lichaam; 34. bijbels figuur; 36. koordans; 38. afscheiding; 39. opening; 41. kledingstuk; 42. ijsdrank; 44. duidelijk; 45. onheilsgodin; 46. bevel; 47. geldbuidel; 49. bolgewas; 52. aartsbbisschop; 54. ontkenning; 57. hoogtepunt; 59. uitroep; 60. vogel; 61. dierengeluid; 62. sportterm.

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 1. lantaarnplaatje; 12. olm; 13. kei; 14. toe; 15. km.; 16. kok; 18. rap; 20. br; 21. oeros; 23. rebel; 25. afvaart; 26. emiraat; 27. rat; 29. arm; 30. oeral; 31. ski; 34. leb; 37. toelage; 40. etalage; 43. garen; 44. lehar; 45. as; 47. mak; 49. lip; 50. de; 51. ale; 53. dar; 55. was; 56. ladingsmanifest.

VERTIKAAL: 1. lokaal; 2. alm; 3. nm.; 4. anorak; 5. r.k.; 6. net; 7. pi; 8. Arabië; 9. t.t.; 10. Job; 11. eerste; 16. kea; 17. kor; 18. rem; 19. per; 21. overleg; 22. strelen; 23. retabel; 24. laskaar; 28. are; 32. straal; 33. varaan; 35. Tahiti; 36. rekest; 38. lam; 39. gek; 41. tel; 42. lap; 46. sla; 48. ram; 50. das; 52. e.d.; 53. ds; 54. ra; 55. we.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Elvira Davelaar
Kaya Pandellis 7
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Croes 110 tijdens kantooruren.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:
AMIGOE PUZZEL
Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.